

**T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
YÖNETİM BİLİMLER BİLİM DALI**

SOMALİ'DEKİ FEDERAL SİSTEMİN EKONOMİYE ETKİSİ

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

ABDULLAHİ ADEN İBRAHİM

BURSA - 2015

**T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
YÖNETİM BİLİMLER BİLİM DALI**

SOMALİ'DEKİ FEDERAL SİSTEMİN EKONOMİYE ETKİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ABDULLAHİ ADEN İBRAHİM

**Danışman:
Prof.Dr. Bekir PARLAK**

BURSA - 2015

TEZ ONAY SAYFASI

T. C.

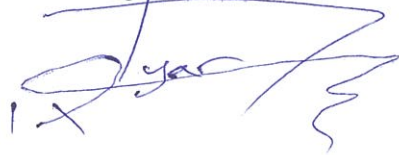
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

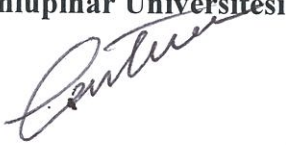
Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Yönetim Bilimleri Dalı'nda 701215022 numaralı **Abdullahi Aden İBRAHİM**'nin hazırladığı “**Somali'deki Federal Sistemin Ekonomiye Etkisi** konulu Yüksek Lisans Tezile ilgili tez savunma sınavı, 03/08/ 2015 günü 14:00– 15:30 saatleri arasında yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin/çalışmasının **Başarılı** olduğuna Oybirliğiyle karar verilmiştir.

Tez Danışmanı ve Sınav Komisyonu
Başkanı
Prof.Dr.Bekir Parlak
Uludağ Üniversitesi

Üye
Prof. Dr. Göksel İşyar
Uludağ Üniversitesi

Üye
Yrd.Doç.Dr. Cantürk Caner
Dumlupınar Üniversitesi

03/08/ 2015

ÖZET

Yazar Adı ve Soyadı : Abdullahi Aden İbrahim
Üniversite : Uludağ Üniversitesi
Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı : Kamu Yönetimi
Bilim Dalı : Yönetim Bilimleri
Tezin Niteliği : Yüksek Lisans Tezi
Sayfa Sayısı : x+101
Mezuniyet Tarihi : / / 2015
Tez Danışman(lar)ı : Prof. Dr. Bekir Parlak

Federalizm, güç dağılımının federal ve yerel hükümetler arasında dağıldığı bir yönetim biçimidir. Çok sayıda ülkede federalizm büyük bir başarı hikayesine sahip olmakla birlikte, birkaç ülke için bu durum söz konusu değildir. 19. yüzyıl, yeni federal devletlerin kuruluşuna şahit olmuştur. İsviçre ve Birleşik Devletler en eski federasyonlardır. Somali'deki federalizm tartışmaları günümüzde değil, İtalyan Vesayet Sistemi kapsamında kurulan Somali Bölgesel Konseyi'nin birkaç üyesinin 1950li yılların ortalarında Konseye getirdikleri federalizm teklifi ile başlamıştır. Somalililerin federalizm kapsamında bir çıkar gözetememeleri ve kendilerinin homojen yapıya sahip bir toplum olduklarına yönelik inançlarından ötürü sonradan kabul görmemiştir. Adını 1958 senesi itibarıyla sonradan Hizbia Destour Mutaqil Somal (H.D.M.S(olarak değiştiren Hizbia Dighil E. Mirifle'in önderlik ettiği bir önemli üye kuruluş federasyon sistemine çağrıda bulunmuştur. Ancak, burada gerçekleştirdiğimiz çalışmanın odak noktası Somali'de federal sistem ya da bunun avantaj ya da dezavantajları değil, Somali'nin dünyanın en fakir ülkelerinden biri olmasına karşın milyonlarca hektar tarıma uygun geniş arazi varlığı, 2 milyar dolara yaklaşan petrol kaynakları, her balık çeşidini barındıran Afrika kıtasının en uzun kıyı şeridi ile Körfez Arap ülkelerine canlı hayvan ithali gerçekleştiren bir numaralı ülke olması gibi ulusal kaynaklar açısından son derece zengin olması nedeniyle federalizmin bu ülke üzerindeki ekonomik etkisi olacaktır. Somali, ülke kaynaklarından kendi çıkarları doğrultusunda değil ülke çıkarları doğrultusunda yararlanacak iyi bir idareye ve düşünen insan sermayesine ihtiyaç duymakta olup, federalizm sistemi, bu çalışma kapsamında da göreceğimiz üzere Somalilerin ülkelerini yeniden geliştirmek için bir araya gelebilecekleri yegane sistem özelliğini taşımaktadır.

ANAHTAR KELİMELERİ

Somali, Federalizm, Adem-İ Merkeziyetçilik, Ekonomi, Merkezi Hükümet, Eyalet Hükümeti.

ABSTRACT

Name and Surname	: Abdullahi Aden İbrahim
University	: Uludağ University
Institution	: Social Science Institute
Main Disicpline	: Public Administration
Dicipline	: Administrative Science
Characteristic of Thesis	: Master Degree Thesis
Page Number	: x+87
Degree Date	: / / 2015
Supervisor (s)	: Prof. Dr. Bekir Parlak

Federalism is a governance system whereby power of distribution is divided between federal and local governments. In many countries federalism is a great success story, but in some is not always the best. The 19th century saw the creation of new federal states. Switzerland and the United States are the oldest federations.

The discussion of federalism didn't start in Somalia now; it began in mid-1950s when some members of the Somali Territorial Council under the Italian Trusteeship brought a federalism motion to the Council. The motion was later defeated, because Somalis of that time didn't see an interest in federalism and believed that they were homogenous society. A key member who brought the motion was Honorable AbdulkadirZoppe from Bur Hakaba constituent' (Aden Hirre -2013).But the majority of our research will not be the federal system in Somalia and its advantages or disadvantages but it will focus on the economic effect of the federalism because Somalia is one of the most poor countries in the world but very rich in natural resources such a wide area of millions of hectares that is suitable for farming , oil resources which is evaluated up to 2 billion dollars , Africa's longest coastal area which is rich in every kind of fish, Somalia is also number one in exporting live stocking to the Gulf Arab countries. Somalia needs a good governance and thinking human capital who can utilize the resources for the country not for his self and the federalism system is the only system which can unite Somalis again to develop their country again as we shall see in this study.

KEY WORDS

Somalia, Federalism, Decentralization, Economics, Central Government, State Government.

ÖNSÖZ

Federalizm, güç dağılımının federal ve yerel hükümetler arasında dağıldığı bir yönetim biçimidir.İtalyan Vesayet Sistemi kapsamında kurulan Somali Bölgesel Konseyi'nin birkaç üyesinin 1950li yılların ortalarında Konseye getirdikleri federalizm teklifi ile başlamıştır.Somalililerin federalizm kapsamında bir çıkar gözetememeleri ve kendilerinin homojen yapıya sahip bir toplum olduklarına yönelik inançlarından ötürü sonradan kabul görmemiştir. Farklı durumlardan sonra Somali tekrar Federal bir yönetim sistemi deniyor, işte bu konu yüksek lisans tezimeesas oldu.

Çalışmanın son halini almasında fikirleriyle katkıda bulunan birçok değerli kişinin desteği olmuştur.Burada öncelikle yüksek lisans eğitimi boyunca değerli fikirleriyle daima destek olan, tezi takip edip değerlendirmeler sunan ve başlangıcından son halına alana kadar tezin her aşamasında tecrübesiyle bana yol gösteren değerli danışman hocam Prof. Dr.Bekir PARLAK'a varlıklarını her zaman yanımda hissettirerek bana yol gösteren başta Doç. Dr. M. Zahid SOBACI ve Doç.Dr. Derda KÜÇÜKALP olmak üzere tüm Uludağ Üniversitesi İ.İ.B.F. Öğretim Üyelerine teşekkürlerimi arz ederim.

Çalışma süresi içerisinde fikirlerine her an başvurduğum başta Arş. Gör. İbrahim HATİPOĞLU ve çalışma arkadaşım Lejla SELMANI'ya da şükranlarımı sunuyorum. Her ne kadar çalışmayı hiçbir zaman okumayacak olsalar da ömürlerini adayarak beni bugüne getiren ve aslında birinci dereceden katkı sağlayan annem ve babam başta olmak üzere tüm aileme de minnetimi sonsuz teşekkürler ederek belirtmek isterim.

BURSA 2015

Abdullahi ADEN İBRAHİM

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar LİSTESİ	x
FİGÜRLERİN LİSTESİ	xi
GİRİŞ.....	1
Çalışmanın Amacı.....	3
Çalışmanın Hedefleri	3
Çalışmanın Özgünlüğü	3
Alana Katkısı	3
Çalışmanın Sınırlılıkları.....	4
Çalışmanın Hipotezi	4
Çalışmanın Temel Varsayımı	4
Operasyonel Tanımlar.....	4
Çalışmanın Yöntemi	5
Tezin Bölümleri:	6

BİRİNCİ BÖLÜM

SOMALİ'NİN SİYASİ, EKONOMİK VE SOSYAL YAPISI

1.1. Somali'nin Siyasi, Ekonomik ve Sosyal Yapısı (1960-2015)	7
1.1.1. Somali'yle ilgili genel bilgiler: Coğrafya.....	7
1.2 Somali İç Savaşı (1991).....	8
1.2.1. Sömürgeciliğe bağlı etkenler.....	8
1.2.2. Politik faktörler	8
1.2.3. Ekonomik faktörler	9
1.3. Dış Etkenler	9
1.3.1. Somali'deki Mevcut Siyasal Durum	9

1.3.1.1. Eldoret Konferansı ve Federalizm Sistemi.....	9
1.3.1.2.Somaliland	10
1.3.1.3. Puntland eyaleti	10
1.3.1.4. Jubaland eyaleti	11
1.3.1.5. Orta-Güney Somali.....	11
1.3.2 Somali'deki Yerel Yönetim ve Adem-i Merkeziyetçilik	12
1.4. Siyasal Kültür	13
1.4.1. Bağımsızlıktan sonra Somali'de Siyasal Kültürün Kurulması.....	13
1.4.2. Kabilelerin siyasileşmesi.....	14
1.4.3. Somali Kırsal Milliyetçiliği Pastoral Yapı ve Somali'deki Güç Sorunuyla İlişkisi.....	15
1.4.4. Pastoral Zihniyetin Olumsuz Özellikleri.....	15
1.4.5. Göçebe Pastoral Geleneklerin Somali Siyasal Kültürü Üzerindeki Etkileri.....	15
1.4.6. Dış Güçler ve Somali Siyasal Kültürü	16
1.4.7. Somali İnsanının Kabile Yapısı ve Bunun Ülkenin Siyasal Kültürüne Etkileri	17
1.4.8. Kabilelerin Özellikleri.....	18
1.4.8.1. Kabile Kimliği	19
1.4.8.2. Geleneksel Otorite / Adli-Siyasal Yapı	19
1.4.8.3. Kabileler ve Azınlıklar	19
1.4.8.4. Kabileler	20
1.4.8.4.1. Göçebe gruplar.....	20
1.4.8.4.2. Agro-Pastoral Gruplar.....	22
1.4.8.4.3. Azınlıklar	22
1.4.8.5. Kabilelerin siyasi temsili	23
1.4.8.6. Kabile yaşlıları.....	23
1.4.9.Geçici Somali Anayasası.....	24
1.5. Somali Ekonomik Sistemi	25
1.5.1. Besi Hayvancılığı Sektörü.....	25
1.5.2. Tarım ve Tarımsal İşletmeler	25
1.5.3. Balıkçılık sektörü	25
1.5.4. Somali Para Transfer Sektörü: Makroekonomik bir Bakış	26
1.6. Sonuç	26

İKİNCİ BÖLÜM

LİTERATÜR İNCELEMESİ

2.1. Bölüme Genel Bakış	28
2.2. Federalizmin Özellikleri	30
2.3. Federalizmin Faydaları	30
2.4. Federal Sistemin Zararları	32
2.5. Federalizm Türleri	33
2.5.1. Yaratıcı Federalizm	33

2.5.2. Konfederasyon	33
2.5.3 Çift federalizm.....	34
2.5.4 Kooperatif Federalizm.....	35
2.6 Federal Yönetimlerin Oluşturulmasında Göz Önünde Bulundurulması Gereken İlkeler	36
2.7 Federalizm Sistemini Somali'de Destekleyenlerin Sundukları Argümanlar Nelerdir? ...	38
2.8 Somali'de Federalizme Karşı Çıkanların Sundukları Argümanlar	38
2.9 Adem-i Merkeziyetçilik Konsepti	40
2.9.1 Adem-i Merkeziyetçilik Konsepti ve Bunun Yerel Gelişimdeki Rolü	40
2.9.2 Adem-i Merkeziyetçiliğin Uygulanmasında Gerekli Başlıca Unsurlar	41
2.9.3 Adem-i Merkeziyetçilik ve Federalizmin Ekonomik Etkileri.....	41
2.9.4 Adem-i Merkeziyetçilik Politikasının Gerçekleştirilmesinin Karşısındaki Zorluklar.....	43
2.10 İdare Şeklinin Ekonomiye Etkilerine İlişkin Önceki Çalışmalar.....	44
2.10.1 İyi İdare ve Bunun Ekonomik Performansı.....	44
2.10.2 Performans Etkisinin Değerlendirilmesi	46

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

3.1.Araştırma Tasarımı	47
3.2.Araştırma Popülasyonu.....	48
3.2.1.Örneklem Büyüklüğü	48
3.2.2.Örneklem Prosedürleri	48
3.3.Araştırma Araçları	49
3.3.1.Aracın Geçerlilik ve Güvenirliği.....	49
3.4.Veriler Toplama Prosedürleri.....	49
3.5.Veriler Analizi.....	50
3.6.Ahlaki Hususlar	50

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE DEĞERLENDİRME

4.1. Demografik Verileri.....	51
4.2. Katılımcılara Uygulanan Anket	56
4.2.1.Birinci Amaç:Federalizmin Ekonomiye Etkileri.....	56
4.2.2. Amaç İki:Somali'de Federalizm Ve Adem-İ MerkeziyetçilikArasındaki Farkın Araştırılması.....	69
4.3. Katılanların Cinsiyeti	81
4.4. Katılımcıların Yaşı.....	81
4.5. Katılımcıların Eğitim Durumları.....	81
BULGULAR	83

SONUÇ	85
ÖNERİLER.....	90
KAYNAKLAR.....	93
EKLER	96
EK: 1 ANKET FORMU	96
EK. 2: ÖZGEÇMİŞ.....	101

TABLÖLER LİSTESİ

Tablo1: Ortalama Değerlerin Yorumlanması.....	50
Tablo2: Katılımcıların Profili	51
Tablo3:Katılımcıların Cinsiyeti	52
Tablo4:Katılımcıların Yaşı	53
Tablo5: Katılımcıların Eğitim Durumları	55
Tablo6:Anketin 1. Sorusu.	56
Tablo7:Anketin 2. Sorusu	58
Tablo8:Anketin 3. Sorusu	60
Tablo9:Anketin 4. Sorusu	61
Tablo10:Anketin 5. Sorusu	63
Tablo11: Anketin 6. Sorusu	64
Tablo12: Anketin 7. Sorusu	66
Tablo13: Anketin 8. Sorusu	67
Tablo14:Anketin 9. Sorusu	69
Tablo15: Anketin 10. sorusu.....	70
Tablo16: Anketin 11. Sorusu	72
Tablo17: Anketin 12. Sorusu	73
Tablo18: Anketin 13. Sorusu	75
Tablo19:Anketin 14. Sorusu	76
Tablo20: Anketin 15. Sorusu	77
Tablo 21: Anketin 16. Sorusu	79
Tablo22: Anketin 17. Sorusu	80
Tablo23:Federal Sistemin Ekonomiye Etkisi.....	87
Tablo24: Federalizm Ve Adem-i Merkeziyetçilik Ayırımı.....	89

FIGÜRLERİN LİSTESİ

Figür 1 Somali haritası	7
Figür 2 Somali Eyaletleri	11
Figür 3 Ana kabilelerin sosyal kabile yapısı. Kaynak: Joakim Gundel (clans in Somali)	18
Figür 4 Somali'deki Kabileler sistemi	21
Figür5: Katılımcıların Cinsiyeti	53
Figür6:Katılımcıların Yaşı	54
Figür7:Katılımcıların Eğitim Durumları	55
Figür8: Anketin 1. Sorusu	57
Figür9: Anketin 2. Sorusu	59
Figür10:Anketin 3. Sorusu	60
Figür11:Anketin 4. Sorusu	62
Figür12:Anketin 5. Sorusu	63
Figür13: Anketin 6. Sorusu	65
Figür14: Anketin 7. Sorusu	66
Figür15: Anketin 8. Sorusu	68
Figür16: Anketin 9. sorusu	69
Figür17: Anketin 10. sorusu	71
Figür18: Anketin 11. Sorusu	72
Figür19: Anketin 12. sorusu.....	74
Figür20: Anketin 13. Sorusu	75
Figür21: Anketin 14. Sorusu	76
Figür22: Anketin 15. Sorusu	78
Figür23: Anketin 16. sorusu	79
Figür24: Anketin 17. Sorusu	80

GİRİŞ

Somali, resmi olarak Federal Somali Cumhuriyeti olarak bilinmekte olup, ülke Afrika Boynuzu'nda (Somali Yarımadası) bulunmaktadır. Kuzey-batıdan Djibouti, güney-batıdan da Kenya, Aden Körfezi'nin güneyi, doğudan da Hint Okyanusu ve batıda Etiyopya ile çevrelenen ülke, Afrika kıtasındaki en uzun deniz sınırına sahip olan ülke konumundadır. Somali, başarısızlığa uğramış çünkü 1991'de merkezi hükümet çeşitli nedenlerle yıkılmış ve kabileler arasında iç çatışmalar çıkmaya başlamıştır. Bu nedenden dolayı Somali dünya üzerinde yaşanması en güç ülkelerden biri haline gelmiştir.

Somali tepeler, ovalar ve platolardan oluşan karmaşık bir topografyaya sahip olarak betimlenir, yıl boyunca etkili, sıcak yarı çöl iklimi ile bir miktar da olsa düzensiz muson yağışları Somali için yargılanamaz gerçeklerdir. Somali ortak dile, kültüre ve dine sahip Afrika'da ki bir kaç ülkeden birisidir. Somali'de hükümet geçtiğimiz 22 yıl boyunca işler durumda merkezi bir yönetimin olmaması nedeniyle karışıklık içerisinde.

Somali'nin bağımsızlığını ilan ettiği 1960 senesinden sonra 1969 senesine kadar çok partili demokrasi hüküm sürmüştür¹. Anayasayı hazırlayan yabancı uzmanlar ve hazırladığı kanunlar, Somali klanları ve bunların alt kolları arasında süregelen anlaşmazlık tehlikesini göz önünde bulundurmaya başaramamıştır ve zaman içerisinde bu aileleri temsil eden sivil hükümet, klanların eline geçmiş, yozlaşmış ve etkisini yitirmiştir. Hükümetin düşmesinin ardından, General Mohamed Siad Barre, şiddetli bir darbe sonunda yönetime el koymuş, yeni bir yönetim oluşturmuş ve Karl Marx ve Friedrich Engels'ten özenerek klanlara karşı bir yönetim anlayışını "bilimsel sosyalizm"

1. Mohamed I. Farah (Raghe), **Is Clan A Constraint Or An Opportunity For Political Development** (2009), www.wardheernews.com.

bayrağı altında toplamıştır. Askeri rejim doğrultusunda, Yüksek Devrim Konseyi, Anayasayı ve Yüksek Mahkemeyi devre dışı bırakmış, Parlamentoyu dağıtmış ve tüm politik partiler ve ticaret birlikleri yasaklanmıştır. Başlangıçta tüm Somali vatandaşları önceki hükümetin devrilmesini ve darbeyi gerçekleştiren Generallerin hükümetin başına geçip yönetmesini arzuyla karşılamışlardır. Ancak, kısa süre içerisinde Siad Barre'nin liderlik ettiği Yüksek Devrim Konseyi, önceki hükümetin klancılık yaparak ve yozlaşma göstererek gerçekleştirmiş olduğu hataların benzerlerini tekrarlamıştır. 1978 senesi itibariyle, güney Somali'de bulunan ve Demokratik Somali'nin Kurtuluş Cephesi adı verilen silahlı militanların öncülük ettiği bir iç savaş patlak vermiştir². Kısa bir süre sonra 1981 senesindeyse, bir başka isyankar grup olan Somali Milli Hareketi Kuzeyde ortaya çıkmıştır. 1988 senesinde, rejimin Somali Milli Hareketine karşı girdiği acımasız savaş, neredeyse ülkenin kuzey-batısında bulunan tüm şehir merkezlerinin tamamıyla yıkılmasına sebep olmuştur. 1989 senesinde bir başka isyancı grubu olan Birleşik Somali Konferansı, Mogadişu ve merkez bölgelerde ortaya çıkmış ve Siad Barre'nin diktatörlüğünün son günlerinin başlangıcı teşkil etmiştir. En sonunda, başkan 1991 senesinde Mogadişu'dan kaçmak zorunda bırakılmış ve kendini kendi klanı arasında Gedo'da, ardından Kenya'da ve son olarak da 1995 senesinde hayata gözlerini yumduğu Nijerya'da mülteci olarak bulmuştur. Somalili gruplar ülkeyi Siad Barre'den kurtarmaya yönelik ortak amaçlarını yitirdikten sonra, çok sayıda silahlı militan kendi aralarında çatışmaya başlamış ve bu da ülkede cinayetlerin yerini binlerce Somalilinin yoksul olmasına ve giderek daha kötü bir şekilde açlığa sürüklenmesine neden olmuştur. Diktatörler, Geçici Hükümetler ve İslami grupları nedeniyle 20. yüzyılın doksanlı yıllarının başlarında Amerika Birleşik Devletleri ve Birleşmiş Milletler tarafından bu kaosu durdurmaya ve ülkeyi bir bütün olarak sürükleyen şiddetin frenlenmesine yönelik gerçekleştirilen girişimler başarısızlıkla sonuçlandı ve ulusal uzlaşma ve Somali'de yasal bir hükümetin oluşturulmasına yönelik olarak, bölge şehirlerinde gerçekleştirilen tüm görüşmeler da aynı şekilde başarısızlığa uğramıştır.

20 Ağustos 2012 tarihinde, tüm etkisiz geçici hükümetlerden on yıl sonra, yeni hükümet ve parlamento yemin etmiş ve bu da Somali'nin yeniden canlanmasına yönelik bir dönüm noktası teşkil etmiştir. Şu an itibariyle Somali, ülkenin geçtiğimiz onlarca yıl içerisinde gördüğünden daha fazla bir meşruiyete sahiptir ve bu da Somali'de yaşayan

² World Bank publications, 'Conflict in Somalia: Drivers and Dynamics ', (January 2005), pp. 15-40.

insanlar için yuvalarını yeniden inşa etme , kalıcı bir barış ve istikrar sağlamak için elinden geleni yapacak devlet yönetimini ülkenin tüm bölümlerine genişletmek için benzersiz bir fırsat sunmaktadır.Yeni hükümetin görevi: Güveni artırmak, politik uzlaşmayı sağlamak ve federal bir yönetim sistemi oluşturarak, referandum ile desteklenen sürekli ve sağlam bir anayasanın oluşturulmasını ve 2016 senesinde gerçekleştirilecek genel seçimlere hazırlanmaktır.

Çalışmanın Amacı

- Bu çalışmanın amacı, Somali'deki federal sistemin ekonomiye etkilerini incelemektir.

Çalışmanın Hedefleri

- Somali'deki federal sistemin ekonomiye etkisi.
- Somali'de federalizm ve Adem-i merkeziyetçilik arasındaki farkın araştırılması.

Çalışmanın Özgünlüğü

Ben Abdullahi Aden İbrahim Bursa Uludağ Üniversitesine kamu yönetimi yüksek lisans'ı derecesinin gerekliliklerini yerine getirmenin bir parçası olarak tarafımdan yazılmış ve teslim edilmiş olan 'Somali Federal Sisteminin Ekonomiye Etkisi' başlıklı tez raporumu böylelikle beyan ederim.Bu benim esas çalışmamdır. Varılan neticeler tarafımdan bir araya getirilen materyal esaslıdır.

İlaveten, çalışmamın bu üniversiteye yada her hangi bir üniversiteye ait olmadığını beyan ederim.

Alana Katkısı

Bu çalışma, Somali kapsamında federalizm ve adem-imerkeziyetçiliğin ekonomik etkilerini inceleyip, tüm Somali toplumu için önem arz edecektir.Bunların yanı sıra, bu çalışma, güvenilirlik, şeffaflık ve yasaların getirdiği kurallardan yararlanarak iyi bir yönetim şeklinin geliştirilmesi ve yozlaşmanın azaltılması için yerel hükümetler için son derece büyük bir önem arz edecek ve bu araştırmayı kendi alanlarında daha ileri taşımayı düşünen potansiyel araştırmacılar için yararlı bir literatür çalışması teşkil edecektir.

Çalışmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma özellikle, Somali kapsamında federalizm ve ademimerkeziyetçiliğin getireceği ekonomik etkileri belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu çalışma Türkiye'de bulunan Somalili öğrenciler (İstanbul,Bursa,Ankara), akademisyenler ve diplomatlar kapsamında gerçekleştirilecektir. Ama somali öğrencilerin farklı yerlerde oldukları ve yaşadıkları için yeteri kadar çalışma yapılamamıştır. Örneğin: Türkiyede ve somalide okuyan öğrencileri kıyaslanabilirdi ama maddi durumların yetersizliği ve aradaki mesafe yüzünden yeteri kadar sağlıklı bir çalışma yapılamamıştır.

Çalışmanın Hipotezi

Federal sistem hükümetin halka yakın olarak kalmasını temin eder çünkü eyalet hükümetler, küçük ve izole bölgelerle ilgili insanların günlük ihtiyaçları ve arzularıyla daha uyumlu olduklarını savunurlar, bu eyaletlerin ekonomisini geliştirir ve sosyal, ekonomik ve politik sorunlarla mücadele etmek için daha özgün ve yenilikçi yöntemlere imkân sağlar.

Çalışmanın Temel Varsayımı

Federal sistem ülke ekonomisi üzerinde örneğin çift vergilendirme ve vergilendirme seviyesindeki artış yüzünden vatandaşların gelirleri gibi negatif bir etkiye sahiptir .Çünkü hem merkezi hükümet hem de yerel hükümetler ekonomik büyümeyi en üst düzeye çıkarmak zorundadırlar.

Operasyonel Tanımlar

Federalizm: ‘birden fazla devletin kendi istekleriyle bir araya gelerek dışarıya karşı tek bir siyasal güç olarak görülmeleri ve bu amaçla kordukları örgütün oluşturan devletlerin üzerinde olması; iç işlerinde ise , gene aralarındaki anlaşmaya göre geniş veya dar ölçüde özerk olmaları ile oluşan topluluk. Bu devlet içinde yaşayan çeşitli uluslar da büyük bir özerlik içinde ama aynı devlet içinde dışarıya karşı birliklerin bozmadan yaşamlarını sürdürebilmelerine konfederasyon adı verilir. İki anlama kullanabilir. 1-ortak ancak sınırlı olmayan çıkarları sağlamak amacıyla oluşturulmuş bir devlet örgütleniş biçimi. Federal devlet bir devletin yapısında olabilecek bir değişiklik sonucu ortaya çıkabileceği gibi bir devlet konfederasyonunun gelişmesi ile üyelerin birleşmesi sonucu da oluşabilir. Federal devleti devletler konfederasyonundan ayıran en önemli özellik federal birimlerin tüm uluslararası yetkilerini merkeze organa yani federal devlet merkezine bırakmalıdır. 2 aynı alandaki çeşitli kuruluşları bir arada toplayan danışma birlikleri. Uluslararası Sendikalar Federasyonu ve Türkiye Otomobil Sporları Federasyonu gibi, federasyonların

da bir araya gelmesiyle konfederasyonlar ortaya çıkar.Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu ve Avrupa İşçi Sendikaları konfederasyonu gibi’’³

- **Ademi merkeziyet:** ‘Kamu yönetimiyle ilgili kararların, devlet tüzel kişiliğinin dışında, ayrı br tüzel kişiliğe sahip bulunan kuruluşların yöneticileri tarafından alınmasına yerinden yönetim sistemi adı verilir.Yerinden yönetim federalizm değildir. Yerinden yönetim kamu işlerin sadece bir mahal ile değil belli bir faaliyet alanı ile sınırlı şekilde yönetilmesini de içerir. Ademi merkeziyet iki türdür:Mahalli ademi merkeziyet ve hizmet ademi merkeziyeti. Mahalli yerinden yönetim, belli bir toprak parçası üzerinde yaşayan halkın çoğu ihtiyaçlarının aynı alanla sınırlı olarak kurulmuş tüzel kişiler eliyle karşılanması usulüdür. Hizmet yerinden yönetimi ise, belli bir kamu hizmetinin mutlaka bir alanla sınırlı olmaksızın sırf bu hizmeti yürütmek için kurulmuş kamu tüzel kişilerine gördürülme usulüdür. Bu tanımlardan şu sınıclar çıkmaktır: Ademi merkeziyet, devletin dışındaki kamu tüzel kişilerini kapsar. Bu, ayrı bütçe ve karar organı, yani idari bakımdan özerklik demektir’’⁴

- **Ekonomi:** ‘bir sosyokültürel sistem içindeki hizmetlerin ve malların üretim ve dağıtımının düzenlenmesi. Ekonominin çeşitli tanımları vardır. 1) ekonomi, para kullanılarak ya da para kullanılmadan insanlar arasında değişim işlemlerine neden olan faaliyetlerin incelenmesidir. 2) Ekonomi, insanların çeşitli mallar üretmek ve bunları tüketmek üzere toplumun çeşitli üyelerine bölüştürmek için kıt ya da sınırlı üretim kaynaklarını hangi biçimde kullandıklarını inceler’’⁵.

- **Merkeziyetçilik:** Devlet yönetiminde, ‘devlet’ adı verilen tüzel kişilik içinde, karar alma , emir verme ve uygulama yetkisi devletin merkezinde toplamıştır⁶.

Çalışmanın Yöntemi

Bu çalışma, Meta-Analiz araştırma yöntemi kullanılarak gerçekleştirilecektir. Bir Meta Analiz, çalışma sonuçları ve bu sonuçlar arasındaki anlaşmazlıklara sebep olan kaynaklar, ya da çoklu çalışmalar kapsamında ortaya çıkabilecek diğer ilginç bağlantıların belirlenmesine yönelik bir beklentiyle gerçekleştirilmiş farklı çalışmaların sonuçlarını

^{3 3} Bekir Parlak ,**Kamu Yönetimi Sözlüğü**,1. B., MKM yayıncılık, Bursa ,kasım 2011. S.238

^{4 4} Parlak,a,g,e.,s.5

⁵ Parlak ,a,g,e.,s.206

⁶ Parlak , a,g,e., s. 28

birbirleriyle karşılaştırma ve bir araya getirmeye yönelik istatistiki yöntemleri içerir, ama bu çalışmada, veri toplamak için, niteliksel araştırmalar kapsamında kullanılan anket aracını ana araç olarak kullanmaktadır. Anket, herkese belirli bir sıralamada planlanmış aynı soru dizisinin sorulması ve bu kişilerin bunlara yanıt vermesi yoluyla bir veri toplama yöntemi olarak tanımlanabilir.

Tezin Bölümleri:

Birinci bölüm: Bu bölüm, gerçekleştirilen çalışmanın ilk bölümünü teşkil edip, araştırmacı aşağıda yer alan hususlara odaklanmaktadır: Çalışmanın arka planı, sorunun ortaya konulması, ve Somali hakkında genel bir bilgi verilmektedir.

İkinci bölüm: Bu bölüm, "Federalizm üzerinde ekonomik etkiler ve Somali'de adem-i merkeziyetçi yapı" ile ilgili literatürü ele almaktadır. Bu bölüm öncelikli olarak, daha önce gerçekleştirilmiş araştırmalardan elde edilen bulgular üzerine odaklanmıştır.

Üçüncü bölüm: Bu bölüm, araştırmanın tasarımı, örnek grup büyüklüğü ve örneklem prosedürleri gibi araştırma popülasyonu, verilerin güvenilirlik ve geçerlilikleri üzerinden araştırma araçları, veri toplama prosedürlerinin yanı sıra veri analizi teknikleri ve ahlaki değerlendirmeler yaparak altı bölümü ele almaktadır.

Dördüncü bölüm: Bu bölümde katılımcıların demografik verileri, veri sunumu ve analiz, çalışmanın başlıca bulguları, önerileri ve son noktası olarak tartışmaları kapsamaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

SOMALİ’NİN SİYASİ, EKONOMİK VE SOSYAL YAPISI

1.1. Somali’nin Siyasi, Ekonomik ve Sosyal Yapısı (1960-2015)

1.1.1. Somali’yle ilgili genel bilgiler: Coğrafya

Somali, Afrika Burnu’nda yer alan ve haritada da gözüktüğü üzere şu ülkelerle siyasi sınıra sahip bir ülkedir: kuzeybatıda Cibuti, batıda Etiyopya, güneyde Kenya; ayrıca ülkenin kuzeyinde Aden Körfezi, batısında ise Hint okyanusu bulunmaktadır.

Figür 1 Somali haritası

Somali, yaklaşık 10 milyon nüfusa sahip Müslüman bir ülkedir. Ülkede kurak bir yarı çöl iklimi hüküm sürmekte olup, iki mevsim yağışlı geçmektedir. Afrika'nın en uzun kıyı şeridi Somali'de bulunmakta olup, ülke çeşitli deniz canlılarına ve kırsal kesimlerde yaşayan göçebe insanların ilgilendiği sürü hayvanlarına ev sahipliği yapmaktadır. Bunların yanı sıra ülkede çeşitli maden kaynakları bulunmaktadır; ayrıca son 20 senedir ülkede hüküm süren siyasi karışıklıklar sebebiyle henüz çıkarılmamış olan petrol rezervleri de diğer yeraltı kaynakları arasındadır.

Önümüzdeki sayfalarda daha detaylı olarak göreceğimiz üzere, ülke 1988 yılından bu yana süregelen ve farklı kabilelere mensup saldırganların komşu ülkelerin desteğini de alarak merkezi hükümete saldırması sonucu patlak vermiş bir iç savaş durumundadır.

1.2 Somali İç Savaşı (1991)

Somali'de iç savaşın çıkmasında gerek içsel faktörler arasındaki birtakım ilişkiler, gerekse dış faktörler etkili olmuştur. Bu sebepleri şu şekilde açıklayabiliriz:

1.2.1. Sömürgeciliğe bağlı etkenler

İç etmenler sonucu patlak veren iç savaşın temelinde yatan unsurlar şu şekildedir: 1885'teki Berlin Konferansı ile Somali Fransa'ya, Güney Somali İtalya'ya ve Güney-Doğu Somali de İngiltere'ye pay edilmiştir. Bu bölünme ile ülke sermayesinin kaybedildiği hissine kapılmış olup, komşu devletlerle 1977'teki Etiyopya ile Ogaden bölgesi yüzünden olduğu gibi birtakım çatışmalar yaratmıştır. Bunun yanı sıra sömürgeci güçlere karşı savaşan Cihadist İslami gruplar boy göstermiş olup bu gruplar, sömürgeci devletler ülkeyi terk ettikten sonra Somali hükümetiyle de günümüze kadar çatışmaya devam etmiştir.

1.2.2. Politik faktörler

Somali'deki durumun giderek kötüleşerek iç savaşın patlak vermesine sebep olan siyasi sebepleri şu şekilde anlatabiliriz:

- a. Devlet kurumunun başarısız olması. Somali'deki insanlar siyasi karmaşa ve hüküm süren anarşi yüzünden 300 bin ila 500 bin arasında kayıp vermiştir.
- b. 1960-1990 yılları arasındaki parlamenter denemelerin kabilecilik sonucu ve seçilen temsilcilerin yanlış idareleri sebebiyle uğradığı başarısızlık
- c. Totaliter devlet düzeni. Tek bir kişi tarafından yönetilen dikta rejimleri sonucu ve özellikle Muhammed Siad Barre'nin yaptığı gibi iktidarı ele geçiren liderlerin önemli mevkilere kendine yakın kişileri geçirmesi (örneğin o dönemki dış işleri bakanı Abdurahman Barre'dir), ve parlamentonun yetkilerini kendi tekelinde toplaması

d. Devletin, toprakları üzerindeki kontrol ve egemenlik eksikliği: Mohamed Siad Barre'nin totaliter anlayışı ile yetkileri tekeline toplamasının Somali siyasal hayatında çok olumsuz etkileri olmuştur. Yozlaşmışlık, azalan siyasi katılım oranı, zayıf devlet kurumları şeklinde kendini gösteren bu düzen sonucu anlaşmazlıklar artmış, hatta 1967 senesinde kendi askerleri arasından darbe girişiminde bulunanlar bile olmuştur.

1.2.3. Ekonomik faktörler

Genel olarak dünyanın en fakir ülkeleri arasında bulunan Somali'de, güçlü bir merkezi hükümet olduğu dönemlerde bile yeraltı kaynakları tam olarak kullanılamamış; bunun sonucu merkezi hükümetin düşmesinden sonra kabileler kendi aralarında su ve tarım alanları gibi kaynakları paylaşma konusunda uzlaşmazlığa düşmüşlerdir. Ekonomik faktörler bu sebeple Somali iç savaşının en önemli sebeplerinden biri olarak düşünülebilir.

1.3. Dış Etkenler

İç etmenler olduğu kadar dış etmenler de Somali'deki iç savaşın patlak vermesinde etkilidir.

Eritrea'nın bağımsızlığını ilan etmesinden sonra denizle bağlantısı kopan Etiyopya, ticaret yapabilmek adına kendine bir liman bulması gerektiğinden, Somali'nin uzun sahil şeridinin de tüm bu amaçlara hizmet edebileceğinin farkındaydı. Bu yüzden Somali'nin iç işlerinde daha etkili olmak ve ülke siyasetine yön vermek istemiştir. Su sebeple ülkenin iç işlerine karışarak güçlü bir Somali hükümetinin kurulmasını engellemiştir. Son yıllarda bu pastadan pay almak isteyen Kenya da ülkenin iç işlerine karışmaya çalışmaktadır.

1.3.1. Somali'deki Mevcut Siyasal Durum

1.3.1.1. Eldoret Konferansı ve Federalizm Sistemi

Sonrasında Somali merkez hükümetinin çöktüğü 1991 senesinde ülkenin içerisine sürüklendiği sivil savaşın ardından dünya topluluğu Somali'deki ayrılıkçı gruplar arasında bir müzakere ortamı oluşturma ve Somali'de merkezi bir hükümetin yeniden oluşturulmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirmiş ve en nihayetinde Eldoret Konferansı olarak da bilinen Somali Yeniden Müzakere Konferansı Kenya'da 2002 ve 2004 yılları arasında gerçekleştirilmiştir, bu konferansın sonucunda Federal bir Fermana dayalı geçici federal Somali hükümeti ortaya çıkmıştır⁷. Son olarak, 2012 senesinin Ağustos ayı

⁷ Issa Mohamud Farah (Dhollawaa), 'Somalia Federalism: Achievements, Challenges And Opportunities', Somalitalik, pp.6-17.

itibariyle, bu sözümona anayasal oluşum kapsamında yer alan beş Somali klanını temsil eden 825 üye tarafından Mogadişu'da bir Federal Anayasa kabul edilmiştir. Federal sistemin Somalililerin isteklerini göz ardı etmeye yönelik olarak mı yoksa Somali'nin içerisinde bulunduğu kritik duruma yönelik farklı bakış açılarının bir araya getirilmesi sonrasında elde edilen içten ve dürüst bir araştırmanın sonucu mu olduğu yoksa ülkenin güvenliği ve gelişime yönelik arzuları ve tarihi geleceğinin göz önünde bulundurulup bulundurulmadığı göz önünde bulundurulmaksızın mı uygulamaya konduğu açık değildir. Her ne durumda olursa olsun, burada esas nokta, bu can alıcı kararın, gerçek Somali yönetiminin yokluğunda düzenlenen çok sayıda konferansta bu yönetim adına alınan kararlar gibi, Somalililerin yokluğunda geçirilmiş olmasıdır. Somali Federal Hükümetinin, federal sistem kapsamında Federal Eyaletler oluşturma süreci içerisinde olduğu süreç sırasında sunduğum bu çalışma, bu sistemi ve özellikle de ekonomik etkilerini bir bütün olarak ele alarak sistemle ilgili etkilere ilişkin önemli önermeler içermektedir.

Geçtiğimiz 22 sene boyunca ülkeyi kasıp kavuran iç savaş sebebiyle, başta başkent olmak üzere ülkenin tamamında bir buhran hali mevcuttu. Aşağıdaki satırlarda ülkenin genel durumuna bakacağız, bu bölüm ülkedeki eyaletler ve onların bölgelerinin anlatılacağı üç bölümden oluşmaktadır.

1.3.1.2.Somaliland

Somaliland, Somali'nin kuzey batısında kalan ve en az üç bölgeden oluşan bir alandır. 1991 yılında patlak veren iç savaştan sonra bağımsızlığını ilan eden bu bölge, uluslararası toplum tarafından bağımsız bir devlet olarak tanınmamaktadır. Somali'nin diğer bölgelerine kıyasla daha istikrarlı olan bu bölgede, işleyen devlet kurumları mevcut olup, siyasi partiler yerel yönetimler için seçim yarışına girmekte ve beş senede bir de devlet başkanı seçimleri yapılmaktadır. Somali'deki merkezi hükümet, ülkenin bütünlüğünü sağlamak için Somaliland ile birleşme amacıyla müzakereler başlatmış olup, Ankara ve İstanbul'da hala devam etmekte olan bu müzakerelere Türkiye Cumhuriyeti arabuluculuk yapmaktadır.

1.3.1.3. Puntland eyaleti

Puntland ülkenin kuzey doğusunda bulunan bir bölgedir. 1998'de bölgenin liderleri özerkliklerini ilan etmiştir; fakat Somaliland gibi bu bölge de Somali'den bağımsız bir bölge olmak istememektedir.⁸ Yüzölçümü 212,510 km2 olan bölgede %65'ini göçebe grupların oluşturduğu

⁸ Roland Marchal, 'The Puntland State Of Somalia' A Tentative Social Analysis, Senior Research Fellow at the CNRS/ Sciences Po Paris, (May 2010), pp.14.

yaklaşık 2.4 milyon insan yaşamaktadır; Puntland bu durumuyula Somali'nin yüzölçümü olarak üçte birini oluşturmaktadır. Puntland, 2005 ve 2009 yıllarında barışçıl bir geçici hükümet anlayışı benimsemiştir ve en büyük iç sorunu olan kıyılarındaki korsanlık sorununun üzerine gittiğinin işaretlerini göstermektedir. Son senede meydana gelen korsanlık faaliyetlerindeki muazzam düşüş de bu meseleyi çözme noktasına gelmiş olduklarını gözler önüne sermektedir. Somaliland'in aksine bu bölgede kabile temelli bir yönetim bulunmaktadır. Çoğunluğu Majerteen kabilesinden oluşan yönetim ile Somaliland sınırları içinde yine aynı kabile mensuplarının yaşadığı alanlar yüzünden zaman zaman anlaşmazlıklar çıkmaktadır.

1.3.1.4. Jubaland eyaleti

Jubaland eyaleti 15 Mayıs 2013 tarihinde Ahmed Mohamed İslan'ın başkan seçilmesiyle ortaya çıkmıştır. Siyad Barre'nin 1991'de devrilmesinden beri aralarında savaşan kabilelerin uzlaşarak bir araya gelmesiyle tabandan yukarı doğru olan bu yaklaşım tüm Somali vatandaşları için sevindirici bir görüntüdür.⁹

Figür 2 Somali Eyaletleri

1.3.1.5. Orta-Güney Somali

İstikrar açısından bakılacak olursa orta ve güney Somali'nin durumu kuzey Somali'den (Somaliland ve Puntland) oldukça farklıdır. Ülkedeki 18 bölgenin 10'unun bulunduğu bu saha, kabileler arasındaki çıkar çatışmaları sonucu terorist faaliyetler, yabancı devletlerin müdahaleleri ve korsanlık gibi pekçok çatışmaya sahne olmuştur. Somali'deki merkezi hükümet bu bölgelerde istikrarı sağladıktan sonra Somaliland ve Puntland ile müzakereleri başlatarak, 2016'da bir kişi bir oy temeline dayalı özgür ve adil bir seçim sistemine geçilmesini amaçlamaktadır.

⁹ Abdighani Hiram, 'Jubaland State of Somalia: a model of state to Somalia' (May 18, 2013), pp.1

1.3.2 Somali'deki Yerel Yönetim ve Adem-i Merkeziyetçilik

Federal Üye Devletler olarak tanınan yerel hükümetler, bazı bölgesel meselelerde özerkliğe sahip olup, kendilerine ait kolluk güçleri bulundurmaktadırlar. Fakat anayasal olarak Federal Somali Cumhuriyeti hükümetine bağlıdırlar. Nihayetinde ulusal parlamentoda federal üye devletlerin sayısı belirlenir ve sınırları çizilir.

Adem-i merkeziyetçi yapı Somali'de 1961-1969 ve 1969-1991 yılları arasında uygulanan merkeziyetçi ve demokratik olmayan yönetim yapısına tepki olarak gelişmiştir. 1993-1995 yılları arasında UNOSOM ve diğer STK'lar tabandan yukarı anlayışıyla oluşturulan yerel hükümet yapılarına destek sağlamışlardır. Bu durum UNOSOM'un 1995'te ayrılmasına kadar sürmüştür. O günden beri çeşitli hız ve derinliklerde yerel hükümetler oluşturulmaya devam etmektedir. Günümüzde Somali'nin vizyonu, tüm bölgelerde yerel yönetimler oluşturularak mevcut sistemin işlerliğine katkı sağlamaktır. Yerel yönetimlerin a) katılımcı bir yapıya sahip olması, b) tüm vatandaşlara kaliteli, güvenilir, sürdürülebilir ve ucuz hizmet götürmesi, c) uzlaşmaya katkıda bulunması, d) seçmenlerine hesap verebilir nitelikte ve yerel halk tarafından seçilmiş olması, e) toplumu temsil edemeyecek partilerin etkisi altında olmaması beklenmektedir.

Somalinin yetki alanında üç farklı yasal sistem uygulanmaktadır: Somali federal anayasası, Puntland Sözleşmesi (1998), ve Somaliland anayasası (2001). Her üçü de siyasi, mali ve idari olarak adem-i merkeziyetçi bir yönetim anlayışı öngörmekte olup, hizmetlerin sağlanabilmesi için bölgelere daha fazla güç aktarımı amaçlamaktadırlar. Somali federal anayasası federalizme ve dört yönetim seviyesine dayalı adem-i merkeziyetçi bir anlayış sunmaktadır: 1-federal hükümet 2-eyalet hükümetleri 3-bölgesel idareler 4-mahalli idareler. Anayasa aynı zamanda kaynakların daha adil, etkili ve sürdürülebilir bir şekilde dağıtılmasını, kadınların topluma katılmasını, uluslararası insan hakları sözleşmelerinin kabul edilmesi, kamudaki pozisyonlara yerleştirmelerin hak ediş temeline dayandırılmasını, kamu yararına sivil toplumun geliştirilmesini, özel sağlık merkezleri kurulmasını ve kırsal nüfus için sosyal devlet ilkesini savunmaktadır.

Somaliland ve Puntland anayasalarında da benzer şekilde en tepedeki ve en aşağıdaki seviyelerde düzenleyici ve hizmet sağlayıcı fonksiyonlara yer verilmiş olup, ara seviyeler (bölgesel valiler) ise daha çok güvenliği tesis etmekle ve temsil görevleriyle yükümlüdür. Eğitim, sağlık, su temini, kanalizasyon, tarım, hayvancılık ve ormancılık yaygınlaştırma hizmetleri, yerel işletmelerin düzenlenmesi, şehir planlama, inşaat ve ana yollar ile toplu konut bakımı gibi sosyal refahı ilgilendiren konular, adem-i merkeziyetçi modelin bir parçasını oluşturmaktadır. Yerel polis hizmetleri ve hukukun üstünlüğü gibi konuların da merkeziyetçilikten uzaklaştırılması gerekmektedir. Bunları sağlamak için bölgesel idareler yerel kaynaklarını kullanmakla

görevlendirilmişlerdir. Somaliland ve Puntland adem-i merkeziyetçi sistemlerin kurulmasında Orta-Güney Somali'ye kıyasla epey yol almış durumdadır.

Son yıllarda, Bölge Konseylerinin oluşturulması geneldeuzlaşmacı ve arabulucu bir siyasi sürecin ürünü olarak karşımıza çıkmaktadır. Bölge Konseylerinin en belirgin özelliği, uyuşmazlık sonrası yönetim ve yeni atılacak adımlar için bir yapıtaşı olarak görülüyor olmasıdır. Oluşturulma süreçleri geçici olarak görülen bu konseylerin, ilerleyen zamanlarda tercihen demokratik seçimlerle kurulması amaçlanmaktadır. Seçim sürecinin kalitesi hem meşruiyeti açısından hem de gelecekteki performansları göz önünde bulundurulduğunda son derece önemlidir. Bu konseyler kapsayıcı olmalı, azınlık gruplarını marjinalize ederek dışarda bırakmamalı, gençlerin ve kadınların katılımını sağlamalı, uzlaşmazlıkların çözümüne katkıda bulunmalı, kamuyla bilgi paylaşımı konusunda hassas davranarak şeffaflığı sağlamalı, ve en önemlisi de 'güç-paylaşımı' ve temsil konularını ilgilendiren kararlar seçilmelerinden önce alınmalıdır.

1.4. Siyasal Kültür

Bu bölüm Somali insanının siyasal kültürünü ve farklı fraksiyonlara mensup kişilerin, ülkenin siyasal kültürünü nasıl görüp anladığını ele almaktadır.

Kırsal bir gelenekten gelen Somali insanı, bağlı bulundukları kabilelere bu sebepten bir bağlılık duymaktadırlar. Bunun yanısıra bağlanmaları gereken ve aynı zamanda mensubu oldukları bir Somali milleti de bulunduğundan Somali insani genelde milleti ve kabilesi arasında kalır. Bu ikili durumla başa çıkabilen sürdürülebilir bir hükümet sisteminin nasıl olması gerektiğini göreceğiz. Bazı Somali eyaletleri bu durum sebebiyle federal bir yapıyı desteklemektedir. 1960'ta İtalya ve İngiltere'den bağımsızlığını kazandığı günden 2012 tarihinde federal bir hükümet sisteminin benimsenmesine kadar Somali'de üniter bir devlet yapısı benimsenmiştir.

Somali'deki otorite problemi ve iktidarın el değiştirmesi siyasi olmaktan çok kültürel bir problemdir. Somali'de iktidarın el değiştirmesi modern bir kavram olarak düşünülebilir; çünkü 1950-1960 yılları arasında İtalyan hegemonyasında kendi kendini idare edebilmek için siyasi bir eğitim alan Somalililer, bu dönemde İtalyanlar'ın toplumu ayırıştırarak bazı kesimleri diğerlerinden daha fazla yönetime dahil etmesi sonucu kolonializmi suçlamaktadırlar.

1.4.1. Bağımsızlıktan sonra Somali'de Siyasal Kültürün Kurulması

Bağımsızlıktan sonra Somali'deki siyasi kültür şu şekilde özetlenebilir:

- Kabile kültür ve yönetim şekline bağlılık
- Koloni modeli yönetim modeli ve kişisel çıkarların peşinde koşulması
- İktidarı ele geçirmek veya uzun süre elde tutmak için güç kullanımı

- Siyasi iradeyi finanse etmek için dış desteklerden yararlanılması

Ne yazık ki Somali, iktidarın barışçıl dönüşümü için siyasi bir program ve net bir metodolojiye sahip nasyonalizm veya başka bir ideoloji temeline dayanan herhangi bir hareketle tanışmamıştır. Bunun da sebebi Somali'deki siyasi elitlerin bir yandan kırsal kabilelerle sıkı bir ilişki içerisinde olmaları diğer yandan da kendi menfaatlerini ön planda tutmalarıdır. Bu liderlerin pekçoğu ülkenin ihtiyaç duyduğu iç kalkınma programlarını göz ardı etmiş ve sloganların arkasına saklanarak Büyük Somali (Pan-Somalizm) ülküsünü takip etmişlerdir. Pan-Somalizm bütün etnik Somalililerin, Ajuuran İmparatorluğu, Adal Sultanlığı, Gobroon Hanedanlığı, Derviş Devleti gibi tek bir bayrağın altında bir ulus olarak bir araya gelmesi fikridir ve liderlerin en çok zorlandığı alanlardan biridir.

Net bir vizyona veya siyasi bir programa sahip olmayan liderlerin en büyük sorunu sezgilerini takip etmeleri ve bu sebeple arkalarında ne İslami temellere ne de milliyetçi temellere dayanan sürdürülebilir siyasi bir kültür bırakmamış olmalarıdır. Bu sebeple askeri hükümetler yerine sivil hükümet kurarak ülkeyi yeniden inşa etme gayesinde olan Somali vatandaşlarını hayal kırıklığına uğratmışlardır.

1.4.2. Kabilelerin siyasileşmesi

Somali siyasi elitleri kolonializm yaklaşımıyla, uzun süre kabileleri siyasileştirmek için uğraştılar. Kabilecilik uzun süreler boyunca; meraların, yiyeceklerin ve evlenme gelenekleri gibi kültürel değerlerin paylaşımı yoluyla kabileler için bir arada barış içinde yaşamanın bir dışa vurumu olmuştur. Fakat siyasi ve kişisel hırslarını uygulamaya koyan elitler kabileciliği, kontrol, işgal, yağma ve cinayet aracı olarak kullanmış, başkalarının haklarını elinden alma hakkını kendilerine reva görmüşlerdir. Ülke içindeki sorunları pozitif bir yaklaşımla çözmek isteyen tüm Somali liderlerinin karşısına bu durum sorun olarak çıkmıştır, çünkü kendi mensubu olduğu kabile hükümetin gücünü tekelinde tutmak isterken, diğer kabile mensupları ise kendilerinden görmedikleri bu liderin ve dolayısıyla da hükümetin tüm hareketlerini reddetmektedirler.¹⁰ Birbirine tamamen zıt bu iki durum yüzünden, liderlerini destekleyenler ile liderin yaptığı başarıları görmezden gelip reddedenler arasındaki bu çatışma, Somalili liderlerin ve hükümetlerin tüm başarılarını yok etmektedir.

¹⁰ World Bank publications, 'Conflict in Somalia: Drivers and Dynamics'' (January 2005), pp.10

1.4.3. Somali Kırsal Milliyetçiliği Pastoral Yapı ve Somali'deki Güç Sorunuyla İlişkisi

Somali'deki pastoral yapının mevcut durum üzerinde olumsuz etkileri bulunmaktadır. Somali insanının homojen bir yapıda olması ve Somali'de görülen milliyetçiliğin diğer milliyetçilik yaklaşımlarından farklı olarak pastoral yapıda olması sebebiyle; ulusal kimlik oldukça kırılgandır. Çünkü, kırsalcılık yanlılarının algısında kimin kendi kabilelerinden olup olmadığı oldukça net ve kesin bir çizgidir. Fakat pastoral toplum aynı zamanda eşitlikçi ve özgürlükçü bir yapıya sahip olduğundan, kırsal insanı elindeki silahı bırakıp merkezi bir hükümetin kontrolüne sokmak oldukça zordur.

1.4.4. Pastoral Zihniyetin Olumsuz Özellikleri

Cömertlik, cesaret, yardımseverlik, adaletsizliğe karşı tutum, özgüven, gurur ve özgürlük sevgisi gibi birçok olumlu niteliklere sahip olan kırsal ve göçebe insanlar; birtakım olumsuz özelliklere de sahiptirler:

- Örgütsel olarak kırılgan bir yapıya sahip olan pastoraller, her türlü kısıtlamayı reddettiği gibi kendisini kısıtlayacağına ve özgürlüğüne kast edeceğine inandığı devlet kurumuna karşı da isyan eğilimine sahiptir.
- Stratejik vizyon eksikliği: geçmişte yaşananlara ve geleceğe bakmadan tüm ihtiyaçlarını mevcut şartlarına teslim eder. Pastoral vizyon günümüzle sınırlıdır, pastoral insan ise anın koşullarına göre suyun ve hayvanları için yemin olduğu her yere gidebilir.

Somali araştırmacısı Omar Osman'a göre "Somali'de günümüze kadar görev yapmış tüm hükümetler ya işgalciler ya da pastoral tarafından yok edilmiştir; hükümet kavramının yanlış ve kötü anlaşılması, halkın eğitilmiş olmaması, kamu malına saygı göstermemesi ve doğruya giden yolda insanları bilinçlendirecek liderlerin eksikliği sebebiyle Somali hükümetleri hep zarar görmüştür."

Mantık ve soyutlamayla çözülmesi mümkün olmayan ve diyalektik bir sorunu bünyesinde barındıran göçebelik ise kendini tüm öğeleriyle gösteren bir başka sosyal olgudur.

1.4.5. Göçebe Pastoral Geleneklerin Somali Siyasal Kültürü Üzerindeki Etkileri

Pastoral geleneğin ve sosyal yapının Somali siyasal kültürüne mirasına bakacak olursak, ülkenin son 50 yıldır içinden çıkamadığı buhran ve karışıklık durumunu görebiliriz. Bu kültürün bazı kötü etkilerini şu şekilde özetlemek mümkün:

1- Kamu parasının ve hazinenin yağmalanması ve kötüye kullanımı: Bu durum sadece Somali'ye has bir durum olmayıp, farklı siyasi ve tarihi kültürlere ve düşük şeffaflık oranına sahip pek çok ülkede de farklı sebeplerle kendini göstermektedir. Somali insanının sergilediği benzer bir kötü tutuma örnek verecek olursak, zayıf düşmüş veya kabilesinden uzakta bulunan birinin devesinin çalınmasını gösterebiliriz. Somali'de pastoral insanlar develeriyle son derece yakından ilgilenmekte, fakat başkalarının develerini çalmaktan ve yağmalamaktan da bir o kadar gurur duymaktadırlar. Kamu sermayesinin de politikacılardan çalınması kanaatimce sosyal olarak katılsal bu davranıştan gelmektedir. Nasıl ki kırsalda güçlü olan kabile zayıf olan kabilenin develerini yağmalıyorsa, iktidara gelen kabile de devletin parasını aynı mantıkla yağmalama hakkına sahip olduğunu düşünmektedir. Bu sebeple iktidara gelip kamu sermayesinden en fazla yararlanmak isteyen kabileler arasında oldukça sert bir rekabet ortamı mevcuttur.

2- Sağlam Siyasi İlklerin Bulunmaması: Somali insanı için hayatın her anında dokunulmaz olan en önemli şeylerin başında eşi, mülkü ve kabilesi gelir; Somali'deki pastoral geleneğin bir sonucu olan bu durum belki de en değişmez prensiplerin başında gelmektedir. Bu gelenek kendini devlet yönetiminde, kamu hayatını düzenleyen ve kamunun yararını gözetten bir toplum sözleşmesinden kişisel menfaatlerin ve fırsatçılığın ön plana çıkması olarak göstermektedir. Bu tarz vatandaşların genelini ilgilendiren ve kamu menfaatini gözetten iyi prensiplerin eksikliği, ulus kavramının değer yitirmesine sebep olmuştur.

1.4.6. Dış Güçler ve Somali Siyasal Kültürü

Afrika Boynuzu'nda yer alan Somali, gerek yeraltı kaynakları, gerekse dünya ekonomisi için son derece önemli bir boğaz olan Bab El Mendeb boğazının kontrolünü elinde bulundurması sebebiyle stratejik olarak çok önemli bir konumdadır; bu yüzden dünyanın en ihtilaflı bölgelerinden biridir. Bu su yolu vasıtasıyla Avrupa, Amerika ve Asya'ya 2013 yılında 3.8 milyon bbl/d ham petrol ve bunun yanı sıra diğer rafine petrol ürünleri geçmiştir; 2009'daki 2.9 milyon ile kıyaslandığında bu rakam oldukça büyüktür.¹¹ Afrika'nın en uzun kıyı şeridinde sahip ülkelerinden biri olan Somali Hint Okyanusu'yla en uzun kıyıya sahip olup, Afrika Boynuzu'nun önemli bir bölümünü de kontrol etmektedir. Diğer yandan Kızıldeniz'in güney girişine de hükmeden ülke, aynı zamanda Körfez ülkelerinden gelip Avrupa ve Amerika'ya giden ticaret yollarının belki de en önemlisi olan Bab el Mendeb boğazını da kontrol etmektedir. Aynı zamanda batıdan Körfez ülkelerine giden askeri hareketlerde kullanılan bir yol üzerindedir. Stratejik öneminin yüksek olmasından ötürü sömürgeci güçler tarafından ülke 19. Yüzyılın sonlarında beş parçaya bölünmüştür. Soğuk savaş döneminin en büyük iki devleti bölgenin kontrolünü ellerine geçirebilmek için büyük mücadele etmişlerdir.

¹¹ U.S. Energy Information Administration, 'World Oil Transit Chokepoints' (November 10, 2014) PP.12.

Bütün bu sebeplerden ötürü Somali sürekli olarak dış güçlerin müdahalelerine maruz kalmış ve bu durum ülke içinde kalıcı problemlere sebep olmuştur. Bulunduğu konumun öneminden ötürü, Amerika, Japonya, NATO ve Hindistan gibi pekçok devlet korsanlarla –bunun yanında uluslararası terör örgütü El Kaide’yle ilişkisi olduğu söylenen Alshabab militanlarıyla– savaşmak için bölgeye asker göndermişse de; Somali insanı bu dış güçlerin ülkelerinde güçlü bir hükümetin olmamasını fırsat bilerek bölgeye doğal kaynakları sömürmeye geldiği kanaatindedir. Ayrıca Hristiyan güçlerin bölgeye karışmasının bir diğer sebebi de tüm Somali insanının tek bir yapı altında birleşmelerini sağlayacak dil, din ve renge sahip olmasına rağmen; çevredeki Etiyopya gibi farklılıkları bünyesinde barındıran ülkelerin bütünlüğü için diğer devletlerin çaba sarf etmesidir. Bölgedeki çıkarlarını korumak ve hakim güç olarak kalmak için komşu ülkeler ve dış güçler siyasi olarak güçlü bir Somali istememektedir

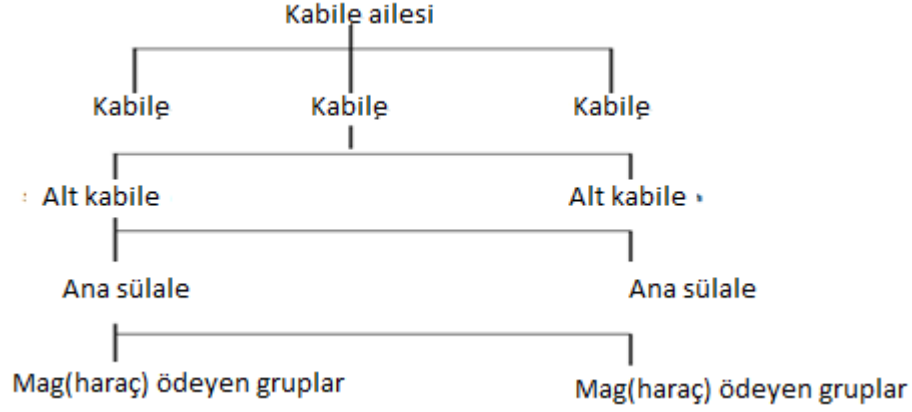
1.4.7. Somali İnsanının Kabile Yapısı ve Bunun Ülkenin Siyasal Kültürüne Etkileri

Somali insanının kabilelerini ve alt kabileleri gösteren kapsamlı bir tablonun yapılması, kabile yapısının karmaşık olması ve Somalililerin bile zaman zaman aralarında kabileler konusunda anlaşamaması sebebiyle pek mümkün olmasa da, bu bölümde genel hatlarıyla SAB ve SAMALLE isimli iki büyük kabileden bahsedeceğiz. Sab ve Samalle isimli iki kardeşten geldiğine inanılan bu kabilelerin soyuna mensup olanlar günümüzde *Darod* , *Hawiye*, *Dir,isaq* ,*Digil and Rahanwayn* isimli altı alt kabile kurmuşlardır.

ARC ve ACCORD raporlarında daha detaylı olarak ele alınmış olan kabileler, ana sülale ve haraç ödeyen gruplar (kan vergisi de olarak geçmektedir) gibi çok sayıda alt gruba bölünmektedir. ARC ve ACCORD raporlarına göre her ne kadar kabileler bir kabile reyisi tarafından yönetilse de, merkezi bir yönetim sisteminden veya kabile yönetim yapısından bahsetmek pek mümkün değildir. Kanada Hükümeti’nin Somali üzerine hazırlamış olduğu bir rapora göre durumu daha karışık hale getiren ise kabileye mensup ailelerin soylarını birkaç kuşak geriye aynı ataya kadar takip ettiği halde, bu konuda her zaman uzlaşamamalarıdır. Bu durumu meşhur bir Somali deyişiyle de anlatabiliriz: “Kuzenim ve ben kabileye karşı, kardeşim ve ben kuzenime karşı, ben kardeşime karşı”. Şekil 1 göçebe pastoralistlerin sosyal kabile yapısını göstermektedir. En tepede ana kabile soyuyla başlayan diyagramda aşağıya doğru indikçe sırasıyla, kabile, alt kabile, ana sülale ve haraç ödeyen gruplara rastlanır.

Grundel'e göre Samaal'ın özelliklerini anlatan dört temel nokta bulunur: "babadan gelen, göçebe pastoralist, statik olmayan, sosyal ve fiziksel günveliğe temel teşkil eden."¹² Saab'ın ve azınlık gruplarının geleneksel yapısı ana kabilelerinkiden oldukça farklıdır.

Figür 3 Ana kabilelerin sosyal kabile yapısı. Kaynak: Joakim Gundel (clans in Somali)

1.4.8. Kabilelerin Özellikleri

Gerek Sab gerekse Samaal olsun, kabilelerin, Somali insanının yaşadığı her yerde rastlayabileceğimiz bir takım ortak özellikleri bulunmaktadır:

1- Kabile ataerkil bir yapıya sahip olup, her kabilede son söz hakkına sahip yaşlı bireyler bulunmaktadır. Bunların hepsi erkek olup, kadınların kabilenin karar vermesine katılımı söz konusu değildir.

2- Kabilelerin çoğunluğu hayvanlarını kırsalda besleyen göçebe ve pastoral bir yapıya sahiptir. 70 sene öncesine kadar bu kabileler büyük şehirlerde yaşamıyordu.

3- Pastoral toplum bir yerde veya bölgede uzun süre kalmazlar, hayvanları ve kendileri için su ve besinin bulunduğu alanlara doğru sürekli bir hareket halindedirler. Bu yüzden onlara Somali'de "madaganayaasha geeska Africa" yani Afrika Boynuzu'nun statik olmayan insanları denmektedir.

4- Kabile mensuplarına belki de kabilelerinin sağladığı en büyük avantaj, diğer kabile mensuplarından gelebilecek dış saldırılara karşı korumadır; çünkü örneğin A kabilesine mensup biri B kabilesine mensup birini öldürürse, A kabilesi katili B kabilesine teslim etmek yerine –diya- adı verilen ve yüz deveye tekabül eden tutarı B kabilesine tazminat olarak öder.

¹² Britta Rinehard, 'the clan structure in Somalia'' (August 2011), pp.3

1.4.8.1. Kabile Kimliği

Pastoral sistem yüzünden, Somali'deki insanların kimliğini tanımlamada kullanılan en yüksek belirleyici kabile kimliğidir. Örneğin farklı yerlerden iki insan bir araya geldiğinde kendilerini tanıtırken “Bosasso’danım” dendiğinde karşı taraf o kabileye mensup olduğunu rahatlıkla anlayabilir.¹³ Neden? Çünkü her kabilenin yaşadığı yer belirlidir. Ayrıca her kabile, kendi mensuplarının hareketlerinden de sorumludur, bu yüzden bir kabileye mensup birinin yanlış hareketi kabilenin tamamını etkiler. Böyle bir durumda ilerleyen bölümlerde de göreceğimiz gibi kabilenin yaşlıları bir araya gelerek sorunları çözmek için yoğun uğraşlar sarf etmek zorunda kalır.

Ülkenin siyasi kimliğinde de kişinin kimliğinin önemi büyüktür; çünkü parlamento üyeleri parti üyeleri arasından değil kabilelerin ihtiyarları arasından seçilmektedir.

1.4.8.2. Geleneksel Otorite / Adli-Siyasal Yapı

Kabile sisteminin adli-siyasi yapısında ihtiyarlar arasında da farklı seviyeler bulunur. En üst seviyede bulunan ihtiyarlara Suldaan, Ugaas veya benzeri isimler (Puntland’da Issim denmektedir) verilmekte olup, bu şahıslar temelde adli görevlerde bulunur, kabile üyelerini temsili olarak temsil eder fakat bir siyasi idareye hükmetmezler. Daha alt seviyelerde bulunanlar ise kan haracı (mag) denilen ödeme sistemiyle ilgilenirler. Günümüzde bile bu kişiler aile mensuplarının nerede olduğu bilgisini tutmakta olup, bir grup kan haracını vermediği zaman kendilerini bulabilirler.

“1990 yılında iç savaştan beri geleneksel yetkililer, özellikle devletin çöküşünden sonra barış, güvenlik ve asayiş oluştururken, büyük öneme sahiptiler. Onların birincil rolü hala otlatma alanlarının ve su gibi paylaşılan kaynaklara erişimi düzenlemektir. Aynı anda yasa koyucu, uygulayıcı ve yargıç olarak görev yapmakta olan kabile büyüklerinin rolü göz ardı edilemez. Karar alma süreci uzlaşma temelinde erkek kabile büyükleri tarafından yönetilmektedir. Bu durum, kabile çıkarlarının bireysel çıkarların önüne geçmesine ve kadınların karar verme sürecinden dışlanmasına sebep olmaktadır”¹⁴

1.4.8.3. Kabileler ve Azınlıklar

Somali genellikle etnik olarak, kültürel olarak ve dil bakımından homojen yapıya sahip bir ülke olarak yanlış bilinmektedir. Aslında nüfusun büyük bölümü *Af-Maxaa-tiri* (yani Darood, Hawiye, Dir ve bakış açısına göre Isaaq’ın bulunduğu “soylu kabileler” anlamında) isimli ve bağımsızlıktan sonra ülkenin resmi dili olmuş bu dili konuşan etnik göçebe pastoral insanlardan oluşmaktadır. Diğer büyük grup ise yerleşik olarak nitelendirilebilecek, Güney Somali’deki Juba ve Shabelle ırmakları arasında kalan bölgede yaşayan ve tarımla uğraşan pastoral insanları içinde

¹³ Britta Rinehard, ‘The Clan Structure In Somalia’ (August 2011), pp.3

¹⁴ Joakim Gundel. ‘Clans in Somalia’ COI Workshop Vienna, (15 May 2009), PP.14

barındıran Digil-Mirifle veya Rahanweyn isimli gruptur. *Af-Maay-tiri* isimli ve *Af-Maxaa-tiri*’nden oldukça farklı bir dil konuşurlar

Kabile gruplarını saptamak karmaşık, hatta neredeyse imkansız olarak nitelendirilebilecek bir uğraştır zira bu sistem canlı bir organizmaya benzer ve gelişmeleri takip edebilmek oldukça güçtür.

Siyasi temsil seviyesinde ise Geçici Federal Hükümet (Transitional Federal Government, TFG) 2000 senesinde “4.5 formülü” ismi verilen ve hükümette büyük dört kabilenin (Hawiye, Darood, Dir, ve Rahanweyn) eşit olarak temsilini amaçlayan bir formül oluşturmuştur.¹⁵ Kalan “0.5” ise ana kabilelere dahil olmayan azınlıklar, sivil toplum, kadınlar ve diğer grupları kapsamaktadır. Özellikle de Orta-Güney Somali’deki devam eden iç savaş da göz önünde bulundurulursa bu formülün uzlaşmazlıkların çözümünde ne kadar etkili olacağı tartışma konusudur.

Kabilelerin gerçek boyutu konusunda ise, Somalililer genelde güç göstergesi olarak düşündükleri için kabilelerine mensup kişi sayısının gerçekte olduğundan çok daha fazla olduğunu iddia ederler. Güney Somali’nin Juba ve Shabelle nehirleri arasındaki bölgesinin, diğer göçebelerin yaşadığı bölgelere kıyasla daha yoğun nüfuslu olduğu görülebilir. Dolayısıyla, özellikle Rahanweyn gruplarının toplam nüfusun yüzde 25 veya 30’unu oluşturduğu ve söylendiğinden daha büyük oldukları söylenebilir. Nüfusun yüzde 6’sını oluşturduğu söylenen Bantuların ise aslında toplam nüfusun yüzde 20’sini oluşturduğu; hatta Orta-Güney Somali’de bazı yörelerde bölge nüfusunun yüzde 50’sini oluşturduğu söylenebilir. Fakat bu gruplar Somali’deki rakamlarda gizlenmiş olup, bu durum en çok göçebe kabilelerin işine yaramaktadır.

1.4.8.4. Kabileler

1.4.8.4.1. Göçebe gruplar

“Pastoral Somalililerin kökeninin, büyük ata Samaal soyundan geldiğine ve peygamber Muhammed’in hanesine mensup olduğuna inanılan *Qurayshi* kabilesinden ve özellikle kuzeni *Aqil Bin Abi-Talib*’den geldiği yönünde mitolojik bir inanç mevcuttur. Günümüzde bu bölümlenmiş kabile sistemi üç veya dört kabile tarafından temsil edilmektedir: *Darood*, *Hawiye*, *Dir* ve kime sorduğunuza göre, *Isaaq*”¹⁶

Darood

¹⁵ International Crisis Group, ‘Somalia: The Transitional Government On Life Support’ Africa Report N°170, (21 February 2011), pp. 7

¹⁶ Britta Rinehard, ‘The Clan Structure In Somalia’ (August 2011), pp.3

Darood genel anlamta üç ana gruba bölünmüştür: Ogaden, Marehan, ve Harti. Hartiler günümüzde Puntland'de bulunan Majerteenler'den ve Somaliland sınırında yaşayan Dulbahante ve Warsangelilerden oluşmaktadır. Puntland'da neredeyse tamamen Majerteen kabilesi yaşamaktadır. Marehan ise Orta-Güney Somali'de yaşamaktadır. Ogaden ise Güney Somali'de, orta ve aşağı Juba civarlarında, bunun yanısıra Etiyopya ve Kenya'da yaşamaktadırlar. Daroodlar kuzeyde, orta-güney Somali'de, ve Etiyopya'da bulundukları için en güçlü Pan-Somalistler olarak düşünülebilirler.

Hawiye

Hawiye için ise en önemli ve en çok kullanılan alt gruplar Habar Gedir ve Abgal'dır. Hawiye, orta ve güney Somali'de bulunmaktadır ve özellikle Mogadishu bölgesinde Habar Gedir ve Abgal grupları egemendir. Hawiye diğer bölgelerde çok varlık göstermese de Orta ve Güney Somali'nin kontrolünü ellerinde tutmaktan memnundurlar.

Figür 4 Somali'deki Kabileler sistemi

Dir

Issa, Gadabursi, ve Biymaal gibi grupları bünyesinde barındıran Dir; genellikle Somaliland bölgesi ile Orta-Güney Somali bölgesinde yaşamaktadır.

Isaaq

Yukarıda da bahsi geçtiği gibi, Isaaq mensuplarının kendi başına bir kabile olup olmadıkları tartışma konusudur. Bu durum Isaaq'ın kendisi tarafından da doğrulansa da, Güney Somalililer ve Majerteen, Isaaq'ın Dir'in bir parçası olduğunu iddia etmektedirler. Isaaq'ın Biymaal, Issa ve Gadabursi gibi Dir gruplarına da bağlantısı vardır. Somaliland'de yaşayan başlıca kabiledirler(fakat mevcut başkanı Gadalbursi grubuna mensuptur)

1.4.8.4.2. Agro-Pastoral Gruplar

Saab'dan geldiklerini söyleyen ve Mirifle ve Digil isimli iki grubu bünyesinde barındıran (kimi zaman Rahanweyn de Mirifle ve Digil olarak anılmaktadır) Somali'de tarımla uğraşan gruplara agro-pastoral gruplar denebilir. Agro-pastorallerin kabile yapısı göçebelerinkiden oldukça farklıdır. Rahanweyn göçebeler kadar geriye doğru soy ağaçlarını takip etmezler ve “kabilenin büyük bölümlerindeki segmentasyon, Rahanweyn sosyal yapısını farklı kılan önemli unsurların başında gelmektedir. Kabileleri *diya* ödeyen 4-7 *jilib'den* oluşmaktadır. Dolayısıyla haraç ödeyen grupların organizasyonel olarak soyağacının üst kısımlarında bulunması bakımından ve kolektif bir haraç ödeme anlayışına sahip olmaları vesilesiyle pastoralistlerden farklıdır¹⁷. Bu farklılıkların sebebi, göçebelerin aksine yaylacılıkla değil tarımla uğraşmalarındandır. Son çare olarak develeriyle kuraklık dönemlerinde göç etme potansiyelini barındırsalar da, bu göçü, göçebe hayatının sıradan bir parçası olan göçten ayrı tutmak gerekir. Dolayısıyla bu gruplar için önemli olan bulundukları bölgedir, anavatanları kimliklerinden önce gelir. Kabile yaşlılarının yapısı daha hiyerarşik, kasaba ve anavatanlarına daha bağlıdır.

Siyasi olarak, 1999'dan beri Rahanweyn kabileleri, güney Somali'deki Juba ve Shabelle ırmakları arasındaki havzada 'kendi' Bay ve Bakool¹⁸ bölgelerinde kontrollerini arttırmışlardır. Geleneksel olarak barışçıl insanlar olan Rahanweyn iç savaşa katılmadıysa da günümüzde Al-Shabaab ismiyle anılan kendi bölgelerinin kontrolünü ellerinde tutabilmek için oluşturulmuş bir orduya sahiptir. Fakat diğer bölgelerin kontrollerini ele geçirmek gibi amaçları yoktur.

1.4.8.4.3. Azınlıklar

Azınlıklar kabile değildir, fakat Somali'deki göçebe kabileler tarafından bu isimle anılırlar; bunun da sebebi, kabilelerin azınlıkları kendi bünyesine dahil ederek asimile etmek istemesidir. Bunların arasında 'dışlanmış' paryalar, köleler, Bantu soyundan gelen etnik gruplar, Bajuniler ve Barawaniler gibi Arap soyundan gelen sahil grupları bulunmaktadır. Azınlıkların rakamları tutulmamakta olup, dil ve kültürleri ne kabul görmekte ne saygı gösterilmektedir.

¹⁷ Gundel p. 30

¹⁸ Mohamed Haji Mukhtar, 'Historical Dictionary of Somalia'' historical dictionaries of Africa, new edition (2003), pp. 53

Azınlık olmanın hedef olman anlamına gelmeyebileceğini belirtmekte yarar var. İkinci olarak boyut olarak bakıldığında azınlık kelimesi yanıltıcı olabilir. Bantular gibi bazı azınlıklar Orta-Güney Somali gibi bazı bölgelerde aslında yerel çoğunluğu oluşturmaktadır; fakat askeri yönden kendilerinden güçlü göçebe gruplar tarafından baskıya maruz kalmaktadırlar. Somali bağlamında baskın olmadıkları için, azınlıklardır. *Sab* bu duruma istisna teşkil etmektedir: belirli bir bölgede yaşayan Bantuların aksine, çok sayıda farklı bölgede yaşadıkları için rakamsal olarak azınlık oldukları ortadadır.

Üçüncü olarak da, kabile grupları bazında tersi bir durumdan söz etmek mümkündür: Biymaal gibi gruplar öbek halinde yaşadıkları için yerel kapsamda azınlık olarak değerlendirilse de, ulusal kapsamda güçlü bir kabileye mensup oldukları için bu şekilde değerlendirmek mümkün değildir. Dolayısıyla azınlık oldukları bölgeden ayrılarak, kabilelerinin çoğunluk olduğu bölgelerde koruma sahibi olabilirler (yine de “dominant” olmak tam anlamıyla kontrol sahibi olmak anlamına gelmeyebilir; çünkü Orta-Güney Somali’de hemen her yerde birkaç kabile ve azınlık mevcuttur). Fakat, bu durum söz konusu bu grupların –“azınlık olmayan” gruplar olarak aşağıda değinilmiştir- nesiller boyu yaşadıkları bölgeleri terk etmek zorunda oldukları anlamına gelmektedir.

Tüm bunlarla birlikte, kabileler ve azınlıklarla ilgili böyle genel bilgilerin, bir şahsın risk altında olup olmadığı konusuna katkısı oldukça kısıtlıdır. Özellikle sığınma taleplerinde etkisini gösteren bu durum, kararların birtakım grupların şartları genellenerek verildiği başvurularda yanlış öncüllere dayanarak sonuca varılmasına sebep olabilir. Dolayısıyla sığınma talepleri değerlendirilirken her kişinin başvurusu kişi bazında değerlendirilmeli, kişinin gördüğü zulüm ve riskler uluslararası mülteci hukuku çerçevesinde değerlendirilmelidir.

1.4.8.5. Kabilelerin siyasi temsili

Somali’deki büyük kabilelerin (Darood,Hawiye,Dir,Ranhanwa) ve azınlıkların siyasi arenada temsili, 1991’de başlayan iç savaşın 2000 senesinde müzakerelerle son bulması sonucu kabul edilen 4.5 formülü¹⁹ denilen bir esasa dayanmaktadır.

Bu formüle göre toplam koltuk sayısı 275 olan parlamento her bir kabileye 61 ve azınlıkların tamamına da toplam 31 koltuk düşecek şekilde beş parçaya bölünür. Parlamentonun üyeleri kabilelerdeki yaşlılar tarafından seçilir, peki ama kimdir bu yaşlılar ve ne yaparlar?

1.4.8.6. Kabile yaşlıları

Somali genelinde, zeki, ileri görüşlü ve tecrübeli ve biraz da yaşlı olan her erkek ‘kabile büyüğü’ olarak görülür. Lider olarak mevkisini koruyabilmesi için, kendi toplumundan destek görmelidir ve ancak vazifesinden ölüm ayırabilir onu.

¹⁹ Britta Rinehard, ‘The Clan Structure In Somalia’ (August 2011), pp.5

Somali’de eğitim durumu kimin yöneteceğinin seçiminde etkili değildir. Somali insanı ‘kabile büyükleri’ (veya yaşlıları) denilen ve toplumda en çok saygı görüp kendisine güven duyulan insanlar tarafından yönetilir.

Bir ‘kabile büyüğü’nün kabilesini temsil edebilmesi için birtakım yetkinliklere sahip olması gerekir. Her ne kadar büyükler genel olarak kabile üyeleri üzerinde etkili olsa da, içlerinde en çok bilgi sahibi olanlar en etkili olanlardır.

Kabile büyükleri en az altmış yaşında olup, kabilesinin kurallarını ve diğer kabilelerle ilişkilerin nasıl yürütülmesi gerektiğini en iyi bilen, bunun yanında bunları en iyi şekilde anlatabilen, dost ve düşman tüm kabilelerin tarihi hakkında bilgi sahibi olan ikna kabiliyeti yüksek kişilerdir.

Beledweyne’den Gurey Adan isimli bir kabile büyüğüne göre “Seçilen büyüğün modern eğitim sistemine değil, geleneksel eğitim sistemine, tecrübeye ve geçmiş olaylara dayanan birtakım yetkinlikleri vardır. Bir kişinin seçilebilmesi için 60 yaş olan yaş sınırını geçmiş olması gerekir. Kabilesinin tarihi ve karşı karşıya kaldığı durumlar konusunda tam anlamıyla bir uzman olmalıdır. Kendi kabilesiyle diğer kabileler arasındaki ilişkileri iyi anlamalı, olası bir çatışma durumunda bunu nasıl çözeceğini bilmesi gerekir. Aynı zamanda cezai bir davaya müdahil olmamış olmalıdır.”

“Bazı durumlarda pozisyon babadan oğula geçebilir; eğer baba yönetici ise ve görev sırasında iken vefat ederse oğullarından biri gerekli şartları taşımaksızın aynı görevi devralabilir.”

“Seçilmiş kabile liderleri farklı Somali grupları arasında farklı ünvanlara sahip olabilirler: Ugaas, Sultan, Nabadoon (arabulucu) and Boqor (kral)”²⁰

1.4.9.Geçici Somali Anayasası

Somali’nin anayasal süreçleri 2004 senesindeki Geçici Federal Sözleşmesi’ne kadar gider; bu sözleşme kalıcı bir anayasa ve temsili bir hükümete doğru giden yolda atılan adımların en önemlilerinden olan 2011 Yol Haritası’nın da mihenk taşlarındandır. Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliği Özel Temsilcisi Augustine Mahiga bu yol haritasını “Somali’nin yönetimi için atılmış en kapsamlı adım” olarak nitilemekte ve BM’nin bu yoldaki görevini “Somali yönetimindeki süreci kolaylaştırmak” olarak belirtmektedir. Somali’deki esas yetkililer olan Geçici Federal Hükümet’in devlet başkanı ve başbakanı, Geçici Federal Parlamento’nun Konuşmacısı, Puntland’ın başkanı, Galmudug’un başkanı ve Ahlu Sunna Wal Jama’a isimli İslami grubun başkanıyla birlikte Mahiga da bu yol haritasının altına imzalarını atmıştır.²¹

²⁰ Mohamed Jama ‘what does it mean to be a Somali Elder?’ www.SomaliaReport.com, (5/24/2012)

²¹ Abdihakim Ainte, ‘Somalia Legitimacy of the Provisional Constitution’ http://www.c-r.org/sites/default/files/accord25_Somalia.pdf, pp.1

1.5. Somali Ekonomik Sistemi

Somali’de Merkezi hükümetin çökmesi sonucu geçtiğimiz 20 sene içinde pekçok insan büyük acılar çekmiştir; bununla birlikte ekonominin geleneksel ve modern alanlarından bazıları ilerleme kaydetmiştir: besi hayvancılığı, tarım ve tarımsal işletmeler, balıkçılık sektörü ve para transferleri.

1.5.1. Besi Hayvancılığı Sektörü

Somali ekonomisinin belkemiği olarak da nitelendirilen hayvancılık sektörü geçtiğimiz 24 sene içerisinde kimi zaman ivmeli kimi zaman ise daha yavaş da olsa bir büyüme içinde olmuştur. Ancak birkaç yıl, Suudi Arabistan’ın Rift Vadisi ateşi sebebiyle Somali’den hayvan ürünleri almadığı olmuştur. Fakat bu yasağın kalkmasıyla birlikte, Somali’nin canlı hayvan ticaret hacmi 2014 itibarıyla yeniden rekor düzeye ulaşmıştır.

1.5.2. Tarım ve Tarımsal İşletmeler

Canlı hayvanlara kıyasla tarım sektörü Somali ekonomisinin daha küçük bir kısmını oluşturur, buna rağmen Somali’deki en büyük üçüncü sektördür. Daha kurak olan Puntland bölgesinin ekonomisindeki yeri ise daha da küçüktür. Fakat yağışların daha fazla olduğu, iki nehir tarafından sulanan ve sulama kanallarının gelişmiş olduğu Güney Somali bölgesinde tarımın rolü oldukça büyüktür. Orta-Güney Somali’de tarım sektörü en büyük sektördür.²² Tarım sektörünün uluslararası tanımına balıkçılık ve ormancılık girse de Somali özelinde balıkçılık ve hayvancılık ayrıca ele alınmıştır. Bu raporun kalanında Somali’de geçerli konvansiyonlar kullanılmıştır. Buradaki tartışmada, Güney Somali’de tarım sektöründeki diğer segmentlerdense çiçekçiliğe odaklanılmıştır. Çiçekçiliğin, büyük bir emek-yoğun büyüme potansiyeli bulunmakta olup, dönüm başına getirisinin geleneksel mahsüllerden daha fazla olması sebebiyle, Somalili yatırımcıların ilgisini çekmiştir. Orta-Güney Somali’deki tarımsal alanlar Al-Shabaab için önemli bir adam toplama merkezi haline gelmiştir; bölge halkının ve azınlıkların nispeten fakir olması bu olayı kolaylaştırmaktadır. İşçi ihtiyacının yükselmesi, artan maaşlar ve gelir ile birlikte bölgenin siyasi dinamiklerinin değişmesi de kaçınılmaz hale gelmektedir.²³

1.5.3. Balıkçılık sektörü

Somali’nin balık avlama sahalarındaki potansiyelini en iyi çevredeki ülkelerin balıkçılık sektörlerine bakarak anlayabiliriz. 1997 ve 2006 yılları arasında, Somali sularından elde edilen

²² New World Bank GDP and Poverty Estimates for Somalia. Washington, DC: World Bank, (2014) pp.15.

²³ Suleiman Abullahi Omar, ‘ Somalia Economic Growth Strategic Assessment’ assessment Report, USAID,(July 2014), Pp.21

gelir yıllık olarak 46 milyon dolardır, bu da Somali'nin 2010 GSMH'sinin ancak yüzde 1'ine denk gelir. Ancak çevrede bulunan ülkelerden Malawi'nin GSMH'sinin %4'ü, Kenya'nın %2'si, Tanzania'nın %2.9'u ve Uganda'nın %2.2'si balıkçılıktan gelmektedir. Somali'yle hemen hemen aynı kıyı şeridi uzunluğuna sahip olan Amerika'nın 1997 ve 2006 yılları arasındaki balıkçılıktan elde ettiği gelir yıllık olarak 1.6 milyar dolardır.

1.5.4. Somali Para Transfer Sektörü: Makroekonomik bir Bakış

Bankacılık sisteminin noksanlığında havale sektörü Somali'ye para girişi ve para çıkışının sağlanmasında önemli rol oynamaktadırlar. Para transferleri ve havalaların, aileler ve yatırımcılar için katkısı yadsınamayacağı gibi, fakirlik ve eşitsizlikler üzerinde de etkileri mevcuttur. Özellikle buhran dönemlerinde, şoklara karşı bir tampon görevi gördüğünden, tüketimi düzenleyen para transferleri Somali ekonomisinin olmazsa olmazlarından. Para girişleri özellikle kuraklık, Suudi Arabistan'ın canlı hayvan ambargosu, ve kabileler arası savaş döneminde artmaktadır. Ev hanesi tarafından öncelikli olarak tüketim amaçlı kullanılan ve 50-100 dolar arasında gerçekleşen transferlerin ikinci fakat küçük bir kullanım alanı da yatırımdır. Bununla birlikte transferlerin yarısından çoğu, hatta üçte ikisine yakın bir kısmının direk tüketim amaçlı kullanıldığı düşünülmektedir. Fakat, Somaliland bölgesinde yapılan araştırmalarda bu paraların yeni kurumların finansmanında ve kalkınma projelerinde de giderek artan oranlarda kullanıldığını göstermiştir.

Hargeisa, Burco and Bosasso bölgelerinde yapılan araştırmalara göre para transferleri, kentlerdeki ev hanesinin gelirinin %40'ını oluşturmaktadır. Direk bir ekonomik yeniden bölüşüm mekanizması olmasının yanında Hargeisa bölgesinde yapılan araştırmalar taşma yararları olduğunu da göstermiştir. Araştırmaya göre günde 2 doların altında kazananların genelde yurtdışından gelen paraya erişimi de bulunmamakta, ve bu sebeple aile veya komşuların yardımlarına bakmaktadır. Bunun bir olumsuz yanı olarak da, yurtdışından gelen bu paranın iş arayan insanları bu arayışlarından vazgeçirmek kaydıyla, işsizlik oranını arttırabileceği söylenebilir.²⁴

1.6. Sonuç

Sonuç olarak Somali'nin siyasal kültürünün çok karmaşık bir yapıda olduğunu, çok sayıda etmenin göz önünde bulundurularak farklı açılardan bu konunun değerlendirilmesi gerektiğini söyleyebiliriz.

Somali siyasal tarihi çok farklı aşamalardan geçmiştir. Öncelikle Somali İtalyan ve İngilizler'den bağımsızlığını kazandığında İngiliz Somaliland ve İtalyan Somaliland bölgeleri

²⁴ Samuel Munzele Maimbo, **Remittances and Economic Development in Somalia** social development papares, Paper No. 38 (November 2006), pp.8

birleşerek 1 Temmuz 1960'da üniter bir devlet olarak varlığını sürdürmüştür. Bu dönemde yapılan demokratik seçimler sonucu seçilen devlet başkanı güneyden olduğu için, devlet kurumlarına güneydeki kişiler yerleştirilmiş; bu durum da kuzeydeki İngiliz Somaliland bölgesinin merkezi hükümete karşı ayaklanmasına ve darbe girişimlerine sebep olmuştur. 1969'dan 1991'e kadar ülkede hiçbir siyasi parti yoktu, çünkü 1969 darbesiyle ülke yönetimini ele geçiren generaller Somali sivil hükümetini kapatmışlardır. 1988'de Yüce Devrim Konseyi tarafından başlatılan iç savaş ile tek siyasi partili bir oluşum benimsenmiş, muhalefet de hapse atılmıştır. Yüce Devrim Konseyi ülkenin adını Somali Cumhuriyeti'nden Demokratik Somali Cumhuriyeti'ne değiştirmiş, parlamento kapatılmış ve anayasa yürürlükten kaldırılmıştır. Yirmi beş general tarafından yönetilen konsey, siyasi olarak oldukça kötü olsa da ülke için birtakım faydaları da olmuştur: yabancı firmaların ulusallaştırılması, Somali dilinin latin harfleriyle kullanılması ve resmi hale getirilmesi, ve kentsel alanlarda okur yazarlığı arttırmak adına düzenlenen ve oldukça başarılı olan girişimler gibi.

1988'lere doğru gelindiğinde ise, askeri rejim Etiyopya gibi komşu ülkelere de destek bulan silahlı mücadeleler sonucu gücünü kaybetmeye başladı. Somali ordusunun mağlubiyetleri sonucu Somali Ulusal Hareketi tarafından ülkenin kuzeyi ele geçirildi ve 1991'de bu bölge bağımsızlığını ilan etti. Ancak uluslararası toplum tarafından henüz varlığı siyasal olarak tanınmamaktadır. Ülkenin kuzeydoğusunda kalan bölgelerde 1998'e kadar bir karışıklık hali hüküm sürmüştür. Ülkenin güneyindeki iç savaş durumu ise pek çok sivilin başkent ve güneydeki pek çok kentten kaçmasına sebep olmuştur. Ara rejimin 2012'de son bulmasıyla birlikte güzel bir hissiyat içine giren Somali'de seçimle göreve gelen hükümet 2016'da yapılacak olan ve tek kişi tek oy esasına dayalı demokratik seçim için hummalı bir çalışma içindedir.

İKİNCİ BÖLÜM

LİTERATÜR İNCELEMESİ

2.1. Bölüm Genel Bakış

Bu bölüm, "Federalizm üzerinde ekonomik etkiler ve Somali'de adem-i merkeziyetçi yapı" ile ilgili literatürü ele almaktadır. Bu bölüm öncelikli olarak, daha önce gerçekleştirilmiş araştırmalardan elde edilen bulgular üzerine odaklanmıştır. Bu bölüm kapsamında araştırmacı, aşağıda belirtilen alanlarda mevcut başlıca literatürü inceler. Birinci bölüm, federalizm öncesi kavram ve yaklaşımlar ile ilgilidir. İkinci bölüm, federalizm sistemini Somali'de destekleyenlerin ileri sürdükleri argümanların neler ile ilgili olduğu hakkındadır. Üçüncü bölüm, Somali'de federalizm karşıtlarının ileri sürdükleri argümanlara işaret eder. Dördüncü bölüm, adem-i merkeziyetçilik kavramı, bunun iyi şekilde uygulanması ve ekonomik etkileriyle, beşinci bölümse, yönetim anlayışı üzerinde ekonomik etkiye ilişkin daha önceden gerçekleştirilmiş bir çalışma ile ilgilidir. Altıncı bölümde ise, bu bölümün sonuç kısmı yer almaktadır.

“Federalizm” kelimesi, latinedeki, 'söz' anlamına gelen 'foedus' kelimesinden türemiş olup, federalizm, aralarında güçlü bağlar bulunan, kuvvetli bir birlik ortaya koyabilme amacıyla karşılıklı çıkarları örtüşen tarafların bir araya geldikleri iki ya da daha fazla birbirinden farklı grup ya da ülkelerin oluşturduğu, bir birlik ya da anlaşmaya tabi politik bir sistemdir.²⁵ Bu bağlamda federalizm, birbirinden farklı oluşumların ya da grupların bir tarafta ve halkın da diğer tarafta oluşturduğu ve bir araya gelmeye yönelik

²⁵ Commonwealth of Australia, ‘A Federation in Our Future’. No. 41, <https://federation.dpmc.gov.au> (September 2014), P.1.

ortak içgörülerle birbirine karşıt eğilimlerin uzlaşmaya vardığı bir hareket olarak tanımlanır²⁶.

Aynı zamanda, devletler birliği anlamına gelen "federal yönetim" şeklinde bir başka terim de mevcuttur, bunun sebebi, şehir devlet teriminin, antik Yunan döneminde kullanılan idari bir terim olmasının yanında, Devlet teriminin modern bir terim olmasıdır. Antik Yunan şehir devletlerinde, her şehir ya da Devletin, o Devlette bulunan insanları yönlendirmek ve yönetmek, bunların hak ve yükümlülüklerini düzenlemek ve diğer komşu şehirlerin bu şehrin sınırlarını işgal etmesini engellemektir. Devletlerde federalizm görüşüne yönelik bir kanıt olarak kullanılır.

Bu bağlamda, hemen hemen tüm araştırmacılar, yasal kapsamı açısından federal sistemin modern ve gelişmiş bir terminolojiye sahip olduğu ve geçmişinin 1787 yılında yapılan Philadelphia konvansiyonu ile ortaya çıkan Amerikada ki federal Birleşik Devletler Hükümeti'nin temelini ötesine geçmediği konusunda fikir birliğine varırlar.

Hukukçular, Federal Devletlerin, büyük bir devleti oluşturan bağımsız kurumların ya da birbirinin ardından yeni yasal ve sosyal şekli ile anlaşmaya vararak bir araya gelmesi formülüne dayandığına işaret etmektedir.

Federal Devlet yapısı, insanların ortak sosyal, coğrafi ve tarihi özelliklere sahip olduğu, her biri kendi dahili otoritesine ve dış egemenliğine sahip olan ve ardından Federal bir Anayasa temelinde Federal bir Ülke oluşturmak üzere tekrar bir araya gelen iki ya da daha fazla sayıda Ülkenin bir araya gelmesine yönelik bir yaklaşımdan ortaya çıkmaktadır, 1787 senesinde Amerika Birleşik Devletleri'nin oluşumu, 1874 senesinde İsviçre Konfederasyonu, 1949'da Federal Almanya Cumhuriyeti ve 1971 senesindeki Birleşik Arap Emirlikleri vb. gibi federal yapılar bu oluşumlara örnek olarak verilebilir.

Büyük bir ülkenin parçalanması: Bunun yanı sıra, bir federal Devlet, dil, gelenek ve görenek, kültür, kaynak ve varlık gibi sosyal, politik ya da ekonomik sorunlara sahip büyük bir Ülkenin parçalanmasıyla da oluşabilir, bu durumda insanlar merkezi bir yönetimin kontrolünden bağımsızlıklarını elde etmek üzere harekete geçer ve federal idare sistemi doğrultusunda tek bir federal devlet oluşturmak üzere diğerlerinin müdahalelerinden uzak kendi varlıklarını idame ettirme yönünde hareket ederler. Bu doğrultuda ortaya çıkan federal Devletlere örnek olarak, Meksika'nın 1857 senesinde,

²⁶ <http://legal-dictionary.thefreedictionary.com/Federalism>

Arjentin'in 1860'da, Brezilya'nın 1891'de ve Çekoslavya'nın da 1969'da bölünmesi verilebilir.

2.2. Federalizmin Özellikleri

Diğer politik sistemler içerisinde federal rejimler, bunları diğer politik sistemlerden ayıran bir çok özellik ve karakteristik ile tanımlanırlar, bu özellikler şunlardır:

- Vatandaşlarına otorite getiren iki yönetim seviyesi mevcuttur, bunlar: ilk seviye federal hükümet olup, bu en yüksek seviyedir, diğer seviye ise yerel yönetim (Kanton, il, Eyalet, Bölge vb.) olup, bu da en düşük seviyeyi temsil eder.
- Bu seviyeler arasında, yasama ve yürütme yetki ve sorumluluklarının anayasada yazıldığı şekilde dağılımı söz konusu olup, bu bağlamda bir federal sistem diğerine göre farklılıklar içerebilir, bu farklılıklar da, her yönetim seviyesinde yetki ve sorumlulukların farklı olmasının yanında, bu seviyeler arasında paylaşılan yetki ve sorumluluklar arasında da mevcut olan farklılıklardır²⁷.
- Yargı makamları, bir anlaşmazlığın çözüme kavuşturulması kapsamındaki yetkilerini ve rollerini, dikey yönetim seviyeleri arasında icra ederler.
- Yönetim seviyeleri arasında işbirliğini kolaylaştırmaya ve düzenlemeye yönelik bir takım kurumlar ve belirli prosedürler mevcuttur.

- Bu bağlamda, yönetimlerin ve politik kesimlerin yürürlüğe koydukları ve federal bir hükümetin tek taraflı faaliyeti ile düzenlemeye tabi olmayan yazılı bir Anayasa mevcut olup, bu Anayasanın oluşturulmasında yerel yönetimlerin görüşlerinin de göz önünde bulundurulması şarttır ve karşılığında bu anayasa yukarıdaki paragraflarda belirtilen tüm hususları kapsamalıdır. Federalizmin önemi ve özellikleri, gerçek anlamda var oluşlarını tehdit eden ve kendilerinin sebep olmadığı sorunlardan muzdarip bir toplumsal erkin idare edilmesi için yapılandırılmış olmasıdır.

2.3. Federalizmin Faydaları

Federal bir sistemin çok sayıda avantajı mevcut olup, muhtemelen bunların en önemlileri şunlardır:

²⁷ Avusturya'da yazılmış bir araştırma yazısı, **The Federalizm İn Our Future**. (Sep. 2014), pp 41.

Bir fikir olarak federal sistem, mevcut en müthiş politik mühendislik süreçlerinden biri olarak göz önünde bulundurulur, bunun sebebi, birbirine zıt görünen iki politik hedef arasında bir uzlaşmaya varabilmesidir: Bu iki politik hedeften ilki, güçlü bir merkezi yönetim oluşturmak ve ikinci hedef ise, federal yönetimlerin bağımsızlıklarının muhafaza edilebilmesidir. Diğer bir deyişle, federal sistemi, yetkilerin merkezi bir yönetim ile Ülke kapsamında yer alan diğer yönetimler arasında dağıtılması fikrine dayalı olduğunu söyleyebiliriz. O zaman ‘eyaletler arasında yayılan politikanın mahiyeti ve ilgili eyaletteki sonuçlarından ziyade yayılma süreci ile ilgilenmektedir’²⁸.

Bu sistem, her yönetim birimine, federal anayasa ile çelişmediği ve devlet ve federal politikalar ya da kültürler ile karşı karşıya kalmadığı müddetçe, kendilerine ait politikalara sahip olma hakkını verir. Örneğin, federal yönetimler arasında eğitim, iskan, sağlık ve kültürel politikalar, birbirlerinden farklı olabilir, bu durum Federal Anayasa ile her hangi bir karışıklık doğurmadığı müddetçe geçerlidir.

Bu sistem, coğrafi açıdan geniş bir alana yayılan ülkelerin idaresine yönelik sorunları çözmeye yönelik en uygun ve yerinde yanıtlardan biri olarak düşünülmektedir. Aslında, Amerika Birleşik Devletleri, Almanya, Rusya, Kanada, Brezilya, Nijerya, Güney Afrika ve Kanada gibi, büyük yüzölçümüne sahip ve politik olarak da başarılı olan tüm ülkeler bu sistemi benimsemiş ve uygulamaktadır.²⁹

Bu sistem en çok, çok sayıda etnik, dilsel ya da dinsel ve bölgesel unsurlara sahip coğrafi olarak ufak devletler için uygundur. Buna en iyi örnek olarak, 2006 istatistiklerine göre 7.523.934 kişilik bir nüfusa ve en fazla 41.290 km²'lik bir toprak büyüklüğüne sahip İsviçre Konfederasyonu verilebilir. Bu ufak bölgede üç farklı milliyetten insanlar yaşamaktadır: İtalyan, Alman ve Fransız. En basit şekilde açıklamak gerekirse, bunların başarıları ve birbirleri ile bir arada yaşayabilmelerinin sırrı, politik federal sistemlerinde yatmaktadır.

Federal sistem, yerel ve bölgesel her politik aktivistin, Anayasa kapsamında kendi çıkarlarının farkına varmalarına ve farklı ihtiyaçları anlamalarına olanak sağlar.

²⁸ Mehmet Sobacı, **İdari Reform Ve Politika Transferi**, 1.B.,Turhan kitabevi, Ankara2009, S. 64.

²⁹ Hon Tony Abbott Mp, ‘issues paper 1 A federation for our future’, appendix: federalism what is it and why is it important? Wwww. federation.dpmc.gov.au. (sep.2014), pp.9.

Bu sistem, şu politik prensibi başarıyla yerine getirir: "çeşitlilik içinde bütünlük". Güçlü ve tutarlı merkezi bir yönetim arayışı içerisinde, çeşitliliğe olanak sağlarken, Yönetimin adem-i merkeziyetçiliğine de imkan tanınmaktadır. Diğer bir deyişle, bu sistem, Ülke insanları arasında birlikteliğin sağlanmasına yardımcı olur.

Bu sistem, projelerin tüm ülke seviyesinde kapsamlı ve pahalı bir şekilde uygulamaya geçirilmesinden önce, küçük seviyelerde denenmesini teşvik eder.

Son olarak, bu sistem, zorbalık ve tiranlığın ortaya çıkma potansiyelini azaltacak ve ufak bir grubun dayanaksız bir şekilde tüm ülke yönetimini sıkıntısız bir şekilde kontrol etmesini de engelleyecektir.

2.4. Federal Sistemin Zararları

Federalizmin muhtemelen en büyük dezavantajları şunlardır:

Bu sistem kapsamında politik süreç diğerlerine nazaran daha yavaş ilerler ve zaman zaman büyük hedeflere ulaşılması imkansız bir hal alır. Örneğin, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki politikacılar uzun bir süre boyunca, sağlık sigortası ile ilgili olarak, Federal Yönetimlerin tüm vatandaşlarına yönelik bir sağlık sigortası sağlayıp sağlamayacağı hususu üzerine tartışmışlardır. Bu husus en sonunda onaylanmıştır. İşin şaşırtıcı yanı, bu tartışmanın Amerika Birleşik Devletleri başkanlarından Başkan Roosevelt'in³⁰ Amerika'daki ekonomik özgürlükler ile ilgili yaptığı konuşmasıyla başlaması ve politikacıların bu konu üzerine o zamandan beri tartışmakta olmalarıdır.

Gerektiği ölçüde kontrol altına alınmadıkları zaman, federal bölgesel gruplar ırkçılığın gelişmesi ve kuvvetlenmesini teşvik edebilmektedir. Federal sistem kapsamında mevcut olan bu özgürlük, sistemin zayıflamasına ve temelinin sarsılmasına sebep olabilir, buna ilişkin en iyi örnek ise Kanada olarak gösterilebilir. Bunun ilk örneğin, Kanada'da Québec bölgesinde yaşayan Fransızca konuşanların, yasal yollardan yararlanarak Birlik'ten ayrılmaya ve bu amaçlarını gerçekleştirmek ve gelecekte kendi devletlerini kurmak için gösterdikleri çabalar ve ikinci örneği ise Hindistan'da bulunan ve Hindistan'dan kopmaya çalışan bir takım grupların varlığı gösterilebilir, bu grupların en ünlüleri Tamil Nadu, Pencap ve Kařmir olup, bunlar bir miktar ırkçılık ve bölgeselleşmeye yönelik yaklaşımlara

³⁰ James A. Morone. 'healthaffairs'. Presidents and health reform: from Franklin d. Roosevelt to barrack Obama. www.healthaffairs.org/content/29/6/1096.full, (June 2010), p.1096

sahip liderlerin önderliğinde merkez yönetime oldukça büyük sıkıntılar yaşatmıştır ve bu sıkıntılar zaman zaman idare edilmesi zor bir hal almış ve almaktadır.

Federal sistem, çok fazla israfa sebep olabilecek şekilde devlet kurum ve kuruluşlarının sayısının artmasını ve devlet mekanizmalarının çoğalmasını teşvik edebilir.

Federal sistem, yapısal olarak karmaşık bir siyasal sistem olup, bu karmaşık yapısının sonucunda, politik kontrolün ve yerinde ve yeterli hesap verilebilirliğin muhafaza edilmesi sık, sık sıkıntılı ve zorlu olabilmektedir.

2.5. Federalizm Türleri

2.5.1. Yaratıcı Federalizm

Bu tip federalizm, federal yönetimin, tüm bölgesel yönetimleri kontrol etme yetkisine sahip olduğu zaman geçerlidir, bu sistem, taraflardan her hangi birinin (Merkezi Yönetim ve Eyaletler), diğer tarafın izni olmadan değiştiremeyeceği bir anayasanın mevcut olduğu, merkezi yönetimin Eyalet yönetimlerine verilen tüm yetkileri durdurma hakkına sahip olduğu merkezleştirilmiş sistemin zıttı bir yönetim sistemidir. Bu tip federalizm anlayışında merkezcilik, yasama meclisi ve yargı organı gibi ülkede normal yüksek yetkiler kapsamında ortaya çıkan farklılıkları çözüme kavuşturmak üzere gerekli yorumlarda bulunan federal mahkemenin oynadığı rol nedeniyle ortaya çıkar.

2.5.2. Konfederasyon

İlk konfederal sistem türünün aksine, Konfederal sistem çok zayıf bir merkezi yönetime sahip olup, bu yönetimin özellikleri şu şekildedir:

- Federal yönetimler, konfederasyondan bağımsızlıklarını ilan etmeye yönelik yasal bir hakka sahiptir.
- Eyalet temsilcileri, merkezi yönetimin yürütmeyi gerçekleştirmesine olanak sağlayan yetkilere sahiptir.
- Merkezi hükümetin çalışmaları ve yetkileri her zaman için üye yönetimlerin askıya alma riski ile karşı karşıyadır.
- Merkezi hükümetin getirdiği düzenlemeler, doğrudan vatandaşları üzerinde bir bağlayıcılık getirmeksizin genel olarak eyaletler için geçerlidir.

- Genel hükümet mali olarak bağımsız olup, her hangi bir seçim tabanına sahip değildir.
- Yerel yönetimler, yetkilerini merkezi yönetime bırakmazlar.
 - Konfederasyonlar genellikle, belirli görevlerin yerine getirilmesine yönelik anlaşmalar doğrultusunda kurulurlar ve genellikle konfederasyonu oluşturan yönetimlerden seçilen delegasyonlarca idare edilirler.³¹

Bilimsel literatür kapsamında aşağıdaki konfederasyonlar yer almaktadır³²:

1291-1798 ve 1815-1848 yılları arasında İsviçre Konfederasyonu.

1579-1795 yılları arasında Hollanda Birleşik Eyaletler Cumhuriyeti.

1861-1865 yılları arasında Amerika Konfedere Eyaletleri.

Bu durum genellikle, çeşitlilik içeren, her türden federal otorite üzerinde asimetrik bir oluşuma sahip olarak Eyaletlere verilen yetkileri kapsayan bir yönetim biçimi olarak adlandırılır; bu bağlamda farklı dilsel ve kültürel ayrıma sahip bir eyalete özel yetkilerin verilmesini zorunlu kılan haller söz konusu olabilmektedir.

2.5.3 Çift federalizm

Çift federalizm, iki farklı hükümetin belirli bir bölge veya topluluk üzerindeki egemenliği paylaşması temeline dayalı siyasi teoriye verilen isimdir. Genellikle, büyük ve geniş bir hükümet ile daha yerel, merkezi bir hükümet arasındaki güçlerin dengelenmesi kavramını anlatır. Kavram, ayrıca federal bir otorite ve devlet rejimi kavramlarını da içermektedir; bu teorinin amacı iki hükümette de görülebilecek yozlaşmaların ve yolsuzlukların önüne geçmektir.

İşbirliğindense, çiftfederalizm egemen güçler arasında bir gerilim yaratmayı amaçlar. Federal hükümet çok sayıda küçük hükümeti kapsayan birtakım kurallar ile yetkilendirilmişken, eyalet veya yerel yönetim de kalan hemen her şeyden sorumludur. Bu sistemlerin çoğunda, eyaletler ulusal otoriyeti, merkezi hükümet nezdindeki temsil hakkını

³¹ Orta Doğu Bilimsel Araştırmalar Jurnalı 12 (9): 1272.

³² Nakisheva Makhabbat Kenzhehanovna - Nurmaganbet Ermek Talantuly, ‘**Confederation As A Form Of Government Structure And Its Features: Theoretical And Historical Analysis**’, Middle-East Journal Of Scientific Research 12 (9): 1268-1275, Kazakhstan, Almaty, (2012),pp 2-8.

icra ederek kontrol etme yetkisine sahiptir. Bazı ülkelerde ise, yerel hükümetler bu kontrolü hukuki kanallara başvurarak bile icra edebilmektedirler gerektiği yerlerde.

En genel anlamda, çiftfederalizm güçler dengesini birtakım değişkenler kullanarak korur. Ulusal hükümetler yalnızca bir kanunlar sistemi kullanarak güç tesis ederler. Federal gücün amaçları, anayasayla sınırlandırılır. Her hükümetin etki alanında kalan alanlar içerisinde egemenliği bulunmakta olup, bu egemenliğin kullanılması sırasında birbirlerini etkilemezler. Ayrıca, federal hükümetle yerel hükümetlerin birlikte çalışmanın yanısıra birbirlerine karşı kamul bir şüpheyile yaklaşması, etkili bir şekilde görevlerini yerine getirmeleri ve vatandaşa en iyisini sunmaları açısından da önem arz etmektedir.

Tarihsel olarak çiftfederalizmin tam olarak görüldüğü en güzel örnek Amerika Birleşik Devletleri'dir.

Federal hükümet, ABD anayasası tarafından İnsan Hakları Beyannamesi, anayasal düzenlemeler ve ABD ilkeleri gibi bir dizi kanunun devamlılığını sağlamak üzere görevlendirilmiştir. Kontrolü sağlamak amacıyla, eyaletlerin temsilcileri yasa yapıcı bir meclis bünyesinde bu kanunları oluşturmakla görevlendirilmiştir. Eyaletlerin kendisi de bir hükümet oluşumu olarak nitelendirilebilir ve diğer bütün kanunlardan sorumludurlar. Bu eyaletler, federal hükümeti yargı kanalıyla denetleyebilir.

Her ne kadar devlet gelenekleriyle kurulmuş da olsa, Avrupa'da çiftfederalizm örneğini görebiliriz.

Avrupa Birliği (AB) kısıtlı yetkilere sahip federal hükümetler oluşumudur. Üye devletlerin her biri kendi hükümet sistemine sahip olup, bazıları federalist sistemi bensemiştir, İngiltere gibi bazıları anayasal monarşi düzeniyle yönetilmektedir, Fransa gibi bazılarıysa başkanlık sistemiyle yönetilmektedir. AB birtakım kanunlar dayatmış olsa da, üye devletler bu kanunları yok sayabilir.³³

2.5.4 Kooperatif Federalizm

Öncelikle, kooperatif federalizm, federasyona dahil ortakların anayasa tarafından güvence altına alınan özerkliğini optimize etmeyi amaçlar. Bunu yaparken de karmaşık meselelerin etkili biçimde değerlendirilmesi için federal ortakların yetkilerini optimize ederken, öte yandan söz konusu ortakların paylaşılmayan yetkilerini de koruma altına alır.

³³ <http://www.wisegeek.com/what-is-dual-federalism.htm>

İkinci olarak, anayasanın tamamlama ilkesi gereği, iktidar, federal partiler arasında rastgele paylaştırılmamıştır. Aksine bu güç, yakınlık (coğrafi veya başka bir açıdan) prensibine dayalı olarak paylaştırılmış, bu paylaşımın yetersiz kaldığı yerlerde ise tamamlayan farklı bir kuruma devredilmiştir. Üçüncü olarak, özerkliklerine rağmen federal hükümetler ve bölgeler yalnızca anayasal kurallar gereği değil, aynı zamanda kendilerine karşı yükümlülükleri bulunan ve hepsi için ortak vatandaşlık kavramıyla birbirlerine bağlanmıştır. Federasyondaki vatandaşların içiçe geçmiş siyasi kimlikleri, hükümetin her seviyesinin ayrı olması fakat aynı siyasi organa katılması noktasında kendini göstermektedir.³⁴

2.6 Federal Yönetimlerin Oluşturulmasında Göz Önünde Bulundurulması Gereken İlkeler

Sözü edilen Yönetimlerin oluşturulması sürecine girmeden önce, ülkenin bütünlüğünü, vatandaşlık olgusu ile haklar ve yükümlülükler açısından eşitliğe dayalı olarak, hem Somalileri hem de bu eyaletlerdeki vatandaşlar açısından sağlayacak standartların ve kesin hedeflerin oluşturulmasıdır.

Merkezi federal hükümet, Eyalet yönetimlerinin, bu Eyaletlerde yaşayanlar ile gerçekleştirilecek müzakereler sonrasında oluşturulacak ve bu hususu herkesin tartışmasına açmayacak süreç standartlarının planlanması konusunda öncülük etmelidir.

Federal sistemin uygulamaya konmasındaki amaç yalnızca gölge yönetimlerin ortadan kaldırılması ve vatandaşların karar-verme, yetki ve varlık paylaşımı ile Somali bölgeleri arasında başlıca hizmetlerin eşit bir şekilde dağıtılması ve herkese aynı mesafede hitap etmelidir.

Federal yönetimlerin oluşturulması yalnızca tamamıyla Somalililerin iradesiyle gerçekleşmeli ve dış güçlerin müdahalelerinden ve bölgesel ve uluslararası hırs ve çıkarlardan uzak tutulmalıdır.

Her Eyalet kapsamında kabilesel ve nüfusa yönelik çeşitliliği muhafaza etmek ve ülkede farklı kabilelerin entegrasyonunu ve birleşmesini engelleyecek tek bir kabileye yönelik ağırlık verilmesine yönelik odaklanmamak.

³⁴ Hugo Cyr, 'Autonomy, Subsidiary, Solidarity: Foundations of Cooperative Federalism' <http://ssrn.com>, Volume 23, Number 4,(2014) pp.2

Federal sistemin, hem güvenlik, hem politik hem de ekonomik gelişim açısından, özellikle de bu bölgede yaşayan insanlar için bir bütün olarak tüm ülkenin çıkarlarını üstü çıkararak şekilde işleyebilmesini sağlamak için, sistemin seçimi Somalililerin gruplara ayrılmasına ve gücünü azaltılmasına ve dış güçlerin çıkarlarına dayalı bir yapıya sahip olmasına sebep olmamalıdır.

Devletlerin başarmaya ya da daha iyi hale getirmeye çalıştıkları ya da riske girmelerini engellemeye çalıştıkları uluslarının çekirdek değerleri ya da hedeflerini temsil eden en üstte yer alan çıkarlar şunlardır³⁵:

1. Devletin kendini dış askeri tehditlere karşı savunabilme yeteneği.
2. Devletin, birçok Ülke için ulusal bir güvenlik unsuruna dönüşmüş durumdaki ekonomik gelişme başta olmak üzere, kapsamlı ve sürdürülebilir bir gelişmeyi başarabilmesi yeteneği, örneğin, insanların yaşam tarzının muhafaza edilmesi.
3. Devletin, politik ve sosyal bir istikrar yakalaması ve bunu muhafaza edebilmesi yeteneği, özellikle iç dengesizliklerin Devletlerin Soğuk Savaş sonrası dönemde güvenliklerini tehdit eden bir unsur haline gelmiş olması ve ülkemiz Somali'de de meydana geldiği üzere devletin istikrar sağlayamaması ve bu sebeple bir iç savaşın ortaya çıkması gibi son derece tehlikeli bir duruma sebep olan unsurları bertaraf edebilme kapasitesi.
4. Devletin, uluslararası ve bölgesel açıdan kendine özel bir yer edinmesi ve bu yeri muhafaza edebilmesi ile önceden belirlediği hedeflerine ulaşabilmesi için belirli bir prestij ya da Statü edinebilmeye yönelik yeteneği.
5. Eyaletlerin başkentlerine özel konum vermek ve bunun da bu Eyalet vatandaşlarının hepsine ortak haklar vermesini sağlamak. Örneğin, bir belediye başkanı ya da bir şehir ya da bölge meclisi başkanı ya da bir belediyenin bu bölge ya da eyalet nüfusunu oluşturan yerlilerden birinden seçilmesi.
6. Dışarıdan: ülkenin egemenliğinin muhafaza edilmesi, federal hükümetin uluslararası seviyede tüm Eyaletleri temsil etmesi ve eyaletlerin kendi çıkarlarını federal hükümet dışında pazara çıkarmaması.

³⁵ Organization for economic co-operation and development (OECD) ‘**government at glance**’,(2009), pp. 30-41.

7. Somali gibi, benzersiz bir duruma sahip, etnik köken, dil, din, renk, kültür, tarih vb. gibi tüm açılardan homojen bir yapıya sahip bir ülke için bu sistemin uygulanması için en iyi yöntemi belirlemek için farklı federalizm türlerine yönelik yersiz bir araştırma gerçekleştirmek.

2.7 Federalizm Sistemini Somali'de Destekleyenlerin Sundukları Argümanlar Nelerdir?

Somali'nin aşağıda belirtilen durumlarından ötürü çok sayıda kişi federal sisteme yönelik ikna olmuş ya da en azından bu sisteme karşı çıkmayan bir görüntü sergilemektedir³⁶:

Kabileler arasında bir anlayışsızlık ve güvensizliğe yönelik atmosfer oluşmasına sebep olan bir iç savaştan çıkmış olması ve tiran yönetiminin (diktatörlüğün) geri gelmesine yönelik korkular ve her bölge ve kabilenin kendi bölgelerindeki ilişkileri idare ederken, aynı zamanda ülkenin geri kalanı için kamu çıkarlarını paylaşabileceklerine yönelik bir yaklaşım sunması açısından Federal Sistemin Somali için gerekli olduğuna yönelik algı.

Bir önceki rejimin çöküşünün nedeni Adaletin yoksunluğu ve varlıkların ve yetkilerin kötü şekilde dağıtılması nedeniyle, her eyalet kapsamında uygulanacak federal sistemin bu eyaletlere kendi haklarını sağlayacak olması.

Karar verme organlarının, vatandaşların sorunlarını çözme ve vatandaşlara anında geri dönüşte bulunabilmeleri açısından, vatandaşlara son derece yakın olacak olmaları.

Vatandaşların artan şekilde verilen kararlarda yer almaları ve onları ülke çıkarlarına dahil edebilmeye yönelik aralıksız genişleme.

2.8 Somali'de Federalizme Karşı Çıkanların Sundukları Argümanlar

Federalizm karşıtları, federal sistemin Somali için uygun olmadığını aşağıdaki sebeplere dayalı olarak açıklamaktadır:

³⁶ Issa Mohamud Farah (Dhollawaa), 'Somalia Federalism: Achievements, Challenges And Opportunities', Somalitalk, pp.6-17.

Bu, Somali'de yaşanan kronik politik ikilemler listesine eklenecek yeni bir sorun olacak ve bu sorunun olumsuzlukları alan ve bölgelerin sınırlarının çizildiği noktada ve özellikle de güç ve varlıkların dağılımı sırasında ortaya çıkacaktır.

Federal sistem, Somali gibi, renk, dil, din ve gelenekler açısından yaşayanlar arasında birliğin oluşturulmasına yönelik tüm unsurlara sahip bir ülke için uygun olmayıp, federal sistem nüfusu kapsamında farklılıklar ve ayrılıkların söz konusu olduğu bir ülkeye daha uygun bir seçimdir.

Söz konusu sistem derinlemesine ve bilinçli bir inceleme gerçekleştirilmeksizin, acele bir şekilde uygulamaya konulmuş olup, bu durum 1975 senesinde Somali'de sosyalizmin uğradığı gibi başarısız olması için yeterlidir.

Federal sistem, Somalililer üzerinde empoze edilen dışarıdan alınmış bir sistemdir, bu sistem Somali toplumunun istek ve arzularının yerine getirilmemesi için, bölgedeki ülkelerce desteklenen ve arkasında durulan bir Anayasadan oluşturulmuştur, ancak bu durum çözüm görünümünde bambaşka bir sorundur ve bu sorun Somali'nin bitkin yapısından geri kalanları da parçalamayı amaçlayan düşmanları tarafından oluşturulmuştur.

Aynı zamanda bu sistem son derece ağır finansal maliyetlere de sahiptir: Somali fakir bir ülkedir ve ülke hazinesi tüm bu masrafların yüklerini kaldırabilecek güce sahip değildir, o zaman bu bağlamda da bu fakir ülkenin, her biri kendi başkanına, parlamentosuna ve hukuk sistemine sahip, kendi içerisinde bağımsız bir eyalete/yönetime sahip olması mantıklı değildir.

Somali'deki Federal sistem kabilelerin bölgelerine dayalıdır ve söz konusu kabilelerin temelleri üzerinde Federal bir yaklaşımın uygulanması, aşağıda belirtilen sebeplerden ötürü politik bir çözüm teşkil edemez³⁷:

Kabile sistemi, ilkel bir sistemdir ve bundan modern bir yönetim oluşturulamaz, eğer federal yönetim bir kabile tarafından yenilgiye uğrarsa, bu ardından yönetimin görevini yerine getirmesini engelleyecek ve sonuç olarak hakların kaybedilmesine, kaos ve

³⁷ Marian Arif Qassim, Somalia's **Federal Governance: Progress And Challenges**, raxanreeb.com October, (24. 2014).

dengeşizliğin tüm ÷lkede hüküm sürmesine sebep olacak şekilde yönetime bağlı kurumların işleyişini engelleyecektir.

Kabile yöntemleri, iltimas, ayrıcalık tanıma ve yozlaşma ilkeleri üzerine dayanmakta olup, herkese eşit imkânlar sunmaz ve bunlar Somali'deki yönetimin çökmesine sebep olan başlıca sebeplerdir.

Geçmiş, kamu kurum ve kuruluşlarının güçlenmesine, bireysel hakların korunmasına, politik durumun istikrarına ve Somali ulusunun hem iç hem de dıştaki itibarının artmasına yardımcı olan Somalililerin tarihlerinde kazandıkları İslam ve ulus zaferleriyle yüceldiğini kanıtlamıştır.

Bir iç savaşın, parçalanmanın, kendi çıkarlarını düşünen üst tabakanın ve dış müdahalelerin gölgesinde yaşayan bir federalizm yaklaşımının Somali'de uygulanması, birliğin zedelenmesine ve kaybolmasına sebep olacaktır.

2.9 Adem-i Merkeziyetçilik Konsepti

2.9.1 Adem-i Merkeziyetçilik Konsepti ve Bunun Yerel Gelişimdeki Rolü

Adem-i merkeziyetçilik, işlevlerin, yetkilerin, insanların ya da diğer şeylerin merkezi bir konum ya da otoriteden dağıtılması veya yayılması sürecidir³⁸. Adem-i merkeziyetçilik kavramı, ÷lkeden ÷lkeye, farklı yönetimlerin benimseyip uyguladıkları farklı stratejiler açısından farklı algılamalara sahip olmakla birlikte, genel olarak adem-i merkeziyetçiliğin birçok bölgesel yönetim tarafından, bölgesel yönetimlerin ekonomik gelişiminin artırılması amacıyla, merkezi bir hükümetin elinde bulundurduğu ekonomik faaliyetlerin ve hizmetlerin bu bölgesel yönetimlere aktarılmasını amaçlayan bir araç ya da süreç olarak kullanıldığı ileri sürülebilir.

Adem-i merkeziyetçilik aynı zamanda, bölgesel yönetimlerin/eyaletlerin kamu finansmanı sağlanması ile ilgili merkez yönetimin çalışmalarını yerine getirmesine olanak sağlayan idari yetkilerin devri olarak da tanımlanır, bu sayede söz konusu bölgesel/eyalet yönetimi yerel projelerini gerçekleştirebilmek için gereken mali olanaklara kavuşmuş olur.

³⁸ Ademi merkeziyetçilik tanımı: the freedictionary.com.

Adem-i merkeziyetçiliğin bir başka tanımıysa, bu yaklaşım merkez yönetimin bir takım yetkilerini, yönetim kapsamında yer alan bölgesel yönetimlere ya da daha düşük sistemlere bıraktığı bir uygulama ya da kapsamdır.

2.9. 2Adem-i Merkeziyetçiliğin Uygulanmasında Gerekli Başlıca Unsurlar

Yasal bir kişiliğe sahip, yerel çıkarların var olması gereklidir. Devlet tarafından sunulan imkanların (savunma, iletişim gibi) yanı sıra, bölgelerde elektrik ve su dağıtımı gibi yerel idare tarafından sağlanan bölgesel hizmetler de mevcuttur ve kamu hizmetleri göz önünde bulundurulduğunda, devlet yerel imkanları da göz önünde bulundurmak zorundadır.

Yerel idareler ve birimlerin, yönetimlerini idare edebilmeleri için, nitelikli personel, gerekli mülkiyet ve bütçenin yanı sıra, yasal varlığından faydalanabilecekleri her hangi bir olanağı meşrulaştırma hakkına da sahip olması gerekmektedir.

Yerel bağımsız idare kurulu ya da meclisleri oluşturulmalı ve bunlar, seçmen bölgelerinin kayıtlı seçmenleri arasından seçilmelidir.

Yerel organların yetki ve otoritesi, otonominin adem-i merkeziyetçi bir hale getirilmesi için, merkez otoritelerin sıkı kontrol ve denetimine maruz olmamalıdır, yerel otoritenin merkezi otoritenin kontrolüne ya da kendi yerel temsilcilerinin kontrolüne tabi olarak kalmaları gerekmektedir. birlikte, bu kontrol merkezi hükümetin/yönetimin izni olmadıkça yerel yönetimin her hangi bir adım atmasına ya da karar almasına engel olacak seviyede bir sıkılıkta olmamalıdır.³⁹

2.9.3 Adem-i Merkeziyetçilik ve Federalizmin Ekonomik Etkileri

Yerel gelişim hedeflerinin planlanması ve gerçekleştirilmesi açısından uygun bir yapı olarak adem-i merkeziyetçilik:

Genel gelişim planlarının özellikle yerel gelişim planlarının hazırlanması, gerçekleştirilmesi ve takibinin idari yönü, bu planların başarılı bir şekilde hedeflerine ulaşabilmeleri için temel ve gerekli unsurlar olarak ele alınmaları gerekmektedir, bunun sebebi gelişim planlarının özellikle de kırsal alanlara ilişkin gelişim planlarının dünya üzerindeki gelişmiş ülkelerin büyük bir çoğunluğunda, bu gelişim planlarının planlanması

³⁹ Daniel Treisman, ‘Defining And Measuring Decentralization’ A Global Perspective, treisman@polisci.ucla.edu Los Angeles,(march 2002), p.3.

süreci esnasında değil, ancak uygulanması sırasında idari süreç kapsamında izlenmiş olmalarından kaynaklanmaktadır.

Diğer bir taraftan, İdare sektörel planlama ile karşı karşıya getirildiği zaman, adem-i merkeziyetçi anlayışa yönelik planlamaya daha büyük önem vermektedir, bu hangi sektörel hedeflerin büyük ölçüde katılımın elde edilmesine yönelik yerel gelişim stratejisine dönüştürülebileceğini belirleyen ve yerel gelişim planlarının hazırlanması ve uygulanması ile ilgili kurum ve kuruluşlar arasında işbirliği, uyum ve etkileşimin nasıl temin edileceğine yönelik yegane araçtır, bu nedenden ötürü, bölgesel ve yerel seviyelerdeki resmi planlama yapıları, bu rollerini en iyi şekilde icra edebilmeleri için gereken yüksek otorite ve idari etkinliğe sahip olmalıdırlar.

İdari adem-i merkeziyetçi anlayış kapsamında yer alan planlama süreci, kamu katılımı ile yerel gelişim planlarının hazırlanması ve gerçekleştirilmesi süreçlerinde yer alan hedef kitlelerin rollerinin etkinleştirilmesi anlamına gelmelidir. Bu da temelden planlama olarak bilinir. Planlama ve yapılandırma en alttan başlar ve Emmanuel Sun tarafından da belirtildiği üzere başarılı bir taşın üzerine bir yenisi yerleştirilerek başlıca gelişim gerçekleşir. Buradaki ilke, özgürlüğün yalnızca politik açıdan değil, tüm insani açılardan geliştirilmesine yönelik, seçim yapmaya yönelik insani kapasiteye izin veren ve bunu en üst seviyeye çıkaran bir kavrama dayanmaktadır, bu yaklaşım aynı zamanda planlama aşamasındaki devlete özgü unsurları yansıtan bölgesel gelişim hedeflerinin belirlenmesine de yardımcı olur. Ancak bölgesel planlama kurum ve kuruluşlarının belirledikleri bölgesel gelişim hedefleri ile merkezi planlama kurum ve kuruluşlarının belirledikleri bölgesel gelişim hedefleri arasında her zaman için büyük bir fark söz konusudur. Oysaki burada ilk belirtilen unsur ikinci belirtilen unsuru tamamlayıcı, bununla tutarlı ve çelişki anlaşmazlığına düşmeyen bir yaklaşım içerisinde olmalıdır.

Bölgesel gelişimin planlanması ve gerçekleştirilmesi alanında adem-i merkeziyetçi idare şeklinin uygulanmasının etkisi, bölgede yaşayanların kendi bölgelerine yönelik gelişim planlarının hazırlanması ve uygulanması aşamalarında çeşitli idari birimler kapsamında rol alabilmelerine olanak sağlaması nedeniyle, yerel nüfusun ve bu nüfusun gelişim gereksinimlerine kolaylıkla adapte olabilme olanağı sağlaması ve enerji kaynaklarına yönelik gereken desteği sağlamasıdır. Bu durum ulusal gelişim planlarının, devlet kapsamında yer alan tüm bölgelerde yaşayan insanlar için uygun bir yaşam

sunmasını sağlayan dengeli bir şekilde ve başarıyla uygulanmasına y6nelik firsatlar doğurur ve b6lgesel dengenin sağlanmasında başarıyı getirir. Bunların yanı sıra b6lgesel ekonomik ve sosyal farklılıkları azaltır. T6m bu etkiler 6ncelikle, bir toplum kapsamında yatırımların ve kaynakların dağılımı ve bunların g6zlemlenmesinin karar verme otoritesinin dağılımı ile yakın bir ilişkiye sahip olması nedeniyle merkezi planlama ve gelişim kurum ve kuruluşları ile bunların yerel y6netimler kapsamında mevcut olan yapılanmaları arasında karar verme yetkisinin dağılımına dayanır.

2.9.4 Adem-i Merkeziyet6ilik Politikasının Ger6ekleştirilmesinin Karşısındaki Zorluklar

Adem-i merkeziyet6i yaklaşım iyi bir şekilde y6netileceğini garanti etmez, aslında etkisi bir şekilde uygulanan adem-i merkeziyet6ilik sorunları 66zmekten 6ok sorun yaratabilir. Bu nedenden 6t6r6 adem-i merkeziyet6i yaklaşımın, yerel kuruluşların etkinliklerini muhafaza etmek i6in gereken dikkat g6sterilerek uygulanması b6y6k 6nem arz eder. Adem-i merkeziyet6ilik bir takım durumlar i6in uygun olmayabilir, uygulanması halinde idareye y6nelik kalitenin azalmasına bile sebep olabilir, buna 6rnek olarak ufak 6lkelerde merkezi y6netimin yerel otonom y6netimlere nazaran daha etkin ve verimli bir sonu6 ortaya koyabileceği ve bu bağlamda adem-i merkeziyet6iliğin uygulanmasının ekonomik zarara ve makroekonomik istikrar yoksunluğuna yol a6abileceği ve adem-i merkeziyet6iliğin, ulus devlet y6netimi kamu harcamalarını kontrol edemeyeceğinden merkez y6netimin gelirlerini boşaltabilmesi de olasıdır. Aynı zamanda, yerel y6netimler, ulusal kuruluşların sahip olacakları kapasite ve deneyimden de yoksun olabilirler.

Ayrıca, adem-i merkeziyet6i yaklaşımın mali adem-i merkeziyet6iliğe gereken 6nem verilmeksizin uygulanması halinde, kendi gelir ve b6t6çelerinin kontrol6ne sahip olmayan yerel y6netimlerin 6zerk işleyişlerinin m6mk6n olmaması nedeniyle yerel y6netimin gelişim reformlarında gerilemeye sebep olabilir, yerel gelirler y6netimin kamu altyapısının oluşturulması i6in yeniden dağıtılması gerekecek bir sermaye oluşturabilir.

Vergi ve etkili gelir planlarının yerine getirilmesi, adem-i merkeziyet6ilik uygulandığı zaman etkili planlama ve tasarımın 6nemi ile de desteklenen y6netimin oluşturulması s6recinde uzun s6reye yayılan planlama gerektirir.

Diğer bir taraftan, adem-i merkeziyet6iliğin devletin birliği 6zerindeki etkisine ililkin birbiriyle 6elişen bir takım arg6manlar da mevcuttur, 6ok sayıda araştırmacı ve alim

adem-i merkeziyetçiliğin, Devlete bağlılığı zayıflatması ve bölgesel devletin bağımsızlığını destekleyen hareketi teşvik eden bir yapıya sahip olması nedeniyle, ulusal birliğe karşı bir tehdit olduğuna inanır. Diğer taraftan başkaları da, adem-i merkeziyetçiliğin, vatandaşların kendi bölgesel seviyelerindeki politik programları daha iyi kontrol etmelerine olanak sağlaması sayesinde politik istikrar ve milli birliği artırdığına inanmaktadır.

2.110 İdare Şeklinin Ekonomiye Etkilerine İlişkin Önceki Çalışmalar

2.10.1 İyi İdare ve Bunun Ekonomik Performansı

Gelişmekte olan ülkelerde büyümeye yönelik beklentilere ilişkin tartışmalar günümüzde her yerde devam etmektedir. Kötümser kişiler, Amerikan Federal Rezerv Bankasının, uzun vadeli varlık ödemelerini aşamalı olarak azaltmaya yönelik kararının yanı sıra, sözümona ikinci ve üçüncü nesil yapısal reformlar ve üretim sektörü dışındaki gelişmenin hızına 'Ayak Uydurma' sınırlarındaki zorluklar nedeniyle, özel sermaye akışlarında tersine bir dönüş olduğunu onaylarlar. Diğer taraftan, iyimser yaklaşımdakilerse, bu hızlı gelişmenin gelişmiş makroekonomik temeller ve dünya çapında yeni teknolojilerin getirdiği uygulamalara yönelik olumlu beklentilere bağlı olarak büyük çaplı kalmaya devam etme olasılığına inanırlar.

Peki burada haklı olan grup hangisi? İyi idare ve duyarlı politik sistemlerin önemine işaret eden yakın zamanlı gelişmeleri hatırladığımızda, bunun uzun-vadeli ekonomik gelişme çalışmalarında aşına olduğumuz bir kavram olduğunu görüyoruz. Türkiye,⁴⁰ ya da Tayland gibi, uzun zamandır başarılı bir şekilde devam ettikleri gözlemlenen ülkeler, şaşırtıcı bir şekilde, şu an itibariyle, yönetim ve ülke içinde politik uzlaşımlara ulaşılmasına yönelik kapasite yetersizliği gibi nedenlere bağlı olarak bir takım engellerle karşı karşıya kalmaktadır.

İnsanların yaratıcılık ve üretim ve işlerin yaratılması ya da siyasi istikrarı güvenceye almak için rant ve lobicilik faaliyetlerine yönelik beceri ve enerjilerini aktarıp aktarmayacağını belirleyen unsur, yönetimin yapısıdır. Burada, başarı ve başarısızlık arasındaki farkı belirleyen etkenlere ilişkin son derece sağlam bir ders niteliği taşıyan Mısır ve Tunus arasındaki tezat karşımıza çıkar.

⁴⁰ Constanze Letsch, 'The Turkey's economic success threatened by political instability' The Guardian, (9 January 2014), p.3.

Bu iki deneyim arasındaki farkın temelinde, bu tip çözümleri olanaklı kılan bir yönetim vizyonu ve anlayışı yatmaktadır. Bu yaklaşım, kazanan kişinin her şeyi kazanmasına izin veren bir sistem yaratmaya değil, devlet kurum ve kuruluşlarının particilikten mümkün olduğunca uzak tutulması ve nitelikli profesyonellerin görevlendirilmesine yönelik yaygın bir anlayışa dayanmaktadır.

Zaman, zaman diğerleri ekonomik performans açısından iyi yönetimin önemi ile çelişen bir örnek olarak Çin'in uzun vadeli ekonomik gelişimini örnek alır. Kesinlikle Çin örneği, çok partili demokrasi ile ekonomik gelişme arasındaki güçlü ilişkinin doğruluğunun sorgulanmasına sebep olur.

Demokrasi, kendi başına değerli bir görüştür; tabi ki ekonomik gelişme üzerindeki etkisi göz önünde dahi bulundurulmaksızın istenen bir sistemdir. Ancak tek bir kişinin tüm yetkileri elinde bulundurduğu bir diktatörlük olan Suriye Başkanı Basher Al-Assad ve Çin gibi rekabetin çok büyük bir komünist parti içerisinde cereyan ettiği durumlar arasındaki büyük farkı vurgulamak da ekonomik performans açısından büyük önem arz eder. Bu parti, bir diktatör olmayan son derece modern ve iyiliğe dayalı bir temelde hizmet sunmaktadır.

Bağımsız yargının, güvenilirliğin ve nitelikli ve uygun kamu idare yetkililerinin yokluğu ister istemez ekonomik kaynakların israf edilmesine, verimsizliğe, etkisizliğe ve en nihayetinde de siyasi bir huzursuzluğa sebep olur. Bu durum, devletin zaman zaman karşı karşıya kaldığı eskiden beri devam eden zayıflığının üstünün kapatılması için büyük petrol rezervlerinin kullanıldığı Venezüella durumu için bile geçerlidir. 21. yüzyıldaki karmaşık küresel ekonomi kapsamında, iyi bir ekonomik performansın devam ettirilmesi, tek bir liderin yetkinliğine dayalı olmayan bir dizi kurum ve kuruluşun varlığına gereksinim duyar.

Örneğin, tüm başarılı ekonomiler makul ölçüde bir bağımsız bir merkez bankasının ve kısa-vadeli politikalarla ilgilenmeyen etkin bir bankacılık denetleme kuruluşunun varlığına gereksinim duyar. Bunlar aynı zamanda, telekomünikasyon ve enerji gibi, politik süreç kapsamında belirlenen geniş kapsamlı hedefler ile tutarlı politikalar uygulayabilecek sektörlerde yer alacak mevzuat düzenleyici kurum ve kuruluşlara da ihtiyaç duyarlar ancak bunlar kapsamında yer alacak personelin particilik yapılmadan nitelikli kişiler arasında seçilmesi ve bu kurum ve kuruluşların yetkilerini herkese açık bir rekabet ortamı oluşturacak şekilde kullanması vazgeçilmez unsurlardır.

2.10.2 Performans Etkisinin Değerlendirilmesi

Somali'de federalizm Somali nüfusunun güveninin sonucu olarak ortaya çıkmalı ve Somali'nin çeşitli bölgelerinde kuvvetli ve refah sağlayan bir yapıyı desteklemelidir. Somali'de uygulanacak federalizm, Somali'yi kabilelerin çatışmaları nedeniyle parçalanmış ve Somali federal hükümetinden çok söz konusu dış güçler ile bağlantılı bir şekilde hareket etmelerini isteyen bölgesel ya da uluslararası dış güçlerin çıkarlarına bağlı olarak uygulanmamalıdır. Şu an itibariyle planlanmakta olan budur ve bu durumu herkes medyadan da görebilir.

Burada çözüm, yetkilerin ve refahın paylaşımı sayesinde adaletin sağlanması ve bu doğrultuda Somalililerin uzlaşısının ulusal bir diyalog olarak içselleştirilmesi ve benimsenmesi ve tüm Somali halkını temsil eden temsilcilerin yer aldığı politik ve sosyal bir sözleşme niteliğinde iyi bir Somali anayasasının yazılması ve tüm Somali halklarının katılacağı bir referandum ile bu Anayasa kabul edilene kadar herhangi bir federalizm uygulamasının tercihen ertelendiği bir yoldur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Bu bölüm, araştırmada kullanılan yöntembilimin tam bir açıklamasını sunmaktadır. Yöntembilim, araştırmanın amaçlarının kavranabilmesi için izlenmesi gereken detaylı prosedürler anlamına gelmektedir. Bu bölüm, bir yöntemler yapısı ile bir bilgi birikimi alanı ile ilişkilendirilmiş ilkelerin teorik analizlerini kapsamaktadır⁴¹.

Bu bölüm, araştırmanın tasarımı, örnek grup büyüklüğü ve örneklem prosedürleri gibi araştırma popülasyonu, verilerin güvenirlik ve geçerlilikleri üzerinden araştırma araçları, veri toplama prosedürlerinin yanı sıra veri analizi teknikleri ve ahlaki değerlendirmeler yaparak altı bölümü ele almaktadır.

3.1. Araştırma Tasarımı

Bu çalışma, Meta-Analiz araştırma yöntemi kullanılarak gerçekleştirilecektir.

Bir Meta Analiz, çalışma sonuçları ve bu sonuçlar arasındaki anlaşmazlıklara sebep olan kaynaklar⁴² ya da çoklu çalışmalar kapsamında ortaya çıkabilecek diğer ilginç bağlantıların belirlenmesine yönelik bir beklentiyle gerçekleştirilmiş farklı çalışmaların sonuçlarını birbirleriyle karşılaştırma ve bir araya getirmeye yönelik istatistiki yöntemleri içerir. Bu tasarımın, değişkenler arasında bir bağlantı olup olmadığının ve varsa da ne derecede bir bağlantı olduğunun belirlenmesi için uygun olarak düşünülmektedir. Zaman ve

⁴¹ wikipedia.org/wiki/Methodology

⁴² Greenland S, O' Rourke K, Meta-Analysis. In Modern Epidemiology, edited by Rothman KJ, Greenland S, Lash T. Lippincott Williams and Wilkins, <http://en.wikipedia.org/wiki/Meta-analysis>, (2008), pp. 1.

harcanan çabayı en aza indirmek için araştırmacı, veri toplamak için anket yönteminden yararlanacaktır.

3.2.Araştırma Popülasyonu

Bu araştırmanın popülasyonu, genel olarak Somali popülasyonu ,özellikle öğrenciler, siyasetçiler, memurlar, ekonomi ve federalizm uzmanlarından oluşturulacak olup, hedef kitlesi bilinmemektedir.Bu nedenden ötürü araştırmacı popülasyonu, Türkiye'de öğrenim gören Somalili öğrenciler, federalizm uzmanları ve adem-i merkeziyetçi organizasyonların görevlileri olmak üzere üç ana bölümde sınıflandırmaktadır.

3.2.1.Örneklem Büyüklüğü

Örneklem büyüklüğü kapsamında, araştırmacılar 92 ile 100 arası bireyden oluşan, bu grup içerisinde yer alan kişilerin üçte ikisinin (%80) öğrenciler olacağı, kalan 20 kişinin de araştırmacının Bursa, Ankara ve İstanbul'da bir araya gelen federalizm uzmanları ve adem-i merkeziyetçi yapıya sahip devlet kurumlarının çalışanlarından oluşacağı bir örneklem belirler.

3.2.2.Örneklem Prosedürleri

Amaca yönelik örneklem oluşturma sırasında, araştırmacı kasten, örneklem kapsamına kimleri dahil edeceğine karar verir; amaca yönelik örneklem oluşturma'nın asıl amacı, odaklanan bilgileri toplamak üzere tasarlanmış olmasıdır.

Bu araştırma kapsamında, yargısal örnekleme kullanılmış olup, prosedür, örneklem büyüklüğünü seçmek için amaca yönelik örneklem kullanacaktır, bu örneklem şekli bilgi kaynağının niteliklerine bağlı olarak ⁴³ örneklem büyüklüğünü seçmeye yönelik planlanmış seçimdir.

⁴³ Ma. Dolores C. Tongco, 'Purposive Sampling As A Tool For Informant Selection' .the journal of plant, people and applied science, Ethno botany Research & Applications 5:147-158., (2007).

3.3.Araştırma Araçları

Bu çalışma, veri toplamak için, niteliksel araştırmalar kapsamında kullanılan anket aracını ana araç olarak kullanmaktadır. Anket, herkese belirli bir sıralamada planlanmış aynı soru dizisinin sorulması ve bu kişilerin bunlara yanıt vermesi yoluyla bir veri toplama yöntemi olarak tanımlanabilir⁴⁴.

Bu aracın seçimine, toplanacak verilerin yapısı, mevcut zaman gibi etkenlerin yanı sıra, çalışmanın amaçları ve araştırmanın federalizm ve adem-i merkeziyetçilik üzerinde ekonominin etkilerini araştırmak genel amaca yön vermiştir.

3.3.1.Aracın Geçerlilik ve Güvenirliği

Joppe güvenirliliği şu şekilde tanımlar: sonuçların zaman içerisinde tutarlı ve istikrarlı olduğu ve eğer çalışma sonuçları benzer bir yöntem kapsamında aynı şekilde oluşturulabiliyorsa, araştırma kapsamında yer alan toplam popülasyonun doğru şekilde temsilinin, güvenilirlik olarak tanımlanabildiği durumlarda kullanılan araç güvenilir olarak göz önünde bulundurulur⁴⁵. Araştırmanın geçerliliğin sağlanmasına yardımcı olabilmek ve toplanan verilerin kalitesini iyileştirmek için, bu çalışma kapsamında öncelikli veri kaynaklarından yararlanılmış, böylece bulguların geçerlilik ve güvenirlilikleri artırılabilir ve güvenilir kılınmıştır.

3.4.Veritoplama Prosedürleri

Bu çalışma kapsamında, ihtiyaç duyulan veriler, anketler uygulanarak toplanmıştır; anketler daha önce de belirtildiği üzere üç farklı gruba dağıtılmıştır; öncelikli ve çoğunluğu teşkil eden grup Türkiye'de öğrenim gören Somalili öğrenciler, ekonomi hakkında bilgi sahibi olanlar ve adem-i merkeziyetçi kuruluşların çalışanları olmuştur. Bu nedenden ötürü, bu aracın seçimine, çalışmanın amacı, sahip olunan süre ve toplanacak verilerin yapısı yön vermiştir. Ancak, anketlerin e posta yoluyla gönderilmesi, ön görüşme yapılması veya bir başka yöntem kullanılmamıştır.

⁴⁴ Earl.E. Babbie, **Survey Research Methods**, 2.Edition ,Wadsworth Publishing Company ,California ,1990,p.35.

⁴⁵ Muhammad Bashir - Muhammad Tanveer Afzal - Muhammad Azeem, **Reliability and Validity of Qualitative and Operational Research Paradigm** ,Vol.IV, No.1, Pak.j.stat.oper.res,2008, pp35-45.

3.5. Veri Analizi

Veriler, istatistiki sosyal bilimler paketi (SPSS. 16. 0) kullanılarak analiz edilecektir, bu uygulama, federalizm ve adem-i merkeziyetçilik üzerinde ekonominin etki derecesini ölçecektir.

Tablo1: Ortalama Değerlerin Yorumlanması

Hayır	Ortalama Aralık	Yorumlama
1	1.00'dan 1.80'e kadar	Katılıyorum
2	1.80'den 1.60'a kadar	Tamamıyla Katılıyorum
3	2.60'dan 3.40'a kadar	Kararsız
4	3.40'tan 4.20'ye kadar	Katılmıyorum
5	4.20'den 5.00'a kadar	Tamamıyla Katılmıyorum

3.6. Ahlaki Hususlar

Bu araştırma kapsamında araştırmacı, mahremiyet, gizlilik ve katılımcıların kimliklerini saklı tutarak araştırma projesi doğrultusunda ahlaki hususları muhafaza etmiştir. Ahlaki unsuru muhafaza edebilmek için araştırmacı, yöntem olarak anketleri kurum çalışanlarına dağıtmasını talep ederek ve aynı zamanda bu bilgilerin yalnızca akademik amaçlı olarak kullanılacağını da belirtmiştir. Bilgilerin gizliliği, mahremiyeti ve katılımcı kimlikleri de saklı tutulacaktır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE DEĞERLENDİRME

Bu bölümde katılımcıların demografik verileri, veri sunumu ve analiz, çalışmanın başlıca bulguları, önerileri ve son noktası olarak tartışmaları kapsamaktadır.

4.1. Demografik Verileri

Bu bölüm araştırmaya katılan katılımcıların sayısal verilerini içerir. Bu verilen bilgilerin amacı katılımcıların özelliklerini öğrenmek ve çalışmada örneklemin dağılımını göstermektir. Toplamda, 92 katılımcı ankete katılmıştır.

Tablo2: Katılımcıların Profili

Kategoriler	Frekans	Oran
Katılımcıların Cinsiyeti		
Erkek	72	78%
Kadın	20	22%
Toplam	92	100
Katılımcıların Yaşı		
18-25	25	27%

26-33	45	49%
34-40	17	19%
41 ve üzerinde	5	5%
Total	92	100%
Katılımcıların eğitim durumları:		
Lise	3	3%
Ön lisans	23	24%
Lisans	31	35%
Lisans üstü	35	38%
Toplam	92	100

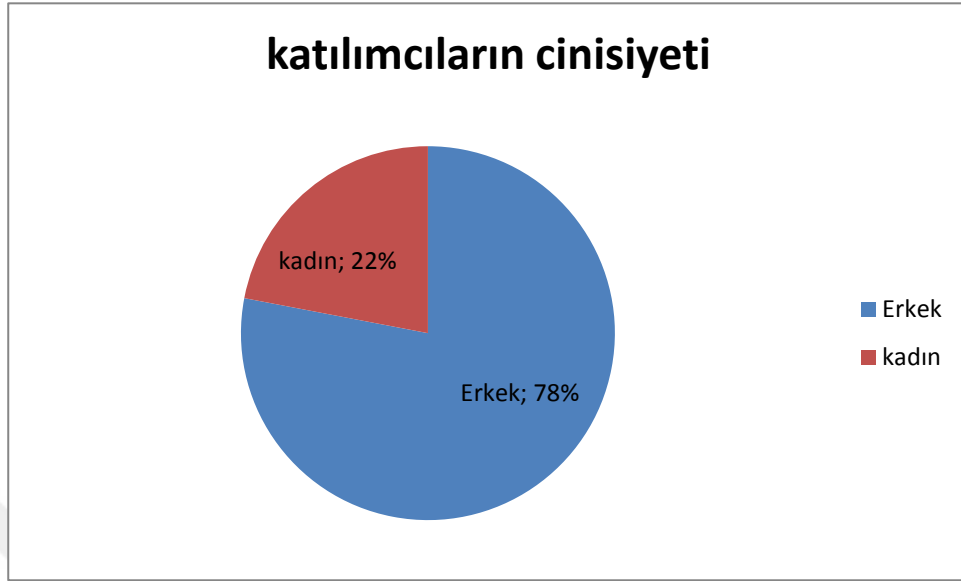
Birinci elden kaynak2015

Tablo3:Katılımcıların Cinsiyeti

	Cinsiyet	Frekans	Oran
Geçerli	Erkek	72	%78
	Kadın	20	%22
	Toplam	92	%100

Birinci elden kaynak2015

Figür5: Katılımcıların Cinsiyeti

Birinci elden kaynak 2015.

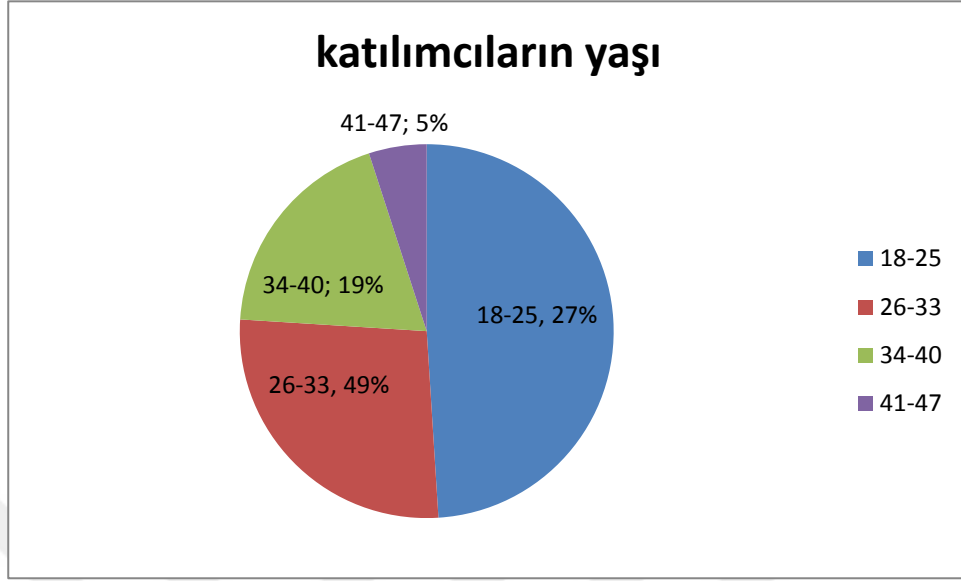
Yukarıdaki tablo ve grafiğin gösterdiği gibi araştırma katılımcıların kadın ve erkek olmak üzere iki gruba ayrıldı, Gördüğümüz gibi katılımcıların % 78 i erkek , yani belirtildiği gibi toplam 92 kişiden 72 si erkektir.Bu araştırmada katılımcıların çoğunluğu erkek olmasının nedenini söylemek gerekirse; anketin: öğrenciler, memurlar ve Türkiye'yi ziyaret eden Somalili siyasetçilere uygulanmasıdır.

Tablo4:Katılımcıların Yaşı

	Yas aralığı	Frekans	Oran
Geçerli	18-25	25	27%
	26-33	45	49%
	34-40	17	19%
	41-47	5	5%
	Total	92	100%

Birinci elden kaynak 2015.

Figür6:Katılımcıların Yaşı

Birinci elden kaynak 2015

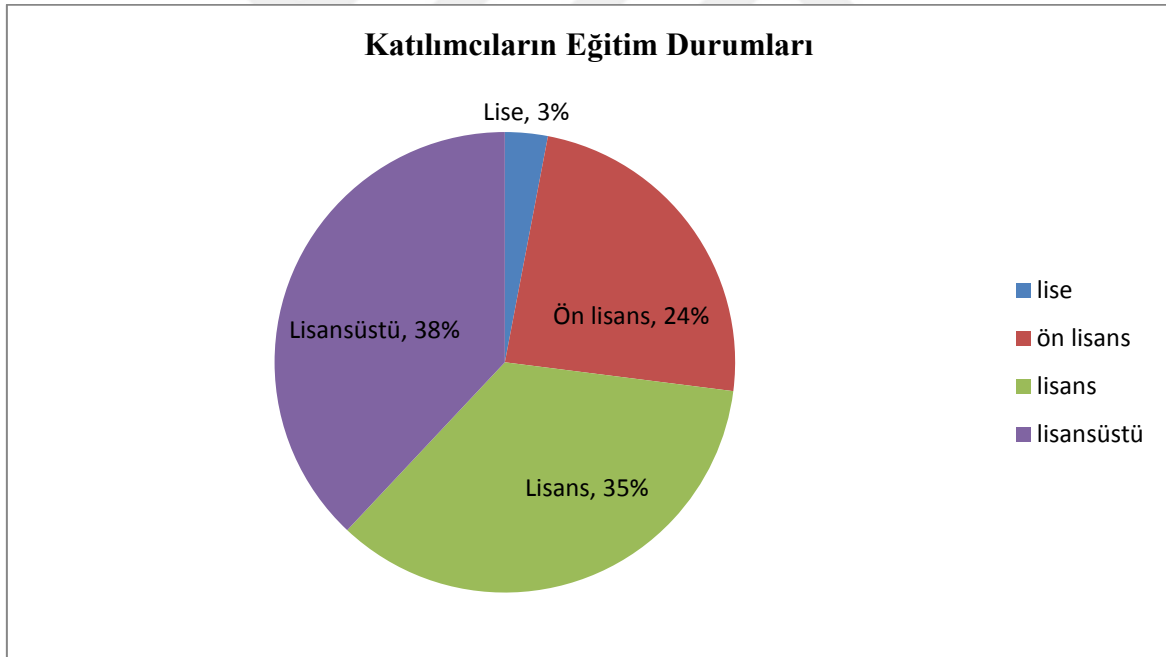
Yukarıdaki tablo ve grafik, araştırmacı anketi yanıtlamak için yer aldığı katılımcıların yaş gruplarını göstermiştir. Araştırmaya katılanlar farklı yaş gruplarındandır. Katılımcıların % 27'si 25 kişiye tekabül eden 18-25 yaş grubunda, % 49'u 45 kişiye tekabül eden 26-33 yaş gruplarındandır, katılımcıların yaklaşık %19'u 17 kişiye tekabül eden 34-40 yaş grubunda bulunmaktadır. Son olarak ankete katılanların % 5'i 5 kişiye tekabül eden 41 ve yukarı yaş grubundandır. Çok açık ki katılımcıların yaş grupları çeşitli yaş gruplarından oluşmaktadır. Bu araştırmalar için çok önemlidir, çünkü tüm katılımcılar aynı yaş gruplarında ise cevapları ve perspektifleri aynı olabilir, eğer katılımcılar farklı yaş gruplarında olursa onların perspektifleri ve fikirleri farklı olabilir. Araştırmacının yaş gruplarını seçmesi ve katılımcıların tam yaşını soramamasının nedeni ise genel olarak birisine özellikle kadınlara yaşlarını sormak ve doğru cevap almanın zor olmasıdır. Ondan dolayı araştırmada analizi kolayca yapmak için yaş grupları oluşturuldu. Aynı zamanda genel olarak yaşla ilgili sorulara doğru cevap vermek istemeyen katılımcılardan doğru cevap alabilmek için bu yöntem kullanıldı.

Tablo5: Katılımcıların Eğitim Durumları

		Frekans	Oran
Geçerli	Lise	3	3%
	Ön lisans	23	24%
	Lisans	31	35%
	Lisansüstü	35	38%
	Toplam	92	100

Birinci elden kaynak2015

Figür7:Katılımcıların Eğitim Durumları

Birinci elden kaynak 2015

Yukarıdaki tablo ve grafik 4.1.3 anketi cevaplayanların eğitim durumları hakkında verileri gösterir, gösterilen katılımcıların %3'u Türkiye'de kendi lise öğrenimine devam eden öğrencilerdir.Genel olarak 92 olan katılımcıların toplam sayısının 23 kişi, önlisans eğitimine devam ediyor. Onlar, katılımcıların% 24'ünü oluşturmaktadırlar. Bunlar

mekanik ve tarım gibi alanlarda Türkiye'de meslek Yüksekokullarında eğitim görüyorlar. Katılımcıların% 35'ine tekabül eden 31 kişi eden lisans derecesi olan , Türkiye'de farklı şehirlerde öğrenimine devam eden Somalili öğrenciler oluşturmaktadırlar. katılımcıların büyük çoğunluğu farkedildiği gibi bu grupta yer almaktadır.

Sonuç olarak ankete katılan toplam 92 katılımcıdan% 38i (35 kişiye tekabül eden kısmı) lisansüstü programını bitirenlerdendir. Bu ankete katılanların çoğunluğu bu gruptadır, Bu grup üç bölüme ayrılmıştır, ilk grubu olan yüksek lisans öğrenimlerine devam edenler, ikinci grubu Türkiye'de öğrenimlerine devam eden doktora öğrencileri , üçüncü grup Ankara'daki Somali Büyükelçiliği, İstanbul'daki Somali Konsoloslugu , Türkiye'ye her ay bir toplantı için gelen diğer Somali memurlarını kapsamaktadır. Türkiye'deki Somalili öğrencilere seminer vermek için buraya gelen Somali'li uzmanlar ve profesörler de bu gruba dahildir.

4.2. Katılımcılara Uygulanan Anket

4.2.1.Birinci Amaç:Federalizmin Ekonomiye Etkileri

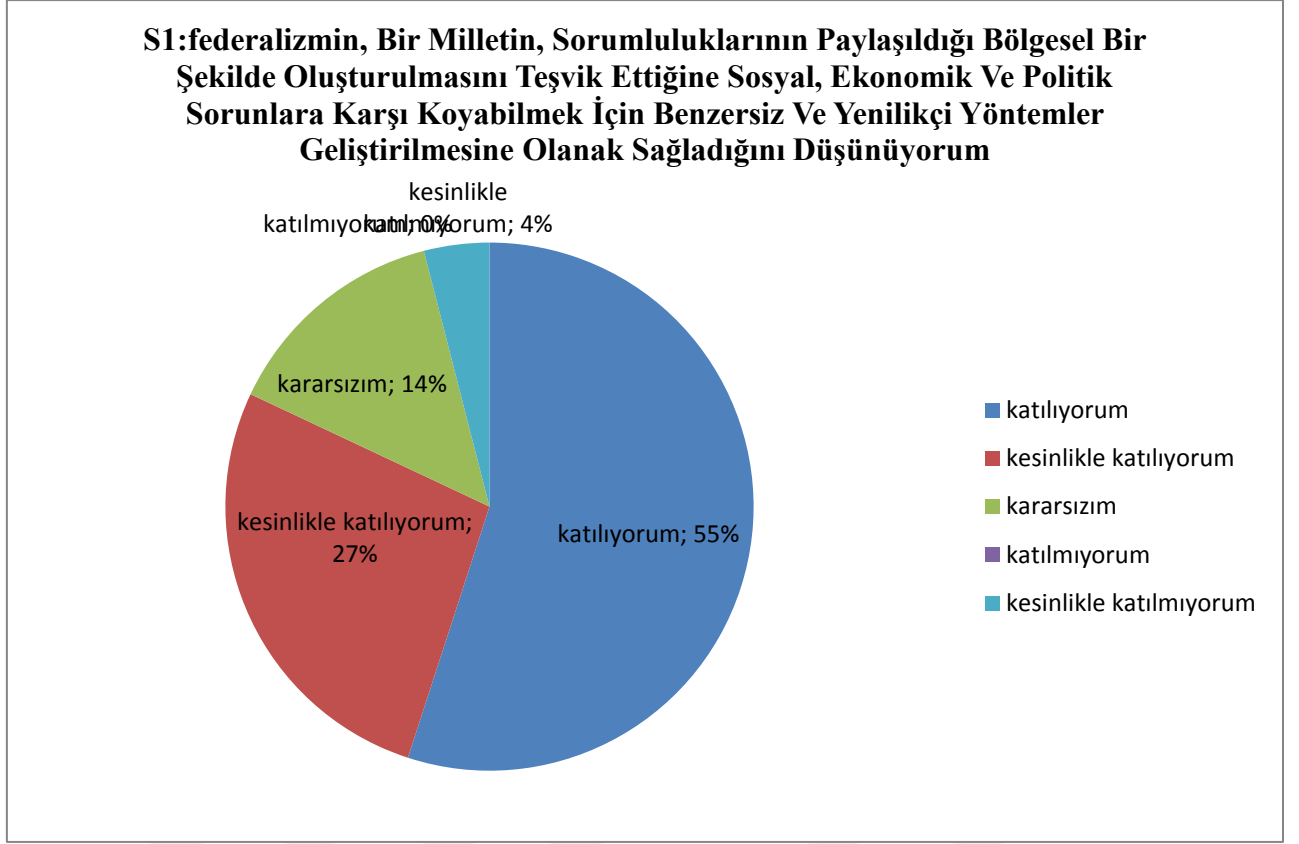
S1:Federalizmin, bir milletin, sorumluluklarının paylaşıldığı bölgesel bir şekilde oluşturulmasını teşvik ettiğine sosyal, ekonomik ve politik sorunlara karşı koyabilmek için benzersiz ve yenilikçi yöntemler geliştirilmesine olanak sağladığını düşünüyorum.

Tablo6:Anketin 1. Sorusu.

		Frekans	Oran
Geçerli	Katılıyorum	50	55%
	Kesinlikle katılıyorum	25	27%
	Kararsızım	13	14%
	Katılmıyorum	0	0%
	Kesinlikle katılmıyorum	4	4%
	Toplam	92	100%

Birinci elden kaynak2015

Figür8: Anketin 1. Sorusu

Birinci elden kaynak2015

Tablo ve grafik 4.2, federalizm, Somali ekonomisine etkileri hakkında anketin birinci bölümünde ilk soru katılımcıların verdikleri cevapları gösteriyor, İlk soru Federalizmin, bir milletin, sorumluluklarının paylaşıldığı bölgesel bir şekilde oluşturulmasını teşvik ettiğine ve sosyal, ekonomik ve politik sorunlara karşı koyabilmek için benzersiz ve yenilikçi yöntemler geliştirilmesine olanak sağlayıp sağlamadığı konusundadır. Katılımcıların verdiği yanıtlara bakıldığında zaman görülüyor ki: katılımcıların %55'i gerçekte Federalizmin, bir milletin, sorumluluklarının paylaşıldığı bölgesel bir şekilde oluşturulmasını teşvik ettiğine ve sosyal, ekonomik ve politik sorunlara karşı koyabilmek için benzersiz ve yenilikçi yöntemler geliştirilmesine olanak sağladığını belirtir. 92 katılımcıdan 25'i bu fikre kesinlikle katıldı, ankete katılanların% 14'ü olan 13 kişi bu konuda fikir beyan etmediler, Katılımcıların % 4'ü olan 4 kişi Federalizmin, bir milletin, sorumluluklarının paylaşıldığı bölgesel bir şekilde oluşturulmasını teşvik ettiğine

ve sosyal, ekonomik ve politik sorunlara karşı koyabilmek için benzersiz ve yenilikçi yöntemler geliştirilmesine olanak sağladığına kesinlikle katılmadı. Dolayısıyla verilen cevapları analiz edecek olursak, katılımcıların çoğunluğu Federalizmin, bir milletin, sorumluluklarının paylaşıldığı bölgesel bir şekilde oluşturulmasını teşvik ettiğine ve sosyal, ekonomik ve politik sorunlara karşı koyabilmek için benzersiz ve yenilikçi yöntemler geliştirilmesine olanak sağladığını kabul etti.

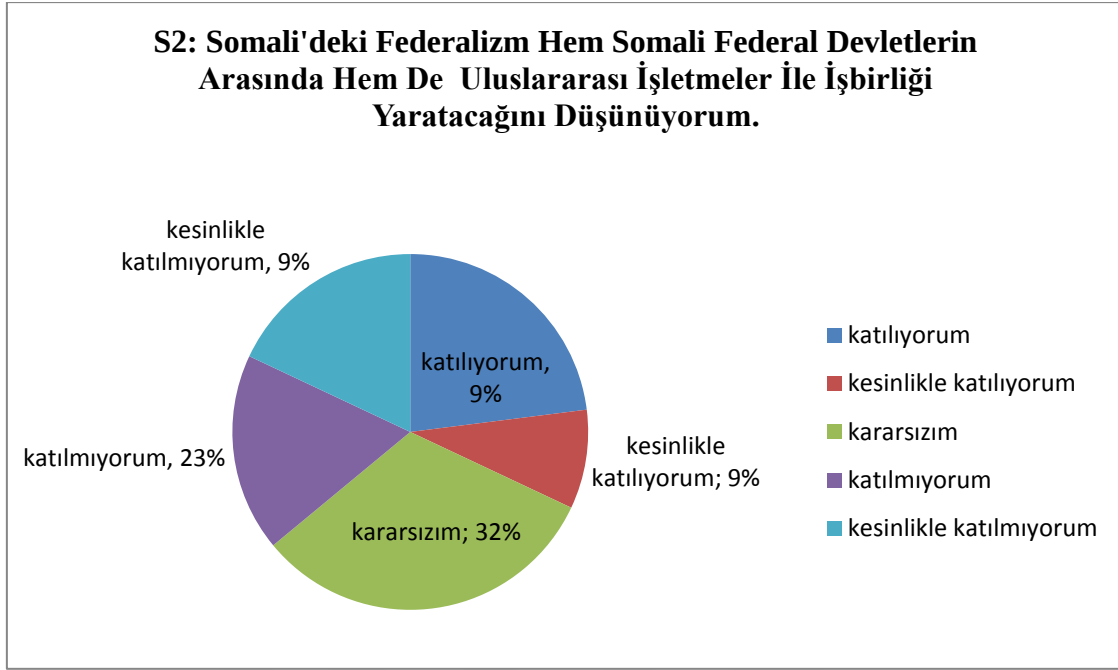
S2:Somali'deki Federalizmin hem Somali federe devletleri arasında hem de uluslararası işletmeler ile işbirliği yaratacağını düşünüyorum.

Tablo7:Anketin 2. Sorusu

		Frekans	Oran
Geçerli	Katılıyorum	17	%18
	Kesinlikle katılıyorum	17	%18
	Kararsızım	29	32%
	Katılmıyorum	21	%23
	Kesinlikle katılmıyorum	8	%9
	Toplam	92	%100

Birinci elden kaynak 2015.

Figür9: Anketin 2. Sorusu

Birinci elden kaynak 2015.

Tablo ve grafik 4.3 Somali'deki Federalizm hem Somali federal devletleri arasında hem de uluslararası işletmeler ile işbirliği yaratacağı yönündeki soruya katılımcıların verdiği cevaplar şöyledir: Katılımcıların % 17'si gerçekte 18 kişi Somali'deki Federalizmin hem Somali federe devletleri arasında hem de uluslararası ilişkiler alanında işbirliği yaratacağını kabul ettiler. 18 kişi bu fikire kesinlikle katıldı. %32 gerçekte 29 kişi bu konuda fikir belirtmediler. Katılanların %23'ü gerçekte 21 kişi Federalizmin hem Somali federe devletleri arasında hem de uluslararası ilişkiler alanında işbirliği yaratacağına katılmıyor. Toplam 92 katılımcının %9'u gerçekte 8 bu fikre kesinlikle katılmıyor.

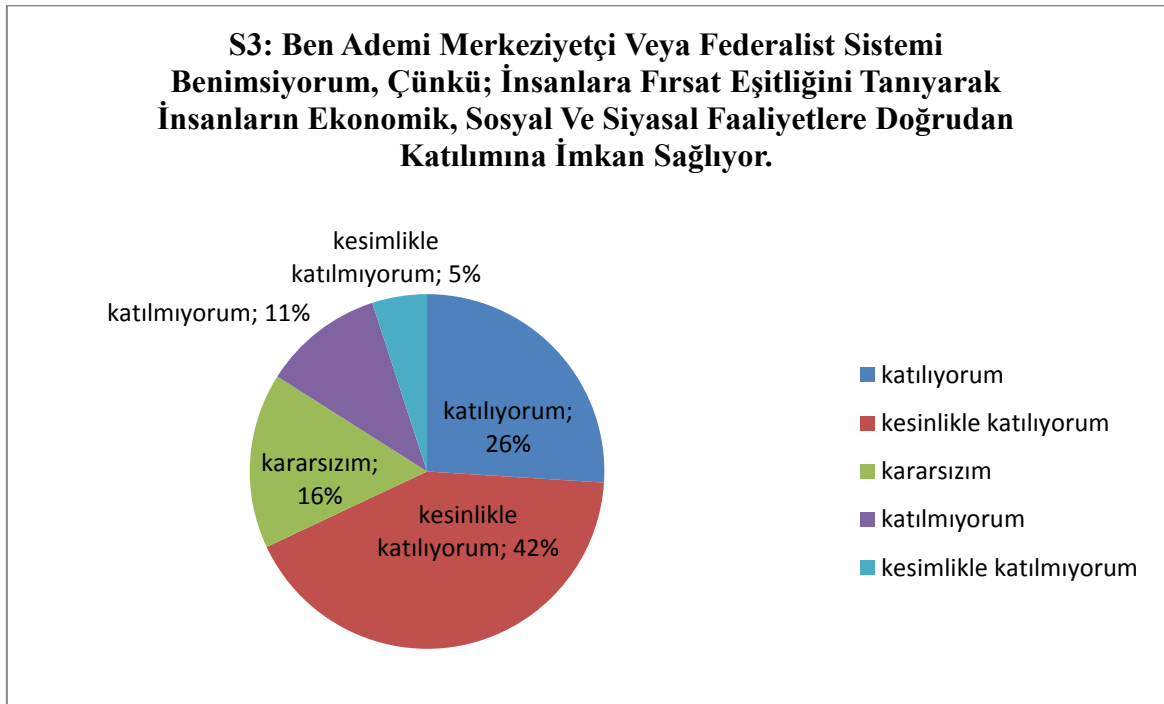
S3: Ben adem-i merkeziyetçi veya federal sistemi benimsiyorum, Çünkü; insanlara fırsat eşitliğini tanıyarak insanların ekonomik, sosyal ve siyasal faaliyetlere doğrudan katılmasına imkan sağlıyor.

Tablo8:Anketin 3. Sorusu

		Frekans	Oran
Geçerli	Katılıyorum	24	26%
	Kesinlikle katılıyorum	39	42%
	Kararsızım	15	16%
	Katılmıyorum	10	11%
	Kesinlikle katılmıyorum	4	5%
	Toplam	92	100%

Birinci elden kaynak 2015

Figür10:Anketin 3. Sorusu

Birinci elden kaynak 2015

Anketinin ilk bölümü: üçüncü soru, katılımcılara federalizm insanlara fırsat eşitliğini tanıyarak insanların ekonomik, sosyal ve siyasal faaliyetlere doğrudan katılımına imkan sağladığını dolayısıyla adem-i merkeziyetçi veya federal sistemin benimsenip benimsenmediği soruldu, 92 katılımcının yanıtı aşağıdaki gibi faklıydı:

Tablo grafik 4.4 Katılımcıların %26'sı gerçekte 24 kişi federalizmin ülke için iyi yönetişme katkıda bulunabileceğini kabul ediyor. Katılımcıların % 42 si gerçekte 39 kişi federalizm iyi yönetim olduğu fikrine kesinlikle katılıyor, Katılımcıların %16'sı, gerçekte 15 kişi federalizm ve iyi yönetim arasındaki ilişkisi hakkında herhangi bir fikir beyan etmedi.

Öte yandan ankete katılanların% 11'i federalizm Somali için iyi yönetişimin olduğu fikrine katılmıyor, katılımcıların %5 i gerçekte 4 kişi federalizmin ülkenin iyi yönetişimine katkı sağlayacağı fikrine kesinlikle katılmıyor.

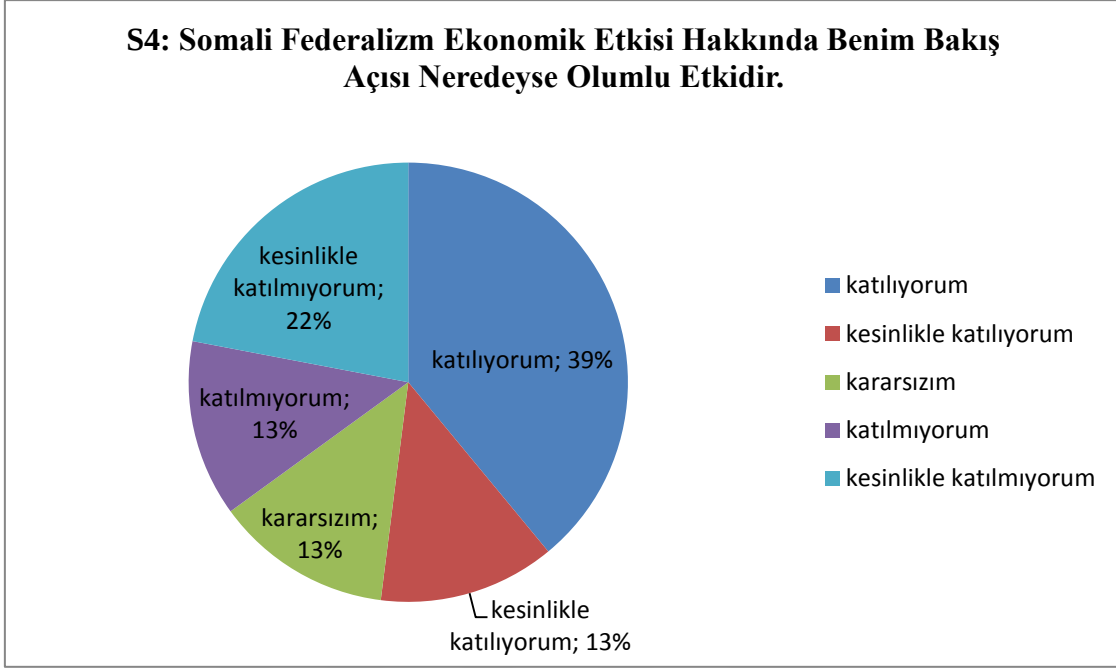
S4:Somali'de federalizmin ekonomiye etkisinin olumlu etkisi olduğu düşünüyorum.

Tablo9:Anketin 4. Sorusu

		Frekans	Oran
Geçerli	Katılıyorum	36	%39
	Kesinlikle katılıyorum	12	%13
	Kararsızım	12	%13
	Katılmıyorum	12	%13
	Kesinlikle katılmıyorum	20	%22
	Toplam	92	%100

Birinci elden kaynak 2015

Figür11:Anketin 4. Sorusu

Birinci elden kaynak 2015

Tablo ve grafik 4.5 anketin birinci bölüm: dördüncü soru olan soru, Somali’de federalizmin ekonomiye etkisi hakkında. Buna göre olumlu etkisi olup olmadığına dair katılımcıların verdiği cevapları göstermektedir. verilen cevaplar şu şekildedir: Katılanların %39’ü gerçekte 36 kişi Somali'deki federalizm ekonomiye etkisinin olumlu olduğu fikrine katıldı ve katılımcıların %13’ü gerçekte 12 de bu fikre kesinlikle olumlu görüş bildirdi. Katılımcıların %13’ü gerçekte 12 kişi söz konusu soruya olumlu veya olumsuz herhangi bir cevap vermemiştir. Öte yandan katılımcıların %13’ü gerçekte 12 kişi Somali'deki federalizm ekonomiye etkisinin olumlu olmadığını belirttiler. Katılımcıların %22’si aslında 20 kişi Somali’de federalizmin ekonomiye etkisinin olumlu etkisi olduğu fikrine kesinlikle katılmadı. Genel olarak katılımcıların çoğunluğu %52’sinin Somali federalizminin ekonomiye etkisinin olumlu olduğunu kabul ettiklerini görüyoruz.

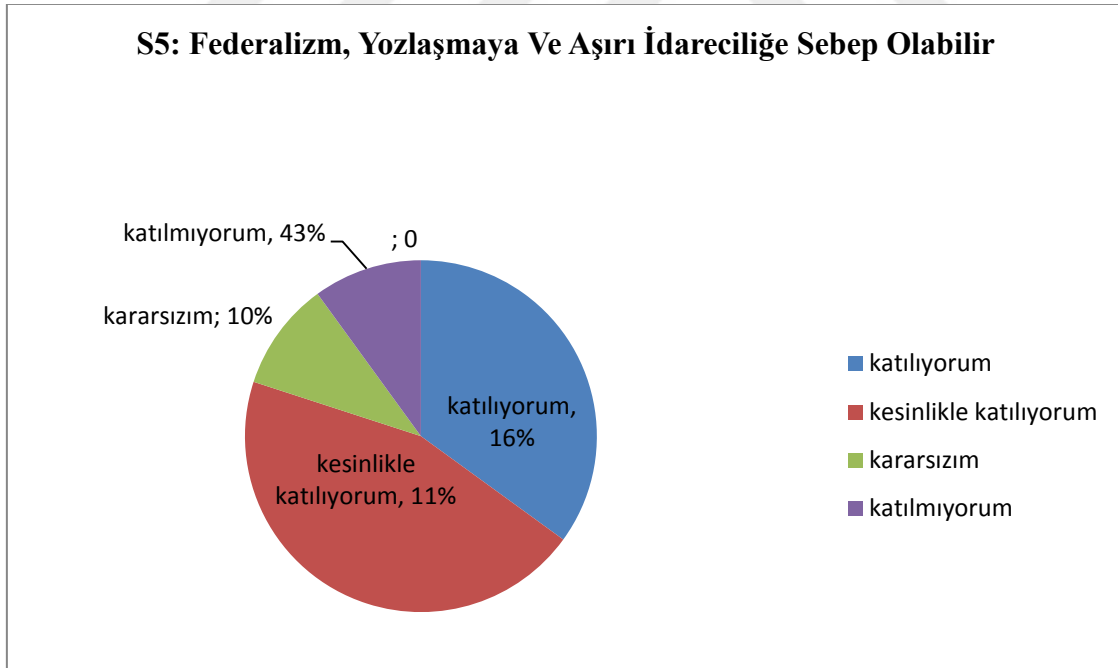
S5:Federalizm, yozlaşmaya ve aşırı idareciliğe sebep olabilir mi?

Tablo10:Anketin 5. Sorusu

		Frekans	Oran
Geçerli	Katılıyorum	15	%16
	Kesinlikle katılıyorum	10	%11
	Kararsızım	9	%10
	Katılmıyorum	40	%43
	Kesinlikle katılmıyorum.	18	%20
	Total	92	%100

Birinci elden kaynak 2015.

Figür12:Anketin 5. Sorusu

Birinci elden kaynak 2015.

Tablo ve grafik 4.6 anketin ilk bölümü 5. Sorunun cevabı niteliğinde. Yani Federalizm, yozlaşmaya ve aşırı idareciliğe sebep olabilir minin cevabı olup olmadığını

Katılımcıların verdiği cevaplarla gösteriyor.Bu cevaplardan anlaşılacağı gibi katılımcıların %16'sı olan 15 kişi, Federalizmin, yozlaşmaya sebep olacak aşırı idareciliğe sebep olacağı fikrine katıldı, %11'i olan 10 kişi bu fikre kesinlikle katıldı.

Diğer tarafta katılanların %43'ü olan 40 katılımcı Federalizm, yozlaşmaya sebep olacak aşırı idareciliğe sebep olabildiği fikrine katılmadıklarını belirtti. Katılanların %20'si olan 18 kişi bu fikre kesinlikle katılmadı.Sonuçta ankete katılanların cevaplarından görebileceğiniz gibi %63'ü Federalizmin, yozlaşmaya ve aşırı idareciliğe sebep olabileceği fikrine katılmıyor.

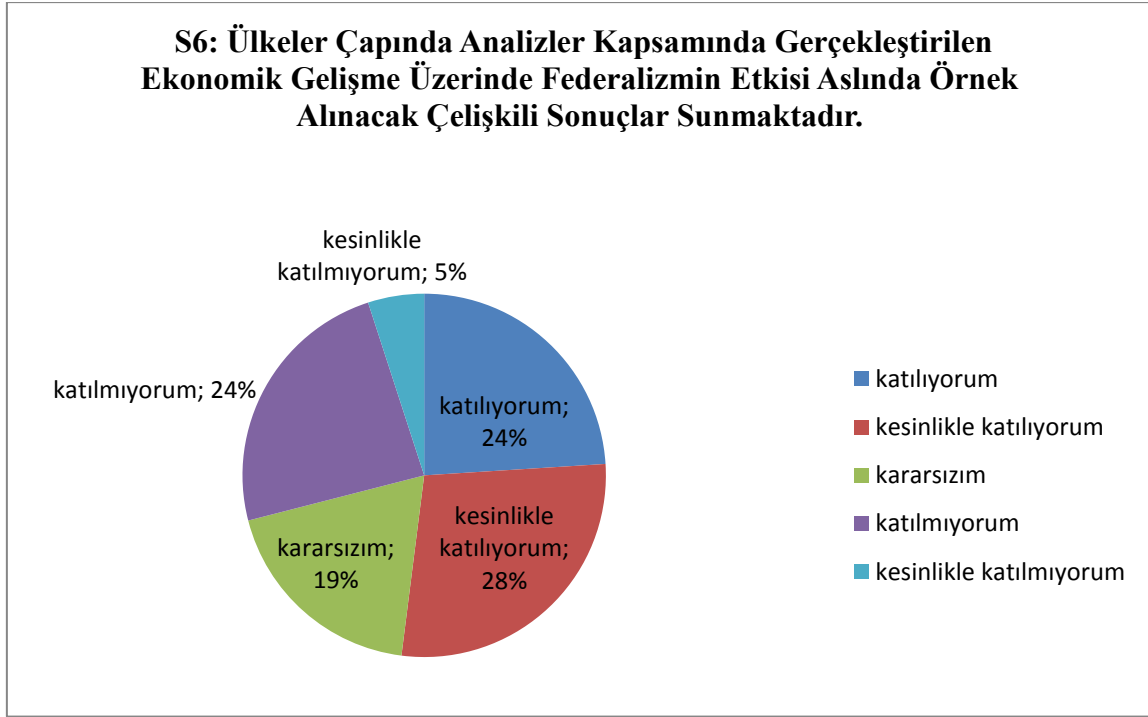
S6:Ülkeler çapında analizler kapsamında gerçekleştirilen ekonomik gelişme üzerinde federalizmin etkisi aslında örnek alınacak çelişkili sonuçlar sunmaktadır.

Tablo11: Anketin 6. Sorusu

		Frekans	Oran
Geçerli	Katılıyorum	22	%24
	Kesinlikle katılıyorum	5	%5
	Kararsız	17	%19
	Katılmıyorum	22	%24
	Kesinlikle katılmıyorum	26	%28
Toplam		92	%100

Birinci elden kaynak 2015.

Figür13: Anketin 6. Sorusu

Birinci elden kaynak 2015.

Tablo ve grafik 4.7 Ülkeler çapında analizler kapsamında gerçekleştirilen ekonomik gelişme üzerinde federalizmin etkisi aslında örnek alınacak çelişkili sonuçlar sunup sunupmadığı konusunda katılımcıların verdiği cevapları gösterir, cevaplar aşağıdaki gibidir: katılanların % 24 ü olan 22 kişi bu fikre katıldılar ve diğer katılımcıların % 5'i olan 5 kişi kesinlikle katıldı.

Ankete katılanların %19'u Ülkeler çapında analizler kapsamında gerçekleştirilen ekonomik gelişme üzerinde federalizmin etkisi aslında örnek alınacak çelişkili sonuçlar sunulduğu konusunda kararsız olduklarını belirtti. Öte yandan katılımcıların %24'u Ülkeler çapında analizler kapsamında gerçekleştirilen ekonomik gelişme üzerinde federalizmin etkisinin aslında örnek alınacak çelişkili sonuçlar sunulduğu görüşüne katılmadı ve %28'i olan 26 kişi bu fikre kesinlikle katılmadı. Böylece genel olarak katılımcılardan yanıt verenlerin 48'i ülkeler çapında analizler kapsamında gerçekleştirilen ekonomik gelişme üzerinde federalizmin etkisinin örnek alınacak çelişkili sonuçlar sunulduğu görüşüne katılmadığını belirtti.

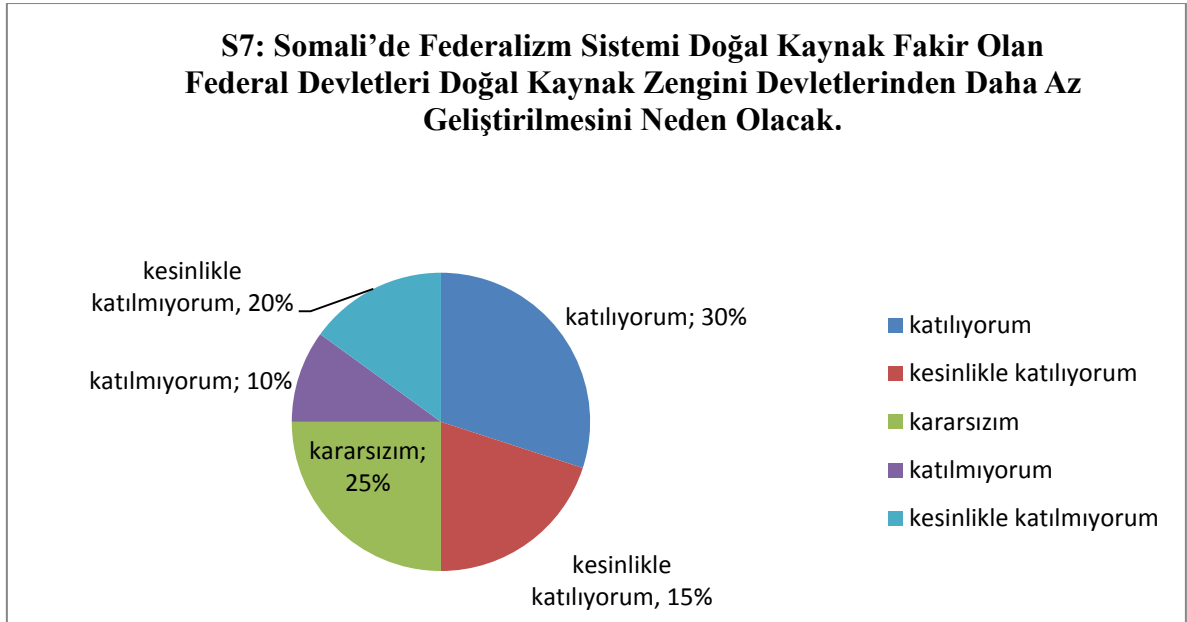
S7:Somali'deki federal sistem doğal kaynakları fakir olan federe devletleri doğal kaynak zengini devletlerinden daha az gelişmesine neden olacak.

Tablo12: Anketin 7. Sorusu

		Frekans	Oran
Geçerli	Katılıyorum	28	30%
	Kesinlikle katılıyorum	18	20%
	Kararsızım.	23	25%
	Katılıyorum	9	10%
	Kesinlikle katılıyorum	14	15%
	Toplam	92	100%

Birinci elden kaynak 2015.

Figür14: Anketin 7. Sorusu

Birinci elden kaynak 2015.

Bu tablo ve grafik 4.8’de olduğu gibi, araştırmacı katılımcılara Somali’de Federal sisteminin doğal kaynak fakiri olan federe devletleri doğal kaynak zengini devletlerinden daha az geliştirilmesinin neden olup olmayacağı soruldu. Ankete katılanların %30’u ÷lkelerin gelişmesinde federalizmin dengesizlik yaratacağını kabul etmiştir, katılımcıların %20’si bu fikre kesinlikle katıldı, katılımcıların %25’i olan 23 kişinin herhangi bir fikrim yok yönünde cevapları oldu. Katılımcıların %10’u federalizmin daha az doğal kaynağı olan federal devletleri daha az geliştireceği fikrine katılmadı. Katılanların %15’i bu fikri kesinlikle kabul etmedi.

Toplamda katılımcıların çoğunluğu doğal kaynağı daha az olan federe devletlerin daha az gelişeceğini kabul ederek federalizmin olumsuz etkilerinin olacağı fikrini kabul etmiştir. Yani bu sorunun çöz÷münün merkezi hükümetle mümkün olduğunu kabul etmektedirler.

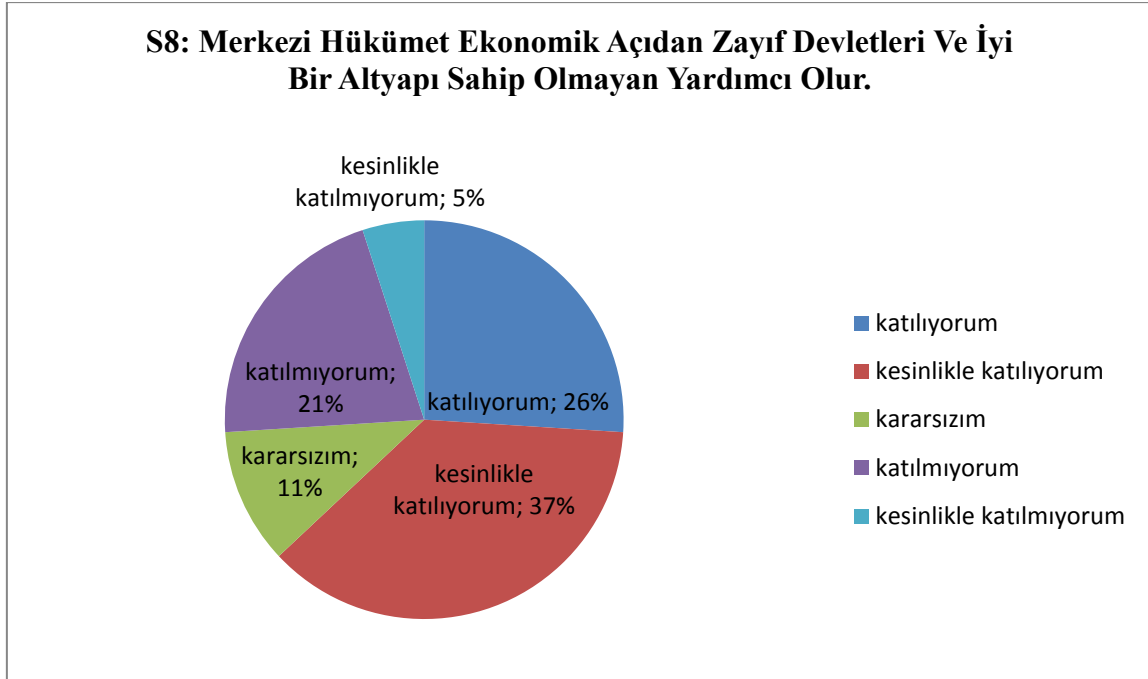
S8:Merkezi hükümet ekonomik açıdan zayıf devletlere ve iyi bir altyapıya sahip olmayanlara yardımcı olur.

Tablo13: Anketin 8. Sorusu

		Frekans	Oran
Geçerli	Katılıyorum	24	26%
	Kesinlikle katılıyorum	34	37%
	Kararsızım.	10	11%
	Katılmıyorum	19	21%
	Kesinlikle katılmıyorum	5	5%
	Toplam	92	100%

Birinci elden kaynak 2015.

Figür15: Anketin 8. Sorusu

Birinci elden kaynak 2015.

Tablo ve grafik 4,9 anketin ilk bölümü soru 8; merkezi hükümet ekonomik açıdan zayıf devletleri ve iyi bir altyapıya sahip olmayan bölgelere yardımcı olup olmayacağı konusunda katılımcıların verdiği cevapları gösterir. Katılımcıların cevapları şöyledir: Ankete katılanların %26'sı olan 24 kişi merkezi hükümet ekonomik açıdan zayıf devletleri ve iyi bir altyapıya sahip olmayan bölgelere yardımcı olacağı fikrine katıldı, katılanların %37'si bu fikre kesinlikle katıldı, katılımcıların %11'i soru hakkında herhangi bir fikir belirtmedi.

Diğer tarafta katılımcıların %21'i olan 19 kişi merkezi hükümet ekonomik açıdan zayıf devletleri ve iyi bir altyapıya sahip olmayan bölgelere yardımcı olacağı fikrine katılmadılar, katılımcıların %5 olan 5 kişi bu fikre kesinlikle katılmadı.

Genel olarak katılanların %63 merkezi hükümet ekonomik açıdan zayıf devletleri ve iyi bir altyapıya sahip olmayan bölgelere yardımcı olacağını kabul ediyor.

4.2.2. Amaç İki:Somali'de Federalizm Ve Adem-İ MerkeziyetçilikArasındaki Farkın Araştırılması

S9:Ülkenin adem-i merkeziyetçi türü yönetimi referandum yoluyla halkın iradesine göre oluşmuş olmalıdır.

Tablo14:Anketin 9. Sorusu

		Frekans	Oran
Geçerli	Katılıyorum	52	%57
	Kesinlikle katılıyorum	27	%29
	Kararsızım	2	%2
	Katılmıyorum	9	%10
	Kesinlikle katılmıyorum	2	%2
	Toplam	92	%100

Birinci elden kaynak 2015.

Figür16: Anketin 9. sorusu

Birinci elden kaynak 2015.

Tablo ve grafik 4.10 anketin ikinci bölümünde birinci soru ‘ülkenin adem-i merkeziyetçilik türü referandum yoluyla halkın iradesine göre oluşmuş olmalı mı? sorusuna katılımcıların cevaplarını göstermektedir ve cevaplar şöyledir:katılımcıların%57’si gerçekte 52 kişi ülkenin adem-i merkeziyetçi türü referandum yoluyla halkın iradesine göre olması fikrine katıldı ve diğer katılanların %29’u gerçekte 27 kişi bu fikire kesinlikle katıldı, ama katılımcıların %2’si kesinlikle katılmadıklarını belirtti.

Öte yandan katılanların referandum yoluyla %10’u ülkenin adem-i merkeziyetçi idaresine geçmesine hiç katılmadı ve başka iki kişi buna kesinlikle katılmadı.

Genel olark katılanların çoğu ülkenin adem-i merkeziyetçi türü referandum yoluyla halkın iradesine göre olması fikrine katıldı.

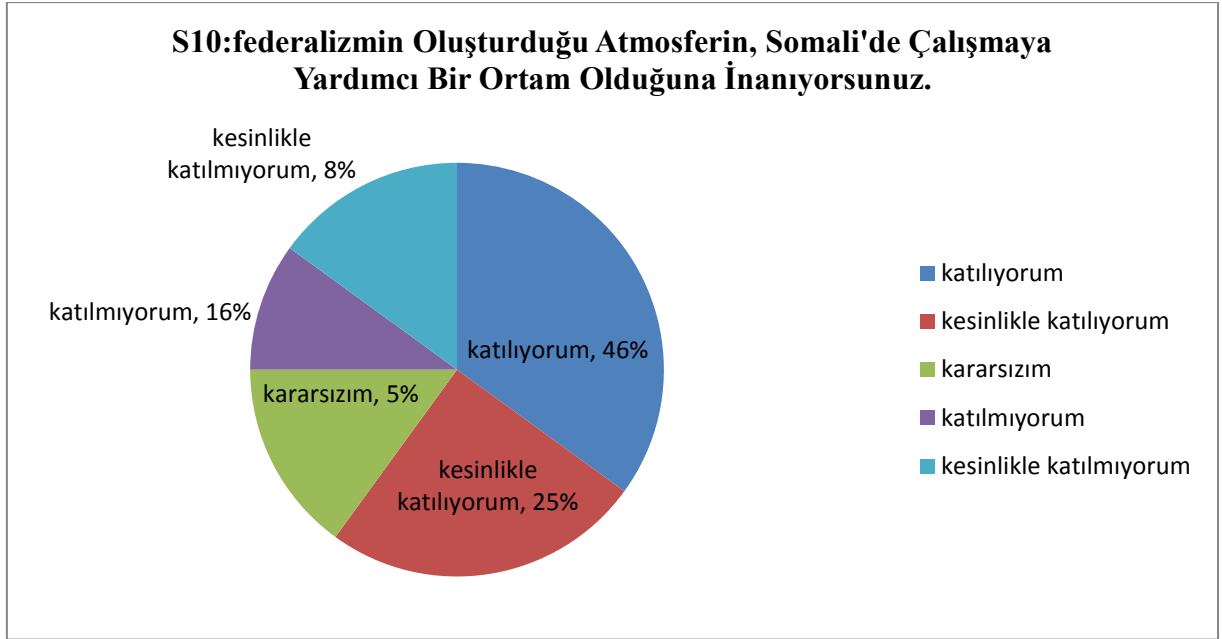
S10: Federalizmin oluşturduğu atmosferin, Somali için çalışmaya yardımcı bir ortam oluşturduğuna inanıyor musunuz?

Tablo15: Anketin 10. sorusu

		Frekans	Oran
Geçerli	Katılıyorum	42	%46
	Kesinlikle katılıyorum	23	%25
	Kararsızım	5	%5
	Katılmıyorum	15	%16
	Kesinlikle katılmıyorum	7	%8
	Toplam	92	%100

Birinci elden kaynak 2015.

Figür17: Anketin 10. sorusu

Birinci elden kaynak 2015.

Tablo ve grafik 4.11 anketin ikinci bölümü 2 soruya katılımcıların verdiği cevapların ayrıntılarını göstermektedir. Soru şöyledir:Federalizmin oluşturduğu atmosferin, Somali'de çalışmaya yardımcı bir ortam oluşturduğuna inanıyor musunuz? sorusuna verdikleri cevaplar şöyledir:Ankete katılanların %46'sı federalizmin oluşturduğu atmosferin, Somali'de çalışmaya yardımcı bir ortam oluşturduğuna inanıyor ve başka %25'i olan 23 kişi bu fikre kesinlikle katılıyor.Ama %5'i kararsız olduklarını belirttiler.

Öte yandan katılanların %16'sı olan 15 kişi federalizmin oluşturduğu atmosferin, Somali'de çalışmaya yardımcı bir ortam oluşturduğu fikrine hiç katılmadılar ve diğer katılanların %8'i olan 7 kişi bu fikre kesinlikle katılmadı.

Toplamda katılımcıların çoğunluğu yani 65 katılımcı federalizmin oluşturduğu atmosferin, Somali'de çalışmaya yardımcı bir ortam oluşturduğunu kabul etmektedir.

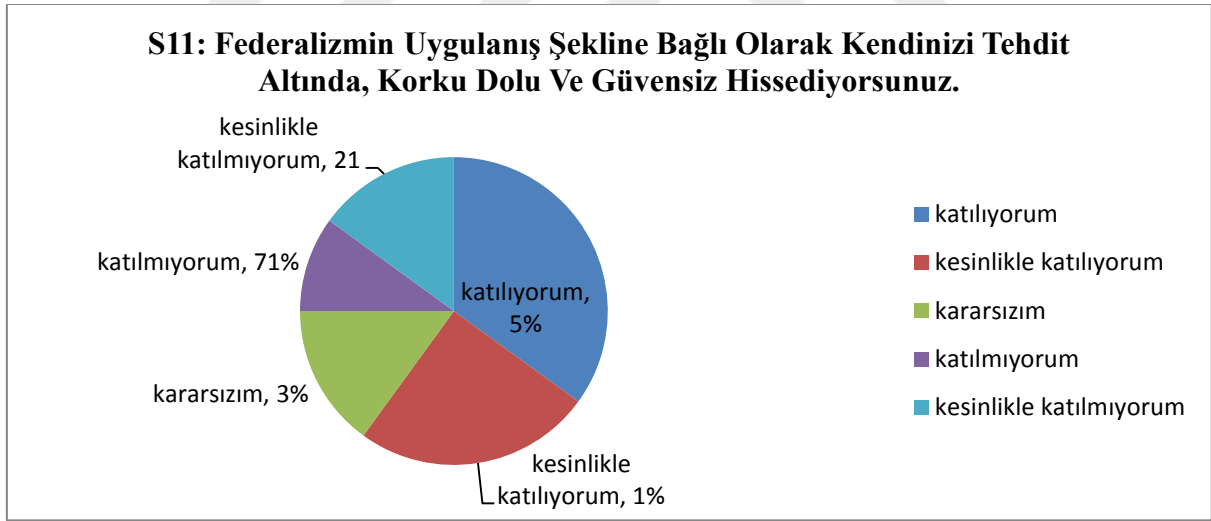
S11:Federalizmin uygulanış şekline bağlı olarak kendinizi tehdit altında, korku dolu ve güvensiz hissediyor musunuz?

Tablo16: Anketin 11. Sorusu

		Frekans	Oran
Geçerli	Katılıyorum	5	%5
	Kesinlikle katılıyorum	1	%1
	Kararsızım	3	%3
	Katılmıyorum	65	%71
	Kesinlikle katılmıyorum	19	%21
	Toplam	92	%100

Birinci elden kaynak 2015.

Figür18: Anketin 11. Sorusu

Birinci elden kaynak 2015.

Tablo ve grafik 4.12 anketin ikinci bölümü 3. soruya katılımcıların verdiği cevapların ayrıntılarını gösterir.Soru şöyledir:Federalizmin uygulanış şekline bağlı olarak kendinizi tehdit altında, korku dolu ve güvensiz hissediyor musunuz? Sorusuna cevaplar şöyle geldi:

Katılanların toplam sayısının %5'i olan 5 kişi Federalizmin uygulanış şekline bağlı olarak kendinizi tehdit altında, korku dolu ve güvensiz hissediyor,

Katılanların % 3'ü aslında üç kişi yaklaşık bu konuda hiçbir fikir belirtmiyor.

Öte yandan katılımcıların toplam %71'i ve %21'i federalizmin uygulanış şekline bağlı olarak kendilerini tehdit altında, korku dolu ve güvensiz hiç hissetmiyor. Buna göre ankete katılanların çoğu somali'nin yakın gelecekte bir federal sistem ile yönetilmesini istiyor.

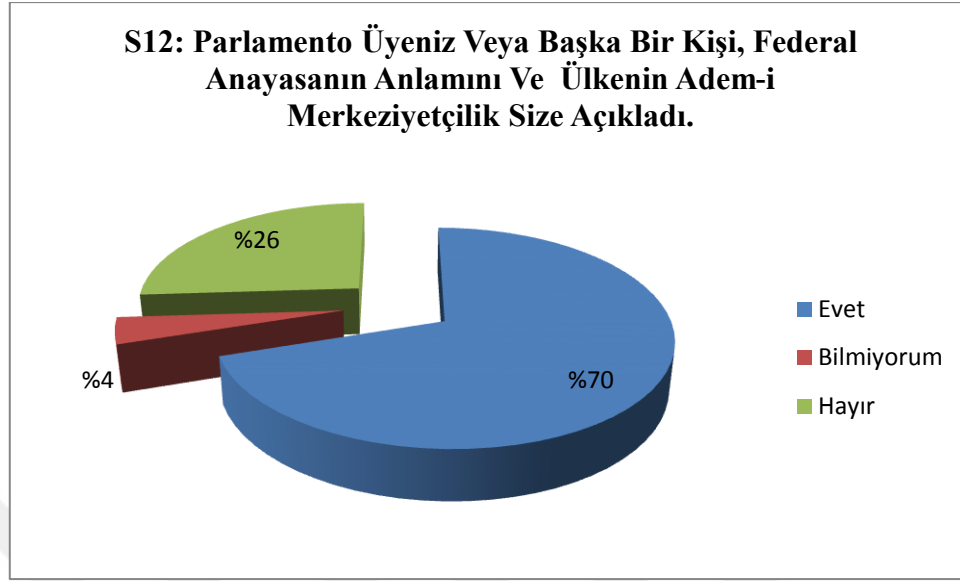
S12:Parlamento üyeniz veya başka bir kişi, federal anayasanın anlamını ve ülkenin adem-i merkezîyetçi yönetimini size açıkladı mı?

Tablo17: Anketin 12. Sorusu

	Frekans	Oran
Evet	64	%70
Bilmiyorum	4	%4
Hayır	24	%26
Toblam	92	%100

Birinci elden kaynak 2015.

Figür19: Anketin 12. sorusu

Birinci elden kaynak 2015.

Tablo ve grafik 4.13 anketin ikinci bölümü 4. soruya katılımcıların verdiği cevapların ayrıntılarını gösteriyor. Soru şöyledir: Parlamento üyeniz veya başka bir kişi, federal anayasanın anlamını ve ülkenin adem-i merkeziyetçi yönetimini size açıkladı mı? Ankete katılanların %70'i Parlamento üyelerin veya başka bir kişi, federal anayasanın anlamını ve ülkenin adem-i merkeziyetçiliğini kendilerine açıkladığını belirledi. Dört katılımcı bu soru hakkında hiç cevap vermedi. Öte yandan katılımcıların %26'sı olan 24 kişi Parlamento üyelerinin veya başka bir kişinin, federal anayasanın anlamını ve ülkenin adem-i merkeziyetçiliğini kendilerine açıklamadığını belirtti.

Genel olarak katılanların çoğu Parlamento üyelerinin veya başka bir kişinin, federal anayasanın anlamını ve ülkenin adem-i merkeziyetçi yönetimini kendilerine açıkladığını kabul etti. Cevaplar bize Somali halkı federalizm veya adam-i merkeziyetçiliğin ne olduğunu bildiğini göstermektedir.

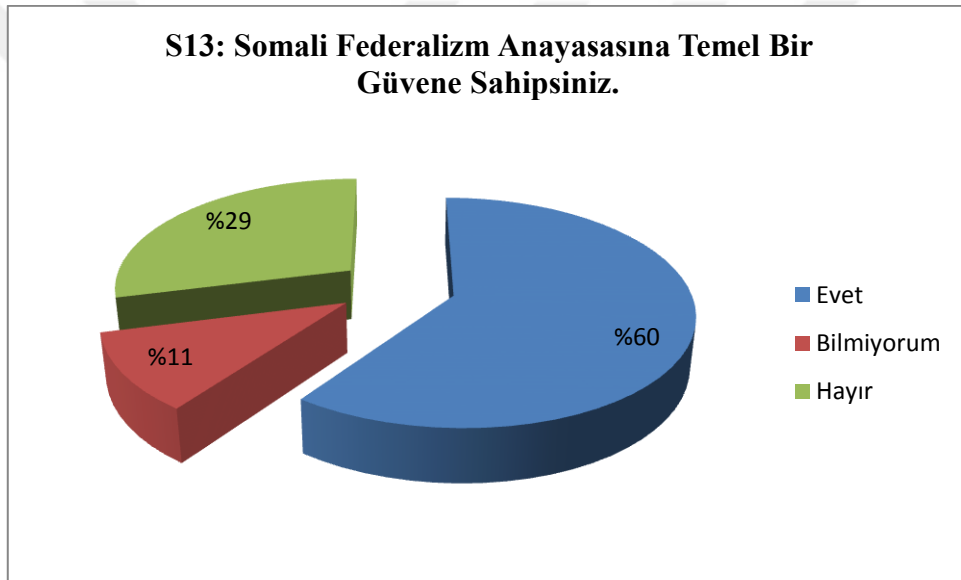
S13: Somali Federal Anayasasına temel bir güvene sahip misiniz?

Tablo18: Anketin 13. Sorusu

	Frekans	Oran
Evet	55	%60
bilmiyorum	10	%11
Hayır	27	%29
Toblam	92	%100

Birinci elden kaynak 2015.

Figür20: Anketin 13. Sorusu

Birinci elden kaynak 2015.

Tablo ve grafik 4.14 anketin ikinci bölümü 5. soruya katılımcıların verdiği cevapların ayrıntılarını gösterir, Bu soru ankete katılanların adem-i merkeziyetçi sistemi veya federal sistemine dayalı olan Somali Anayasa içeriğinde yeterince güvene sahip olup olmadığını sordu, Katılımcıların cevapları net bir şekilde (% 60'ı olan 55 kişi) Adem-i merkeziyetçilik sistemi veya federal sisteme dayalı olan Somali Anayasası içeriğine dair yeterince güvene sahip olduklarını söyledi.Katılanların %11'i net bir cevap vermedi yani kararsız kaldı ve bilmediklerini belirtti.

Öte yandan toplam sayısı 92 olan katılımcılardan 27 kişi adem-i merkeziyetçi sistemi veya federal sisteme dayalı olan Somali Anayasa içeriğinde yeterince güvene sahip

olmadıklarını söyledi, katılımcıların %55'i Somali federal anayasası içeriğine yeterince güvene sahip olduklarını açıkladılar.

S14: Federalizm: Eyalet yönetimlerinin günlük ihtiyaç ve arzulara önem verdiklerinden ötürü insanlara daha yakın olduğunu düşünüyor musunuz?

Tablo19:Anketin 14. Sorusu

	Frekans	Oran
Evet	52	%57
bilmiyorum	10	%11
Hayır	30	%32
Toblam	92	%100

Birinci elden kaynak 2015.

Figür21: Anketin 14. Sorusu

Birinci elden kaynak 2015.

Tablo ve grafik 4.14 anketin ikinci bölümü 6. soruya katılımcıların verdiği cevapların ayrıntılarını gösterir. Soru şöyledir. Federalizm: Eyalet yönetimlerinin günlük ihtiyaç ve arzulara önem verdiklerinden ötürü insanlara daha yakın olduğunu düşünüyor musunuz? Katılımcıların %57'si federalizmin eyalet yönetimlerinin günlük ihtiyaç ve

arzulara önem verdiklerinden ötürü insanlara daha yakın olduğu fikrine katıldı. Katılanlardan 10 kişi bu fikre karşı kararsız kaldı.

Öte yandan katılımcıların %32'si federalizmin eyalet yönetimlerinin günlük ihtiyaç ve arzulara önem verdiklerinden ötürü insanlara daha yakın olduğu fikrine hiç katılmadılar.Genel olarak katılanların 52'si bu fikre katıldı.

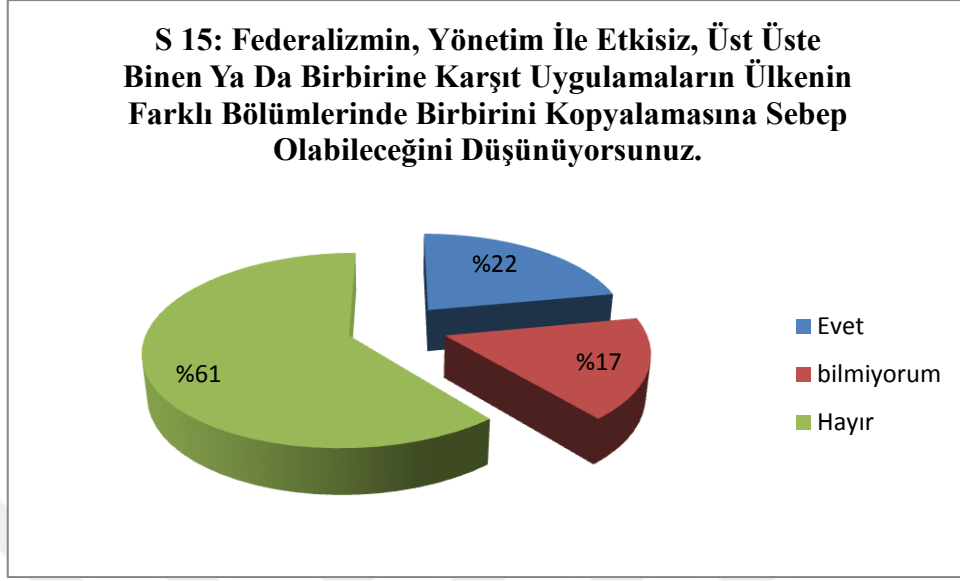
S15:Federal yönetimin, etkisiz, üst üste binen ya da birbirine karşıt uygulamalarının ülkenin farklı bölümlerinde birbirini taklit etmesine sebep olabileceğini düşünüyor musunuz?

Tablo20: Anketin 15. Sorusu

	Frekans	Oran
Evet	20	%22
Bilmiyorum	16	%17
Hayır	56	%61
Toblam	92	%100

Birinci elden kaynak 2015.

Figür22: Anketin 15. Sorusu

Birinci elden kaynak 2015.

Tablo ve grafik 4.16 ankette ikinci bölümü Soru 7 olan Federal yönetimin, etkisiz, üst üste binen ya da birbirine karşıt uygulamalarının ülkenin farklı bölümlerinde birbirini taklit etmesine sebep olabileceğini düşünüyor musunuz? sorusuna katılımcıların verdiği cevapları göstermektedir. Cevapları şöyle geldi: Katılanlardan %22'si olan 20 kişi federalizm bunu sağladığını kabul etmektedir. Katılanların %17'si olan aslında 16 kişi soruyu hiçbir fikrim yok şeklinde cevapladı.

Öte yandan katılanların %61'si olan 56 kişi Federal yönetimin, etkisiz, üst üste binen ya da birbirine karşıt uygulamalarının ülkenin farklı bölümlerinde birbirini taklit etmesine sebep olabileceği fikrine hiç katılmadı ve ondan dolayı onlar bu federalizmi tercih ediyor. Yani Katılımcıların toplam sayısının 56 kişi federalizmin yönetim ile etkisiz, üst üste binen ya da birbirine karşıt uygulamaların ülkenin farklı bölümlerinde birbirini taklit edeceği fikrine hiç katılmadı.

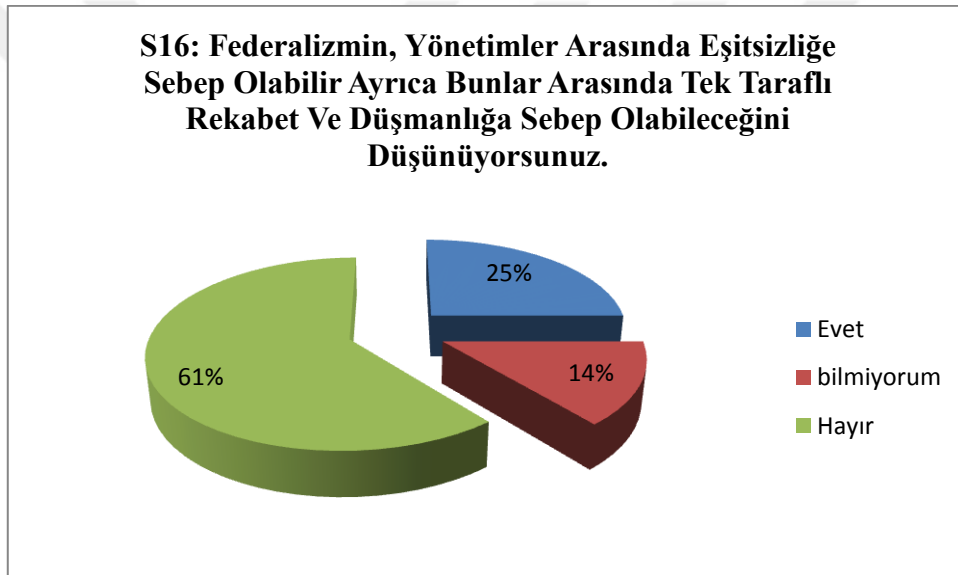
S16: Federalizm, yönetimler arasında eşitsizliğe sebep olabilir mi? Ayrıca bunlar arasında tek taraflı rekabet ve düşmanlığa sebep olabileceğini düşünüyor musunuz?

Tablo 21: Anketin 16. Sorusu

	Frekans	Oran
Evet	23	%25
bilmiyorum	13	%14
Hayır	56	%61
Toblam	92	%100

Birinci elden kaynak 2015.

Figür23: Anketin 16. sorusu

Birinci elden kaynak 2015.

Tablo ve grafik 4.17 ankette ikinci bölümü Soru 8 olan Federalizm, yönetimler arasında eşitsizliğe sebep olabilir mi? Ayrıca bunlar arasında tek taraflı rekabet ve düşmanlığa sebep olabileceğini düşünüyor musunuz? Şeklinde katılanlara soruldu, cevapları şu şekilde geldi; katılımcıların %25'i olan 23 kişi bu fikre katıldı.

Katılanların %14'ü olan 13 kişi aslında yaklaşık federalizmin, yönetimler arasında eşitsizliğe sebep olabileceği fikrine ne katıldı ne de katılmadılar.

Öte yandan katılımcıların %61'i federalizmin, yönetilenler arasında eşitsizliğe sebep olabileceğini, ayrıca bunlar arasında tek taraflı rekabet ve düşmanlığa sebep

olabileceği fikrine hiç katılmadı.O zaman katılımcıların çoğu federalizmin, yönetilen arasında eşitsizliğe sebep olabileceğine ve bunlar arasında tek taraflı rekabet ve düşmanlığa sebep olabileceğine katılmadı denebilir.

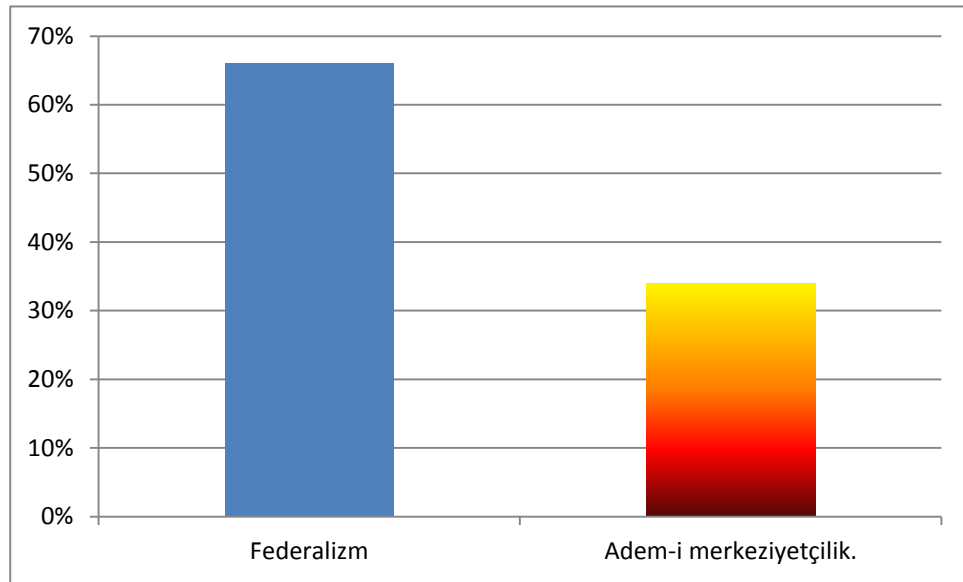
S17:Somali’de adem-i merkeziyetçilik ya da federal sistemden hangisini tercih ediyor sunuz?

Tablo22: Anketin 17. Sorusu

	Frekans	Oran
Federalizm	61	66%
Adem-i merkeziyetçilik.	31	34%
Total	92	100%

Birinci elden kaynak 2015.

Figür24: Anketin 17. Sorusu

Birinci elden kaynak.

yukarıdaki tablo ve grafikte araştırmacı 92 katılımcıya kendi ülkelerinde yönetim sistemi olarak federalizm veya adem-i merkeziyetçilik sisteminden hangisini tercih ettiklerini sordu.

Ankette katılımcıları %66'sı Somali'de yönetim sistemi olarak federalizmi seçti, başka %34 adem-i merkeziyetçilik sistemini tercih ettiğini açıkladı.

4.3. Katılanların Cinsiyeti

Tablo 4.1'in gösterdiği gibi katılımcıların %78'i erkektir, bunlar öğrenciler, devlet memurları veya Türkiye'de Somali'nin temsil eden diplomattır. Katılanların %9'u kadındır. Bu nedenle, erkekler okullarda yada iş merkezlerinde önemli ölçüde görülmektedir. Diğer tarafta kadın da sayısı son yıllarda artırmaya başladı.örneğin 2011'den şimdiye kadar Türkiye devleti farklı yaş ve eğitim seviyesi olan Somali gençliğe ücretsiz eğitim sunuyor, bunlardan bazıları lisede okuyor, bazıları önlisans, bazı lisans, yüksek lisans ve doktora öğrenimi görenler de var.Somali iş adamları Türkiye'ye ticaret için gelip gidiyorlar ve bazı akademisyenler Türkiye'deki Somali öğrencilerini ziyaret ederek burada toplantılar düzenliyor.

Araştırmacı, cinsiyet eşitliğini seçtiği örneğe dahil etmelidir; çünkü bunun aksi, sapmalara sebep olmaktadır. Tıpkı erkekler ile kadınlar Olimpiyatlar'da aynı ağırlık kaldırma müsabakasına katılsa olacağı gibi; erkek ile kadının farklı olması, sonuç puanları arasındaki farkı arttırmaktadır.

4.4. Katılımcıların Yaşı

Tablo 4.1. katılımcıların büyük çoğunluğunun (49%), 26-33 yaş grubundadır ve nispeten ikinci grup olanlardan (18-25 yaş grubu--%27) büyüktür, üçüncü grup 34-40 yaş arası katılımcıların ise %19'u 40 yaş üstünün ise yalnızca %5 olduğunu göstermektedir. Bu katılımcıların çoğunluğu genç kuşak olduğunu göstermektedir. Çünkü anket dağıtıldığı yer katılımcıların ülkesinde değil, ancak yurt dışında bir ülke özellikle Türkiye yani katılımcıların çoğunluğu öğrenci, memur, diploması ve iş adamları oluşturmaktadır çünkü araştırma yapacağınız konun hakkında bir bilgi sahibi olmalılar.

4.5. Katılımcıların Eğitim Durumları

Tablo 4.1, Katılımcıların %38 gibi bir oranı büyük çoğunluğunun, lisansüsü mezunu olduklarını, %24'ünün önlisans diplomasına sahip olduklarını, %35'inin lisans diplomasına hak kazandıklarını ve %3'ünün lisede okuduğunu göstermektedir.Bu, üye

ekibin %100 okuryazar olduğunu ve bu araştırma için iyi bir şans çünkü burada bize farklı düşünen ve çeşitli görüş verecek farklı beyinler bulabiliriz.

Bu çalışmada katılımcıların toplam sayısı 92'dir ve tüm araştırma soruları dağıtılmıştır, sonuç olarak dağıtılan anketlerden toplanan yanıt oranı % 100 dür. Araştırmacı yeterli analizi 92 kişi üzerinde tamamlayarak sağlamıştır.

BULGULAR

Somali'de Federalizmin Ekonomik Etkileri

Burada Somali'nin federalizminin ekonomiye etkisi hakkında yapıldığı anketin sonuçlarını keşfetmeye odaklanıyor. Burada araştırmacı katılımcıların düşüncelerine göre anketin ilk bölümü olan sekiz soru federalizmin ekonomik etkileri hakkında açıklamalar yapmaktadır.

Tablo 4.2., ekonomi öğrencilerinin, federalizm uzmanlarının ve adem-imerkeziyetçi yapıya sahip organizasyonların işbirliği kapsamında dahil edilmiş katılımcılara sorulan soruları ve bu sorulara verilen cevapları göstermekte olup; öncelikle şahsımın bakış açısından (Federalizmin, bir milletin, sorumluluklarının paylaşıldığı bölgesel bir şekilde oluşturulmasını teşvik ettiğine ve sosyal, ekonomik ve politik sorunlara karşı koyabilmek için benzersiz ve yenilikçi yöntemler geliştirilmesine olanak sağladığını düşünüyorum).bu soru 3.39'luk bir ortalama ve 1.184'lik bir standart sapma değeri geldi, katılımcıların büyük çoğunluğunun buna katıldığına işaret eder.Bu bölümdeki ikinci soru (Somali'deki Federalizm hem Somali federal devletlerin arasında hem de uluslararası işletmeler ile işbirliği yaratacağını düşünüyorum).3.96 ortalama ve 0.914'lik standart sapma ile etkilediği halihazırda ortada olan bir etken olduğu ile ilgiliydi ve katılımcıların büyük çoğunluğu da buna katıldı.Bu bölümdeki üçüncü soru ise (Ben adem-i merkeziyetçi veya federalizm sistemi benimsiyorum, Çünkü; insanlara fırsat eşitliğini tanıyarak insanların ekonomik, sosyal ve siyasal faaliyetlere doğrudan katılımına imkan sağlıyor.) ortalama 3.74'lük bir ortalama ve .169'lük bir standart sapmaya sahipti ve katılımcıların büyük çoğunluğu bu sonuca da katıldı.

Bu bölümdeki dördüncü soru da (Somali federalizm ekonomik etkisi hakkında benim bakış açısı neredeyse olumlu etkidir.)3.84 ortalama ve .116 Standart sapma değerine sahipti ve katılımcıların büyük çoğunluğu bu sonuca da katıldı.Bu bölümün beşinci sorusu

ise, (Federalizm, yozlaşmaya sebep olacak aşırı idareciliğe sebep olabilir.) ilgili olup, bu soru da 3.23'lik bir Ortalam ve 1.37'lük bir Standart sapmaya sahipti ve katılımcıların büyük çoğunluğu bu sonuca katılmadı.

Bu bölümün altıncı sorusu ise (Ülke çapında analizler kapsamında gerçekleştirilen ekonomik gelişme üzerinde federalizmin etkisi aslında örnek alınacak çelişkili sonuçlar sunmaktadır.) 3.68'lük bir ortalama ve 1.118'lik bir Standart Sapmaya sahip olup, katılımcıların büyük çoğunluğu bu sonuca da katılmadı.

Yedinci sorusu olan (Somali'de federalizm sistemi doğal kaynak fakir olan federal devletleri doğal kaynak zengini devletlerinden daha az geliştirilmesini neden olacak) ise 3.95'lik bir Ortalam ve 0.094'lük bir Standart sapmaya sahipti ve katılımcıların büyük çoğunluğu bu sonuca katıldı.

Sekizinci soru (Merkezi hükümet ekonomik açıdan zayıf devletleri ve iyi bir altyapı sahip olmayan yardımcı olur) 3.86'lik bir Ortalam ve 1.117'lük bir Standart sapmaya sahipti ve katılımcıların büyük çoğunluğu bu sonuca katıldı.

Ortalama ve standart sapma (3.73,1.111) sırasıyla yukarıda elde edilen sonuçlara ve bulguya dayalı olarak, katılımcıların bakış açıları göre Somali'deki federalizm ekonomiye etkisi, belirtildiği gibi olumlu bir etkisidir.

Bu temele dayanarak, ülkenin kuzey doğu bölgesinde yer alan ve başkanının 'Putland her açıdan kendine dayalı olmalıdır' şeklinde yeni bir politik slogan duyurduğu ve kendilerinin dünyadaki gelişmiş ülkeler seviyesine ulaşabilmeleri için tek ihtiyaçlarının iyi bir liderlik olduğunu beyan ettiği Putland Hükümeti gibi, ülkenin birçok bölgesinin varlık ve gelişime öncülük etmek için ilk adımı attığını görüyoruz.

SONUÇ

Somali'deki federal sistemin ekonomiye etkisi

Federalizmin zayıf Somali ekonomisindeki yeri, avantaj ve dezavantajlarıyla bu bölümde ele alınmıştır. Eldeki datanın analiz edilmesiyle, cevap verenlere göre federalizm genelde bireylerin girişimlerini destekleyen ve ülkenin çeşitli yerlerinde ekonomik aktivitelerin gelişmesine katkıda bulunarak pazarı koruyan ve düzenleyen bir aygıt olarak görülmektedir. Bunun tam tersi düşünen insanların görüşüne göre ise federalizm ise hükümet organlarındaki yolsuzluk ve yozlaşmışlığı arttıracaktır. Bu şekilde düşünenler çoğunlukla mevcut federal sistemin Somali'de uygulanmaya uygun olmadığını savunan günümüz hükümetini örnek göstermektedirler.

Somali federal hükümeti son 3 yılda yolsuzluklar bakımından dünyanın en kötü ülkesi seçilmiştir.⁴⁶

Federal sistemin başka bir olumsuz yönü ise görevini yerine getirmek için merkezi hükümetin Somali halkından alacağı vergilerin yanı sıra, Federal hükümetlerin de eyaletlerini kalkındırmak amacıyla ikinci bir vergi alma yoluna gitmesidir. Halihazırda gelir durumu iyi olmayan Somali halkı böyle bir sisteme olan inancını yitirecek ve bu sistemi çift vergi almaya yarayan bir araç olarak görmekten ötesine geçemeyecektir.

Bunların yanında, federalizmin Somali açısından bakıldığında uygun bir siyasi ve idari sistem olduğunu öne sürenler de aşağıdaki argümanları ileri sürmektedirler:

Uygulanmaya başlandığının ilk yıllarında federalizm ekonomik açıdan iyi bir fikir olarak kendini göstermiştir; öyle ki Somali'deki Somaliland ve Puntland gibi bazı bölgeler bu sistem sayesinde doğal kaynaklarını verimli olarak kullanmaya başlamış, yerel hükümetlerini geliştirmiş, barışa giden yolda önemli adımlar atmış ve tüm bu olumlu gelişmeler de yabancı yatırımcıların bölgeye olan ilgisini artırarak ülkeye gelmelerini ve bölgenin kalkınmasını sağlamıştır. Bunun yanında Somaliland ve Puntland bölgelerinde su ürünleri, kitap üretim tesisleri, sabun fabrikası gibi çok sayıda yerel yatırımcının imzasını taşıyan girişimler de mevcuttur.

⁴⁶ Transparency International Corruption Perceptions 2013-2014-2015 reports.

Federalizmin bir diğer olumlu etkisi de yabancı yatırımcının ülkeye girerek istihdam ve kaynak yaratmasıdır. Bunun en güzel örneği, Puntland'ın Bosaso şehrine havalimanı yapmakta olan Çin İnşaat Mühendisliği ve Yapı Ortaklığı'dır.

1. Yanıt verenlerin büyük bir çoğunluğu, federalizmin bir ülkenin gelişimini adem-i merkeziyetçi ve bölgesel bir anlamda desteklediğini ve sosyal, ekonomik ve politik sorunlarla baş etmeye yönelik benzersiz ve yenilikçi yöntemlerin uygulanmasına olanak sağladığını düşünmektedir, bunun sebebi, her kabilenin ülkenin bir tarafında kendi gelişimine öncelik vermesinden dolayı, toplum ve kabileler arasındaki güvenin kaybolmasıdır.

2. Putland ve Somaliland (Somalide eyaletler) gibi ülkenin farklı noktalarında açık bir şekilde görüldüğü üzere, federalizm özellikle ekonomi ve güvenlik açısından farklı alanlarda bir işbirliğini meydana çıkarmış, Putland ve Somaliland aralarında ve kendilerine komşuluk eden Etiyopya ve Yemen gibi ülkeler ile ekonomik işbirliğine başlamıştır⁴⁷.

3. Yanıt verenlerin büyük bir çoğunluğu, devletin federalizm sistemini benimsemesinin, insanların ülkenin ekonomik gelişiminde ve yönetimlerin karar verme mekanizmaları kapsamında aldıkları payın artırılması gibi iyi yönetimlerin başlıca unsurlarına katkıda bulunmasını beklemektedir.

4. Yanıt verenlerin bir kısmı, Federalizmin, ülkenin zayıf ekonomik durumunun zarar görmesiyle sonuçlanacak şekilde gereğinden fazla bir yönetim/idare varlığına sebep olacağını düşünmektedir ki bu noktada haklıdırlar, bunlar ülkenin son 20 yıldır bir kaos durumu içerisinde yaşaması ve bu dönem boyunca her bölgede ulusun zaten az olan varlıklarına el koymaya alışmış diktatörler bulunması nedeniyle, yanıt verenlerin bir kısmının bu alışkanlığın geri döneceği korkusu içerisinde olması son derece doğaldır.

5. Diğer yanıt verenler, Somali'de federalizm sisteminin referandum ile kabul edilmesi durumunda, ülkede petrol ve tarım alanları gibi yeterli doğal kaynaklara sahip olmayan bir takım fakir yönetimlerin bu yönetim sistemini, bu yönetim sistemi kendi çıkarları doğrultusunda bir sistem olmadığı ve ülkede bulunan yeterli altyapı ve doğal kaynaklara sahip diğer yönetimler gibi gelişmelerine ve büyümelerine kimsenin yardım etmeyeceğinden çekinmeleri nedeniyle bu sistemden çekinmektedirler.

⁴⁷ Somaliland Sun, 'Somaliland Pact with Ethiopia to enhance economic interdependence'' <http://www.Somalilandsun.com>, (17 Nov. 2014), pp 1-6.

‘Doğal kaynaklar teriminin tanımladığı ekonomik kaynaklar da, büyük bir çeşitlilik gösterirler. Terimde geçen doğal kavramı, kendiliğinden oluşmuş, ya da oluşma evrelerinde, insan aklı, emeği, ilmi ve tekniğinin rolü bulunmayan kaynaklardır diye tanımlanabilir. Tanımı, çevrede (doğa=tabiat) kendiliğinden oluşmuş, insan aklı ve tekniğinin ürünü (eseri) olmayan, oluşma aşamalarında insanın herhangi bir yapıcı ve yıkıcı rolü bulunmamış bütün zenginlik kaynaklarına, doğal kaynaklar (eski adı ile tabiî kaynak) denir, şeklinde de yapabiliriz’’⁴⁸.

6. Bu bağlamda, yukarıda belirttiğimiz sorunu çözmek için ne yapılması gerektiğini sorduğumuzda, yanıt verenlerin büyük çoğunluğu Mogadişu'daki merkez hükümetin, bu fakir yönetimlere, diğer yönetimlerle eşit gelişme göstermelerini sağlamak için yardım etmesi gerektiğine inandıklarını belirtmiştir.

7. Araştırmacı, federalizm ile adem-i merkeziyetçi yaklaşımın hangisi tercih ettiklerine yönelik bir soru yönelttiğine, yanıt verenlerin büyük çoğunluğu bu soruyu Federalizm olarak yanıtlamıştır. Burada, ülkenin 1991 senesindeki çöküşü öncesinde uyguladığı yönetim sisteminin, merkezileştirilmiş bir hükümet sistemi olduğunu, herşeyin başkentle sınırlı olduğunu, ülkenin yine başkentte bulunan bir adet büyük üniversiteye sahip olduğunu, ülkedeki firmaların büyük bir çoğunluğunun da aynı şekilde başkentte bulunduğunu, kolejlerin başkentte yer aldığını ve ülke ekonomisinin başkentte yaşadığını açıklığa kavuşturmamız ve insanların bunun tekrar söz konusu olmasını istemediklerini her zaman için akıllarında tuttuğunu belirtmemiz gerekmektedir.

Tablo23:Federal Sistemin Ekonomiye Etkisi

Federal Sistemin Ekonomiye Etkisi		N	Ortalama	Standart Sapma	Yorumlama
1	Federalizmin, bir milletin, sorumluluklarının paylaşıldığı bölgesel bir şekilde oluşturulmasını teşvik ettiğine sosyal, ekonomik ve politik	92	3.39	1.184	İyi

⁴⁸ Hayat Doğanay ,Namık Tanfer Altaş, ‘**Doğal Kaynaklar**’, güncellenmiş 5.B, erzurum, (2013), S.2

	sorunlara karşı koyabilmek için benzersiz ve yenilikçi yöntemler geliştirilmesine olanak sağladığını düşünüyorum.				
2	Somali'deki Federalizmin hem Somali federe devletleri arasında hem de uluslararası işletmeler ile işbirliği yaratacağını düşünüyorum.	92	3.96	.914	Çok iyi.
3	Ben adem-i merkeziyetçi veya federal sistemi benimsiyorum, Çünkü; insanlara fırsat eşitliğini tanıyarak insanların ekonomik, sosyal ve siyasal faaliyetlere doğrudan katılmasına imkan sağlıyor.	92	3.74	1.169	Çok iyi.
4	Somali'de federalizmin ekonomiye etkisi olumlu mudur? olumsuz mudur?	92	3.87	1.116	Çok iyi.
5	Federalizm, yozlaşmaya ve aşırı idareciliğe sebep olabilir mi?	92	3.68	1.118	Çok iyi.
6	Ülkeler çapında analizler kapsamında gerçekleştirilen ekonomik gelişme üzerinde federalizmin etkisi aslında örnek alınacak çelişkili sonuçlar sunmaktadır.	92	3.23	1.370	İyi

7	Somali’de federalizm sistemi doğal kaynak fakir olan federal devletleri doğal kaynak zengini devletlerinden daha az geliştirilmesini neden olacak.	92	3.95	0.904	Çok iyi
8	Merkezi hükümet ekonomik açıdan zayıf devletlere ve iyi bir altyapıya sahip olmayanlara yardımcı olur.	92	3.86	1.117	Çok iyi
	Ortalama	92	3.73	1.111	Çok iyi

Birinci elden kaynak 2015.

katılımcıların tercihinine göre Somali'deki federalizm ve adem-i merkeziyetçilik ayrımı

Anketin ikinci bölümünde araştırmacı, federalizm ve adem-i merkeziyetçilik arasında kendi tercihleri hakkında katılımcılarına sordu , aşağıdaki tablo gösterdiği gibi katılımcıların çoğunluğu % 66'ya cevapları ülke yönetişimi adem-i merkeziyetçilik sistem yerine federalizm tercih ettiklerine belli.

Tablo24: Federalizm Ve Adem-i Merkeziyetçilik Ayrımı

	frekans	Oran
Federalizm	61	%66
Adem-i merkeziyetçilik	31	%34
Toblam	92	%100

Birinci elden kaynak 2015.

Bu Bölümdeki Literatür İncelemesi

Bu çalışma, ekonomik değişkenler üzerinde güçlü etkisi olduğuna inandığı üç unsur: belediye yönetimlerinin yerel olarak seçilmesi, federal birimlerin en azından bir takım federal seviyede mevzuatı veto etmesi yetkisi tanınması ve parlamentonun burada

temsil edenlerin çok çeşitliliği açısından bölümlere ayrılabilmesi olan⁴⁹. Aynı zamanda, bu çalışma federalizm ve adem-i merkeziyetçi yaklaşımın ülke üzerinde olumlu ve önemli etkilere sahip olduğunu da ortaya koymuştur.

John D. Sullivan gibi bu araştırmaya yardımını esirgemeyen diğer araştırmacılar, yozlaşmanın verimsiz ve rekabetçiliğe dayanmayan ekonomik sistemler oluşturduğunu, işletmeler üzerine ek maliyetler getirdiğini ve demokratik kurumları tehdit ettiğini belirtmiştir⁵⁰.

Bu araştırma, bu yönetim biçiminin uygulamaya konulmasının ekonomi üzerindeki etkisinin bir takım unsurlara dayalı olduğunu ve bunlardan ilk başta gelenin de federalizm üzerinde ekonominin etkisi olduğunu ortaya koymuştur. Bu çalışmanın ikinci bölümü, federalizm ve adem-i merkeziyetçi sistemleri birbirinden ayırt etmeyi amaçlamış ve bu bağlamda elde edilen sonuç, ekonomik etkilerin federalizm ve adem-i merkeziyetçi yaklaşımlar üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğuna işaret etmiştir. Son olarak bu çalışma sonuçları, ekonominin federalizmin ve adem-i merkeziyetçi yaklaşımın özellikle bu sistemlerin Somali'de uygulanması açısından belirli bir derece kadar önemli bir role sahip olduğunu, bu nedenden ötürü de yönetim sistemlerine yönelik beklentiler üzerinde ekonominin etkisinin, bir önceki bölümde de açıklandığı üzere kademe kademe arttığını göstermiştir.

ÖNERİLER

Günümüzde Somali durumu, uygulamaya geçirmek zorunda olduğumu ve farklı klanlardan insanların birbirlerine güvenlerini kaybettikleri Somali gibi savaşın yerle bir etmiş olduğu bir ülkeyi yeniden kurmak değil, Somali'nin şu an boğuştuğu ve Somali'de yaşayanların seçtikleri federal sistemden en üst seviyede faydayı nasıl sağlayabilecekleri ve ülkenin farklı bölgelerinde doğru yolda olduğunu gördüğümüz ülkenin ekonomik gelişmesini nasıl daha üst seviyelere taşıyabileceğimizdir.

⁴⁹ Stefan Voigt and Lorenz Blume ‘**The Economic Effects of Federalism and Decentralization – A Cross-Country Assessment**’ No. 05- Kassel And Marburg Germany (August 2009), pp. 3-20.

⁵⁰ John D. Sullivan, ‘Corruption, Economic Development, and Governance: Private Sector Perspectives from Developing Countries’ A global corporate governance forum publication, 2121 Pennsylvania Avenue, NW, Washington DC, 20433 USA, pp. 3-10.

Araştırmacı, Somali'de federalizmin uygulanmasına yönelik derinlemesine bir araştırma yaparken, bir takım Somalili'nin bu sistemi istemedikleri ve bundan memnun olmadıkları, bu insanların büyük çoğunluğunun, demiryolları, havalimanları, deniz limanları vb. gibi iyi bir altyapıya sahip olmayan eyaletlerden oldukları ve balıkçılık, hayvancılık ve tarım gibi doğal kaynaklara sahip olmadıkları ve merkez hükümetin yardımına ihtiyaç duydukları bu yüzden de bu sistemin kendi ekonomik sorunlarını nasıl çözeceği konusunda belirsizlik yaşadıkları ancak federal sistemde merkez hükümetin vergi topladığı ve eyalet yönetiminin de bu ihtiyaçları karşılamak için aynı şekilde vergi topladığını unutabildikleri açıktır. Bu yüzden ;

1. Kaynakların yeter ki kaynaklara sahip olmayan eyaletler arasında nasıl paylaştırılacaktır ve vatandaşlarına sunabilecek bir şeye sahip olan eyaletler de bunu genel olarak iki şekilde gerçekleştirebilecek olup, ilk yöntem (a) Dikey Tahsis: bu mali kaynakların federal yönetim ve eyaletler arasında dağıtılması ya da bölünmesi anlamına gelir, bu şekilde federal yönetim sorumluluklarını ve otoritesini yerine getirmek için ihtiyaç duyacağı gelir yüzdesini belirler ve kalan kısım da dağıtılır. (b) Yatay Tahsis: bu, eyaletler arasında dikey dağıtım yoluyla tahsis edilen kaynakların, en önemlileri aşağıda yer alan standartlar doğrultusunda mevcut tüm birimlere belirlenecek oranlarda sınırlı olarak belirli bir yüzdenin dağıtımının, söz konusu bölgelerin kendilerine özgü kriterlere dayalı olarak dağıtıldığı şekildedir.
2. Bölünebilir kaynaklar, tamamıyla federal kaynaklardır ve tahsis edilmek ve bölünmek ya da yönetim seviyelerinde kullanılmak üzere standartlara ve mekanizmalara sahip olması gereken kaynaklar olan federal ile bölgesel yönetimler arasında paylaşılan, her bir tedarikçinin yapısı ve özelliklerine bağlı olarak dağıtım haklarının söz konusu olduğu kaynaklardır. Buradan hareketle, federal sistemin ilk bakışta, gelirin mali kaynaklarının tahsisi ve yönetim seviyeleri arasında yetkilerin dağılımına dayalı olduğunu, bunun ardından ikinci sırada farklı tahsislerin geldiğini, bunun ardından da gelir ve harcamanın üçüncü sırada yer aldığını ve federalizmin, federal düzenlemeler kapsamında mali bağımsızlık olmadan siyasi bağımsızlığın da (meşru ve idari) olmayacağını belirten temel kurala dayalı olduğunu görüyoruz.

3. Mogadişu merkezi hükümeti Somali federal eyaletleri arasındaki iş birliğini desteklemek ve yerel ekonomilerini geliştirmek için tüm bu eyaletler için imkânlar yaratmak zorundadır.
4. Bu eyaletler Etiyopya, Cibutive ve Kenya gibi komşu ülkelerle ekonomik ilişkiler kurmak istediklerinde Mogadişu'daki merkezi hükümet katı düzenlemeleri durdurmak zorundadır.
5. Ülkeyi dünyadaki en yozlaşmış ülkelerden birisi haline getiren yozlaşmaya karşı merkezi hükümet savaşmak zorundadır ve ülkenin ekonomisinin tekrar düzenlenmesi amacıyla yardımcı olmaları için Dünya toplumu tarafından anlaşılabilir ve uygun bir sistemle bu yerine getirilmelidir.
6. Somali nüfusunun çoğu politik bir sistem olarak federal sistemi tercih ediyorlar çünkü federal sistemi savaştan yeni çıkmış Somali devletini yeniden birleştirebilecek bir politik sistem olarak görüyorlar ancak bu sisteme karşı olanlar da mevcuttur, işte burada merkezi hükümete düşen görev çoğunluğun iradesine saygı göstermek ve azınlını haklarını da korumaktır

KAYNAKLAR

ABBOTT MP Hon Tony, 'Issues Paper 1 A Federation For Our Future', **Appendix:**

Federalism What is it and Why is it

important?Www.Federation.Dpmc.Gov.Au. (Sep.2014), Pp.9.

ARDANAZ Martín - TOMMASI Mariano, LEIRAS – Marcelo(June 2012), 'The Politics Of Federalism In Argentina And Its Implications For Governance And Accountability', **Universidad De San Andrés, Universidad De San Andrés**, Columbia University, Columbia, Pp. 3-16.

BASHIR Muhammad,TANVEER AFZAL Muhammad - AZEEM Muhammad, **Reliability And Validity Of Qualitative And Operational Research Paradigm** , Vol.IV, No.1, Pak.J.Stat.Oper.Res, 2008, Pp35-45.

BROWN A.J. And BELLAMY J.A., **Federalism And Regionalism In Australia**,ANU E Press. Sydney, 2006, P.13

Definition Of Federalism, Wikipedia,Thefreedictionary.Com/Federalism

Difinition Of Decentralisation. Freedictionary Http://Www.Thefreedictionary.Com/Decentralisation

Doğanay Hayat , Altaş Namık Tanfer, '**Doğal Kaynaklar**', güncellenmiş 5.B, erzurum, (2013), S.2

Earl.E. Babbie, **Survey Research Methods**, 2.Edition ,Wadsworth Publishing Company ,California ,1990,Pp.35.

FARAH (Mohamed I. Rage), **Is Clan A Constraint Or An Opportunity For Political Development?** (2009) ,Www.Wardheernews. Com.

FARAH Issa Mohamud (Dhollawaa), '**Somalia Federalism: Achievements, Challenges And Opportunities**',Somalitalk, Pp.6-17.

GREENSTEIN Fred –PolsbyNelson,**Federalism, In Handbook Of Political Science**, Vol. 5.Riker, 1975, Pp. 93-172.

[Http://Legal-Dictionary.Thefreedictionary.Com/Federalism](http://Legal-Dictionary.Thefreedictionary.Com/Federalism).

[Https://Federation.Dpmc.Gov.Au](https://Federation.Dpmc.Gov.Au) (September 2014). P.1.

IGAD. INT(14 Oct. 2014), '**The Agreement Between The Federal Government Of Somali And Puntland State Of Somalia**' Garowe, , Pp 1-6. Commonwealth Of Australia, 'A Federation In Our Future'. No. 41,

KENZHEHANOVNA Nakisheva Makhabbat - TALANTULY Nurmaganbet Ermek(2012), '**Confederation As A Form Of Government Structure And Its Features: Theoretical And Historical Analysis**', **Middle-East Journal Of Scientific Research 12 (9): 1268-1275**, Kazakhstan, Almaty, Pp 2-8.

LETSCH Constanze (9 Jan. 2014), '**The Turkey's Economic Success Threatened By Political Instability**' The Guardian, P.3.

MORONE James A. 'Presidents And Health Reform: From Franklin D. Roosevelt To Barrack Obama'. Health Affairs,
[Www.Healthaffairs.Org/Content/29/6/1096.Full](http://www.healthaffairs.org/content/29/6/1096.full), (June 2010), P.1096

Organization For Economic Co-Operation And Development (OECD) '**Government At Glance**',(2009), Pp. 30-41.

PARLAK Pekir, **Kamu Yönetimi Sözlüğü**, Mkm Yayıncılık, Bursa, Kasım 2011. S.206.

QASSIM, Marian Arif, 'Progress And Challenges' '**Somalia's Federal Governance**, Raxanreeb.Com October, (24. 2014).

Rourke K Greenland S, O', **Meta-Analysis. In Modern Epidemiology**, Edited By Rothman Kj, Greenland S, Lash T. Lippincott Williams And Wilkins,
[Http://En.Wikipedia.Org/Wiki/Meta-Analysis](http://en.wikipedia.org/wiki/Meta-Analysis), (2008)

SOBACI Mehmet, **İdari Reform Ve Politika Transferi**, 1.B., Turhan Kitabevi, Ankara 2009, S. 64.

Somaliland Sun, '**Somaliland**', **Pact With Ethiopia To Enhance Economic Interdependence**, [Http://Www.Somalilandsun.Com](http://www.somalilandsun.com), (17 Nov. 2014) , Pp 1-6.

SULLIVAN John D., ‘Corruption, Economic Development, And Governance: Private Sector Perspectives From Developing Countries’ **A Global Corporate Governance Forum Publication**, 2121 Pennsylvania Avenue, NW, Washington DC, 20433 USA, Pp. 3-10.

The Commonwealth Of Australia,(September 2014) ‘**A Federation In Our Future**’ .No. 41, [Https://Federation.Dpmc.Gov.Au](https://Federation.Dpmc.Gov.Au) . P.3.

TONGCO Ma. Dolores (2007), ‘Purposive Sampling As A Tool For Informant Selection’ .**The Journal Of Plant, People And Applied Science, Ethno Botany Research & Applications**5:147-158 ,).

TREISMAN Daniel, ‘Defining And Measuring Decentralization’ A Global Perspective, **Treisman@Polisci.Ucla.Edu** Los Angeles,(March 2002), P.3.

VOIGT Stefan - BLUME Lorenz (August 2009), ‘The Economic Effects Of Federalism And Decentralization – **A Cross-Country Assessment**’ **No. 05-** Kassel And Marburg Germany Pp. 3-20.

WEISER Philip J, **Federal Common Law, Cooperative Federalism, And The Enforcement Of The Telecom Act, 1.B**, 19-Nov.2001, Pp. 1732.

[Wikipedia.Org/Wiki/Methodology](https://www.wikipedia.org/wiki/Methodology)

World Bank Publications(January 2005), ‘**Conflict in Somalia: Drivers And Dynamics**’ ,Pp. 15-40.

EKLER

EK: 1 ANKET FORMU

Somali'deki Federal Sistemin Ekonomiye Etkisi

Türkiye'de bulunan Somalili öğrenci ve akademisyenler üzerinde gerçekleştirilen Anahtar Çalışma.

Değerli Arkadaşlarım,

Bu anket, şahsımın Somali'deki Federalizm Ekonomiye Etkisi çalışmamın bir parçası olarak gerçekleştirilmektedir. Araştırma çalışması, Bursa, Uludağ Üniversitesi'ndeki Somali'deki Federalizm Ekonomiye Etkisi adlı yüksek lisans Derecemın önemli bir parçasını teşkil etmektedir. Bu anket, Somali'deki Federalizm Ekonomiye Etkisi ile ilgili sizlerin görüş ve duygularını öğrenmek amacıyla hazırlanmıştır.

Bu araştırmadan elde edilecek bulgular, Federalizmin (Avantajları ve Dezavantajları) başlıca alanlarını belirleyecektir.

Bu anketi mümkün olduğunca kısa bir süre içerisinde uygun olduğunuz bir anda doldurmanızı rica ediyorum.

Yoğun programınızda bana yer ayırarak bu ankete katılmak için zaman ayırdığınız için sizlere teşekkürü borç bilirim. Ankette yer alan sorular ile ilgili her türlü soru ve talebinizle ilgili olarak tarafımla eposta ya da telefon yoluyla temasa geçmenizden memnun olurum.

Saygılarımla,

Abdullahi Aden İbrahim

Kendinizi tanıtır!

Lütfen, aşağıda yer alan tüm soruları, farklı çalışan gruplarının farklı görüşlere, bakış açılarına ve ihtiyaçlara sahip olup olmadıklarını belirlememe yardımcı olacak şekilde yanıtlamaya çalışın. Bu araştırma çalışması, yapısal açıdan tamamıyla akademik olup, elde edilecek bulgular, Avantajlar ve Dezavantajların belirlenmesine odaklı olacaktır. Lütfen, her bir soru ya da bildirim, ilgili kutunun içerisine bir çarpı ("X") işareti koyarak ve gerekli gördüğünüz yerlere de açıklamada bulunarak yanıt verin.

Seri No.	Anket Soruları	Lütfen yalnızca bir kutuya çarpı işareti koyun("X")
1	Cinsiyet	
	Kadın	
	Erkek	
2	Yaş	
	18 – 25	
	26 – 30	
	31 – 35	
	36 – 40	
	40 ve üzerinde	
3	Eğitim Durumları	
	Lise	
	Ön lisans	
	Lisans	
	Lisans üstü	

Aşağıda yer alan bölüm, federalizmin Avantajları ve Dezavantajlarına ilişkin çeşitli unsurlar ve bunların Somali'nin ekonomisi üzerindeki etkilerine ilişkin bir takım yorumlardan oluşmaktadır. Buradaki hiçbir yanıt doğru veya yanlış değildir. Sizden tek istenen, kişisel deneyimlerinize dayalı olarak fikrinizi beyan etmenizdir. Lütfen, her soru ya da yoruma, karşısındaki kutuya bir çarpı ("X") işareti koyarak yanıt verin. Yalnızca bir yorum konusunda karara varamadığınızda ya da söz konusu durum sizin için geçerli olmadığında "Bilmiyorum" yanıtını verin.

Amaç bir:federalizmin Somali ekonomisi üzerindeki etkisi

N o.		Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç katılmıyorum
1.	Federalizmin, bir milletin, sorumluluklarının paylaşıldığı bölgesel bir şekilde oluşturulmasını teşvik ettiğine sosyal, ekonomik ve politik sorunlara karşı koyabilmek için benzersiz ve yenilikçi yöntemler geliştirilmesine olanak sağladığını düşünüyorum.					
2.	Somali'deki Federalizmin hem Somali federe devletleri arasında hem de uluslararası işletmeler ile işbirliği yaratacağını düşünüyorum.					
3.	Ben adem-i merkeziyetçi veya federal sistemi benimsiyorum, Çünkü; insanlara fırsat eşitliğini tanıyarak insanların ekonomik, sosyal ve siyasal faaliyetlere doğrudan katılmasına imkan sağlıyor.					
4.	Somali’de federalizmin ekonomiye etkisinin olumlu etkisi olduğu düşünüyorum.					
5.	Federalizm, yozlaşmaya ve aşırı idareciliğe sebep olabilir mi?					
6.	Ülkeler çapında analizler kapsamında gerçekleştirilen ekonomik gelişme üzerinde federalizmin etkisi aslında örnek alınacak çelişkili sonuçlar sunmaktadır.					

7.	Somali'deki federal sistem doğal kaynakları fakir olan federe devletleri doğal kaynak zengini devletlerinden daha az gelişmesine neden olacak.					
8.	Merkezi hükümet ekonomik açıdan zayıf devletlere ve iyi bir altyapıya sahip olmayanlara yardımcı olur.					

Amaç İki:Somali'de federalizm ve adem-i merkeziyetçilik arasındaki farkın araştırılması.

No		Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
9	Ülkenin adem-i merkeziyetçi türü yönetimi referandum yoluyla halkın iradesine göre oluşmuş olmalıdır					
10	Federalizmin oluşturduğu atmosferin, Somali için çalışmaya yardımcı bir ortam oluşturduğuna inanıyor musunuz?					
11	Federalizmin uygulanış şekline bağlı olarak kendinizi tehdit altında, korku dolu ve güvensiz hissediyor musunuz?					
		Evet	Hayır	Bilmiyorum		
12	Parlamento üyeniz veya başka bir kişi, federal anayasanın anlamını ve ülkenin adem-i					

	merkeziyetçi yönetimini size açıkladı mı?					
13	Somali Federal Anayasasına temel bir güvene sahip misiniz?					
14	Federalizm: Eyalet yönetimlerinin günlük ihtiyaç ve arzulara önem verdiklerinden ötürü insanlara daha yakın olduğunu düşünüyor musunuz?					
15	Federal yönetimin, etkinsiz, üst üste binen ya da birbirine karşıt uygulamalarının ülkenin farklı bölümlerinde birbirini taklit etmesine sebep olabileceğini düşünüyor musunuz?					
16	Federalizm, yönetimler arasında eşitsizliğe sebep olabilir mi? Ayrıca bunlar arasında tek taraflı rekabet ve düşmanlığa sebep olabileceğini düşünüyor musunuz?					
		Adem-i Merkezi	Federal Sistem			
17	Somali’de adem-i merkeziyetçilik ya da federal sistemden hangisini tercih ediyor sunuz?					

EK. 2: ÖZGEÇMİŞ

Adı, Soyadı	Abdullahi		İbrahim
Doğum Yeri ve Yılı	Garowe- Somali		04.05.1988
Bildiği Yabancı Diller	Somalice		Yüksek
ve Düzeyi	İngilizce		Orta
	Arapça		Çok iyi
Eğitim Durumu	Başlama - Bitirme Yılı		Kurum Adı
Lise	2004	2007	Lise "Alwaha Garowe Somalia"
Lisans	2007	2012	Puntland State Üniversitesi Kamu yönetimi
Yüksek Lisans	2013	2015	U.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi
Doktora			
Çalıştığı Kurum (lar)	Başlama - Ayrılma Yılı		Çalışılan Kurumun Adı
1.			
2.			
Üye Olduğu Bilimsel ve Mesleki Kuruluşlar			
Katıldığı Proje ve Toplantılar	Orsam 2013 Trabzon -Türkiye		
Yayınlar:			
Diğer:			
İletişim (e-posta):	mabruukme@gmail.com		
İmza		2015	
Adı Soyadı		Abdullahi İbrahim	

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

TEZ ÇOĞALTMA VE ELEKTRONİK YAYIMLAMA İZİN FORMU

Yazar Adı Soyadı	Abdullahi Aden İBRAHİM
Tez Adı	Somali'deki Federal sistemin Ekonomiye etkisi
Enstitü	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı	Kamu yönetimi
Tez Türü	Yüksek lisans
Tez Danışman(lar)ı	Prof.Dr. Bekir PARLAK
Çoğaltma (Fotokopi Çekim) izni	☐ Tezimden fotokopi çekilmesine izin veriyorum ☒ Tezimin sadece içindekiler, özet, kaynakça ve içeriğinin % 10 bölümünün fotokopi çekilmesine izin veriyorum ☐ Tezimden fotokopi çekilmesine izin vermiyorum
Yayımlama izni	☐ Tezimin elektronik ortamda yayımlanmasına izin Veriyorum

Hazırlamış olduğum tezimin belirttiğim hususlar dikkate alınarak, fikri mülkiyet haklarım saklı kalmak üzere Uludağ Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı tarafından hizmete sunulmasına izin verdiğimi beyan ederim.

Tarih :10/08/2015

İmza :